

Ulkoministeriön tilinpäätös 2021

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Sisältö

1	Toimintakertomus	5
1.1	Johdon katsaus	5
1.2	Vaikuttavuus ja tuloksellisuus	8
1.3	Toiminnan tehokkuus	49
1.3.1	Toiminnan tuottavuus	49
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus	61
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	62
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	65
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta	66
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	66
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	67
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	69
1.6	Tilinpäätösanalyysi	72
1.6.1	Rahoituksen rakenne	72
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	72
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma	74
1.6.4	Tase	75
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	77
1.8	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	81
1.8.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	81
1.8.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	82
2	Talousarvion toteutumalaskelma	83
3	Tuotto- ja kululaskelma	90
4	Tase	92
5	Liitetiedot	95
6	Allekirjoitukset	121

LYHENNELISTAUS

Tässä tilinpäätöksessä on käytössä seuraavat lyhenteet:

ATT	Asekauppasopimus, Arms Trade Treaty
AU	Afrikan unioni
BF	Business Finland
BEAC	Barentsin euroarktinen neuvosto, Barents Euro-Arctic Council
B2G	UM:n Business to Government -alustapilotti
CBSS	Itämeren valtioiden neuvosto, Council of the Baltic Sea States
DevPlat	Developing Markets Platform
EGA	Ympäristötuotesopimus(neuvottelut)
EK	Elinkeinoelämän keskusliitto
Etyj	Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö
EU	Euroopan unioni
EN	Euroopan neuvosto
EOP	Naton laajennettujen mahdollisuuksien kumppanuus, Enhanced Opportunities Partner
FPB	Finnish Promotion Board
FOC	Freedom Online Coalition
GHD	Good Humanitarian Donorship
GDPR	EU:n yleinen tietosuoja-asetus, General Data Protection Regulation
HLPF	YK:n kestävän kehityksen seurantakokous
IAEA	Kansainvälinen atomienergiajärjestö
IDA	International Development Association
IHL	International Humanitarian Law
ION	YK:n ihmisoikeusneuvosto
NAC	Naton neuvosto, North Atlantic Council
Nato	Pohjois-Atlantin puolustusliitto, North Atlantic Treaty Organization
Nefco	Nordic Environment Finance Corporation
N5	Pohjoismaiden yhteistyöformaatti
NB8	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyöformaatti
OPCW	Kemiallisten aseiden kieltojärjestö, The Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons
SGBV	Sukupuoleen perustuva väkivalta, Sexual and gender based violence
SEU	Euroopan unionista tehty sopimus
TF	Team Finland
TTC	Kauppa- ja teknologianeuvosto, Trade and Technology Council
UH	Ulkoasiainhallinto
UM	Ulkoministeriö

UMI	Ulkoministeri
UNITAD	United Nations Investigative Team for Accountability of Da'esh/ISIL
UN Women	YK:n tasa-arvojärjestö
YK	Yhdistyneet kansakunnat
YKTN	YK:n turvallisuusneuvosto
YUTP	EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka
VKE	Viennin ja kansainvälistymisen edistäminen
VKKO	Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelma
VNK	Valtioneuvoston kanslia
VNHY	Valtioneuvoston hallintoyksikkö
WHO	Maailman terveysjärjestö, World Health Organization
WTO	Maailman kauppajärjestö, World Trade Organization

1 Toimintakertomus

Ulkoministeriön toimintaa vuonna 2021 on kuvattu myös hallituksen vuosikertomuksessa. Lisäksi ulkoministeriö laatii vuoden 2021 toiminnastaan vastuullisuusraportin Valtiokonttorin ohjeen mukaisesti. Hallinnonalan tulostavoiteasetannan mallista johdun toimintakertomuksen laadinnassa on otettu soveltuvin osin huomioon Valtiokonttorin ohje toimintakertomuksen laatimisesta (VK/948/00.00.00.01/2016).

1.1 Johdon katsaus

Vuotta 2021 kehysti Covid-19 -pandemian jatkumisen ohella voimakas muutos ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristössä kasvavan jännitteisyyden ulottuessa myös Eurooppaan. Ulkoministeriön työ arvopohjaisen ulkopoliittikan edistämiseksi säilyi aktiivisena ministerien palautuneen matkustamisen lisäksi etädiplomatian keinoin.

Kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän kokemat ravistukset sekä suurvaltakilpailun oireiden leviäminen jatkuivat vuonna 2021. Erityisesti YK-järjestelmän puolustaminen vaatii myös Suomelta aktiivisia toimia järjestelmän rapauttamiseen tähtäävien tekojen edessä.

Suomen ulkopoliittikan keskeisistä teemoista korostuivat erityisesti ihmisoikeuksien puolustamisen ja edistämisen eteen tehtävä työ. Merkittävänä saavutuksena Suomi valittiin syksyllä 2021 YK:n ihmisoikeusneuvostoon kaudelle 2022-2024 ja valmistautuminen jäsenyyskauteen aloitettiin välittömästi valinnan jälkeen.

Suurvaltakilpailun ja Euroopan turvallisuustilanteessa tapahtuneiden muutosten myötä Etyj palautti asemaansa keskeisenä multilateraalifoorumina. Suomi valittiin marraskuussa 2021 järjestön puheenjohtajaksi vuonna 2025, jolloin tulee kuluneeksi 50 vuotta Helsingin päätösasiakirjan hyväksymisestä.

Suomi toimi Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana vuonna 2021 kaikissa sen ministerikokoonpanoissa. Pohjoismaiset yhteistyöministerit vastasivat osaltaan pääministeritasolla hyväksytyyn Visio 2030:n tueksi laaditun nelivuotisen toimintasuunnitelman edistämisestä, mm. kestävän kehityksen ja ilmastotyön roolin vahvistamista yhteistyössä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston puitteissa vaihdettiin tietoa pandemian torjunnan edellyttämistä maahantulorajoituksista pyrkimyksenä ratkaista myös niitä ongelmia, joita rajoitukset aiheuttivat maiden väliselle liikkuvuudelle ja raja-alueiden asukkaille. Suomen johdolla laadittiin strateginen selvitys kriisiaikojen pohjoismaisesta yhteis-

työstä ja käynnistettiin kartoitus pohjoismaisesta huoltovarmuudesta Suomen pääministerin huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön edistämiseksi tekemän aloitteen tukemiseksi.

Arktinen toimintakenttä kasvatti vuonna 2021 merkitystään. Kesällä julkaistiin Suomen uudistettu arktinen strategia. Suomen aktiivinen osallistuminen Arktiseen neuvostoon jatkui ministeri- ja virkatasolla. Suomi vastaanotti syksyllä Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuden vuosille 2021-2023. Puheenjohtajuuden odotetaan tarjoavan positiivisia mahdollisuuksia yhteistyön kehittämiseen Suomen lähialueilla.

Ulkoministeriön johdolla Suomi julkaisi alkuvuodesta 2021 Afrikka-strategian tavoitteena kehittää Suomen poliittisia ja taloudellisia suhteita Afrikan maihin sekä manteeen alueellisiin järjestöihin. Käytännön yhteydet Afrikan alueellisiin tilanteisiin korostuivat ulkoministeri Haaviston roolissa Etiopian alueellisia piirteitä saaneessa konfliktissa EU:n korkean edustajan valtuuttamana erityisedustajana.

Vuosi 2021 nosti keskusteluun siviili- ja sotilaskriisinhallinnan Afganistanin kokonaistilanteen muututtua kaoottiseksi kansainvälisten joukkojen vetäytymisen yhteydessä elokuussa. Vallankaappauksen aiheuttama turvallisuustilanteen äkillinen heikentyminen ja seurannut kansainvälinen evakuointioperaatio vaativat nopeaa reagointia ja joustavuutta ulkoministeriön henkilöstöltä monivaiheisen ja pitkäkestoisen kriisiorganisaatiotyön muodossa.

Ulkoministeriö jatkoi työtä Covid-19 -pandemian ulkomaankaupalle aiheuttamien haasteiden minimoiseksi ja uusien markkinamahdollisuuksien kartoittamiseksi keskittyen erityisesti mittavien elvytyspakettien luomiin mahdollisuuksiin suomalaisille yrityksille. Suomen työllisyyttä ja talouskasvua edistettiin etenkin Team Finland -toiminnan kautta. Edustustoverkossa aloitti 20 uutta TF-erityisasiantuntijaa ja ministeriö käynnisti myös poikkihallinnollisen Virtual Finland -hankkeen vahvistamaan Suomen kilpailukykyä. Suuri osa TF-vierailuohjelmasta jouduttiin hoitamaan etäyhteyksin, mutta myös useampia taloudellisten intressien edistämiseen tähtäviä ulkomaanvierailuja toteutettiin.

Kauppapolitiikassa Suomi jatkoi toimintaa vapaan ja avoimen kaupan sekä sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän puolesta. Kansainvälinen toimintaympäristö pysyi haastavana suurvaltakilpailun ja Covid-19 -pandemian johdosta, mikä vaikeutti mm. työtä Maailman kauppajärjestön uudistamiseksi. Ulkoministeriö vaikutti EU:n kauppapoliittiseen strategian muotoutumiseen ja sen toimeenpanosta käytyyn keskusteluun pyrkien varmistamaan, että EU säilyy avoimena kaupalle ja investoinneille samalla kun sen kykyä puolustautua epäreilua kilpailua vastaan vahvistetaan. Ministeriö jatkoi konkreettista työtä suomalaisyritysten markkinoillepääsyn parantamiseksi ja kaupan esteiden ratkaisemiseksi, niin EU-tasolla, kuin kahdenvälisestikin.

Ulkoministeriö lisäsi panostuksiaan kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle ja etenkin ilmastokysymysten ratkaisuille. Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

valmistui ja valtioneuvosto hyväksyi sen toukokuussa. Selonteko linjaa Suomen tavoitteita kehityspolitiikassa ja vahvistaa suomalaisen kehityspolitiikan ja -yhteistyön pitkäjänteisyyttä.

Humanitaarisen avun tarvitsijoiden määrä on kaksinkertaistunut viimeisen kolmen vuoden aikana ja vuonna 2021 Suomi myönsi humanitaarista apua 113 milj. euroa. Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari jatkoi Maailman ruokaohjelma WFP:n kouluruokalahettiläänä aktiivista vaikuttamista kouluruokailun edistämiseksi kehittyvissä maissa.

Vuoden 2021 aikana käynnistettiin Suomen rokotelahjoitukset; vuoden loppuun mennessä tehtiin päätöksiä lahjoittaa yhteensä 22 miljoonan euron edestä rokotteita kehittyville maille ja tuettiin rokotteiden saatavuutta rokoteallianssi Gavin kautta 15 milj. eurolla.

Pandemian vuoksi myös Maailmanpankkiryhmään kuuluvan kansainvälisen kehitysjärjestö IDA:n rahoituskierrosta aikaistettiin ja Suomi osallistui rahoitukseen 125 miljoonalla eurolla. Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti Suomen kannanmuodostukseen COP26-ilmastokokouksessa Glasgow'ssa. Suomen ilmastorahoituksen taso on voimakkaassa nousussa ja lähes kaksinkertaistuu edelliseen hallituskauteen verrattuna.

Suomalaisten kansalaisjärjestöjen työtä kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi kehittyvissä maissa parannettiin myöntämällä suomalaisjärjestöille ohjelmatukena yhteensä 276 milj. euroa. Kyseessä on suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön merkittävin tukimuoto. Ulkoministeriö julkaisi verovastuullisuuslinjauksen, joka ohjaa kehitysyhteistyövaroin tuettavia yrityksiä toimimaan verovastuullisella tavalla. Ministeriö julkaisi myös Openaid.fi-datasivuston, joka kertoo mihin, miten ja milloin Suomen kehitysyhteistyövaroja on käytetty.

Tärkeitä askelia vuoden aikana otettiin myös innovaatioiden saralla. YK:n lastenjärjestö Unicef perusti Helsinkiin kaksi innovaatiokeskusta, jotka keskittyvät uusien ratkaisujen kehittämiseen, testaamiseen ja skaalaamiseen oppimisen sekä innovatiivisen rahoituksen alalla. Vuonna 2021 toimintansa aloittivat myös Helsingin yliopiston yhteyteen perustettu Oikeusvaltiokeskus ja Opetushallituksen yhteyteen perustettu opetusalan osaamiskeskus.

Ulkoministeriön keskeinen rooli suomalaisia niin kriisitilanteissa kuin normaali oloissa palvelevana organisaationa jatkui läpi vuoden. Nopealiikkeisessä maailmassa edustustoverkon tarjoama raportointi on Suomen ulkopolitiikan onnistumiselle keskeinen elementti. Suomen kansainvälistä jalanjälkeä vahvistettiin kahden uuden edustuston avaamisella Dakariin, Senegaliin ja Dohaan, Qatarin.

Ministeriön työn jatkuessa uudistetulla Merikasarmilla kuuluvat ministeriön valmiuksiin yhä selvemmin sekä diplomatian perinteiset muodot kuin uudet virtuaaliset toimintamahdollisuudet.

1.2 Vaikuttavuus ja tuloksellisuus

Hallinnonalan tulostavoitteet vuodelle 2021 asetettiin hallitusohjelman ja siitä johdettujen hallinnonalan strategisten painopistealueiden pohjalta tehtäväkohtaisesti. Tulostavoitteet vahvistettiin hallinnonalan talousarvion toimeenpanoasiakirjassa tammikuussa 2021.

Covid-19 -pandemian vaikutukset ulkoasiainhallinnon toimintaan

Covid-19 -pandemian vaikutukset heijastuivat merkittävästi ulkoasiainhallinnon toimintaan myös vuonna 2021. Ministeriössä oli voimassa laaja etätyösuositus koko vuoden lukuun ottamatta lyhyttä jaksoa syksyllä. Joulukuussa levinnyt viruksen omikron-variantti johti tartuntatapausten nopeaan kasvuun sekä ministeriön että edustustojen henkilökunnan keskuudessa. Jaksamiskyselyjen valossa henkilöstön terveydentila ja hyvinvointi pysyivät kohtalaisen hyvällä tasolla, mutta kuormituksen ja stressin kokemukset lisääntyivät. Ministeriö otti yhdessä työterveyshuollon kanssa käyttöön uuden matalan kynnyksen mielen hyvinvointipalvelun henkilöstön jaksamisen tukemiseksi.

Suomen ulkomaanedustustot ovat olleet pitkittyneen Covid-19 -pandemiatilanteen vuoksi suuren paineen alla; edustustoverkosto on kuitenkin kyetty pitämään toimintakykyisenä. Edustustojen toimintaan ja henkilökunnan jaksamiseen vaikuttivat monissa asemamaissa tiukkoina jatkuvat rajoitustoimet ja puutteelliset kansainväliset liikenneyhteydet. Kriisiaika korosti edustustojen ennakkovalmistuksen tärkeyttä häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta, ml. terveysturvallisuuteen liittyvä suunnittelu. Edustustojen henkilöstön henkiseen kriisinkestävytyteen panostettiin vuoden aikana systemaattisesti. Haasteet rokotusten saamisessa ulkomaanedustukseen vaikeuttivat työnantajan työsuojeluvuorituksen toteutumista ja vaaransivat terveysturvallisuuden tietyissä edustustoissa. Ministeriö tuki edustustoissa työskentelevien virkamiesten ja perheenjäsenten mahdollisuuksia saada tarvittavat koronarokotukset kotilomamatkojensa yhteydessä.

Ulkoministeriön tilanneorganisaatio toimi koko vuoden 2021 ajan. Tilanneorganisaatio ylläpiti tilannekuvaa ja koordinaatiota muihin valtionhallinnon toimijoihin ja johtoon, raportoi Covid-19 -pandemialle relevanteista kehityskuluista ja vaikutuksista erityisesti Euroopan alueella, sekä seurasi tarkkaan ministeriön ja edustustojen toimintakykyä. Ministeriön valmiustoimikunta kokoontui tehostetusti kerran viikossa.

Afganistanin evakuointioperaatio

Afganistanin turvallisuustilanteen nopea muuttuminen elokuussa 2021 johti poikkeuksellisen laajaan ja haastavaan kansainväliseen evakuointioperaatioon. Ulkoministeriö evakuoivat Talibanin valtaannousun myötä Afganistanista puolustusvoimien ja kumppanimaiden kanssa tiiviissä yhteistyössä Suomen kansalaisia ja Suomessa pysyvästi

asuvia ulkomaalaisia sekä Suomen valtiolle, Kabulin EU-delegaatiolle ja puolustusliitto Natolle työskennelleitä afgaaneja perheineen. Vaativassa operaatiossa Kabulin lentokentällä evakuoitiin elokuun aikana yli 400 henkilöä. Suomen suurlähetystö Kabulissa suljettiin väliaikaisesti.

Suomi jatkaa tukea afganistanilaisille merkittävän humanitaarisen hädän lievittämiseksi ja kriittisten peruspalveluiden turvaamiseksi. Myös konsulipalvelulain mukaiset kotiutukset Afganistanista jatkuivat loppuvuonna 2021 eri reittien kautta. Ulkoministeriö asetti työryhmän arvioimaan kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muutostarpeita Afganistanin evakuoitiopeeraatiosta saatujen kokemusten pohjalta.

Vahvistamme Suomen kansainvälistä asemaa ja turvallisuutta muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Tavoitteena on yhtenäinen, vahva ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita; painopisteinä ovat pandemiatilanteen jälkihoito, ilmastonmuutoksen torjunta, kaupan sääntöpohjaisuus, EU:n yhteinen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä tiivis transatlanttinen suhde.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Etsitään yhteistyössä EU:n ulkosuhdehallinnon, komission ja jäsenmaiden kanssa tapoja parantaa EU:n yhtenäisyyttä, arvopohjaa, toimintakykyä ja globaalia vaikuttavuutta.	Toteutui osittain	UM edisti Euroopan neuvoston työryhmissä EU:n yhtenäistä ja vahvaa vastetta Covid-19 -pandemiaan globaalisti. UM edisti Team Europe -yhteistyön puitteissa mm. digitalisaation ja koulutussektorin yhteistyötä EU:n globaalin vaikuttavuuden edistämiseksi. Vuoden aikana systematisoitiin UM:n EU-vaikuttamista sekä edistettiin EU:n ulkosuhderahoitusjärjestelmän toimeenpanoa. UM osallistui aktiivisesti keskusteluun EU:n strategisesta autonomiasta.
Varmistetaan johdonmukainen, oikea-aikainen ja vaikuttava kannanmuodostus EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa kautta ulkoasiainhallinnon.	Toteutui täysin	UM toimi johdonmukaisesti, vaikuttavasti ja oikea-aikaisesti EU:n yhtenäisyyden, toimintakyvyn ja arvopohjan vahvistamiseksi. Suomi pysyi vaikuttamaan YUTP:aan ja sen vaikuttavuuden kehittämiseen neuvostossa sekä osana pienempiä maaryhmiä. Vaikeat kysymykset jatkavat edelleen mielipiteitä EU-kannanmuodostuksessa.

		UM vaikutti yhteiseen kannanmuodostukseen inhimillisen kehityksen neuvoston päätelmien valmiute- lussa.
Vahvistetaan EU-vaikutta- misosaamista UH:ssa.	Toteutui täysin	UM:n vaikuttamistyötä vahvistettiin suunnitelmallisesti, sekä sisäisen koulutuksen että ulkoisen vaikutta- mistyön suunnitelmallisuuden ja toi- meenpanon näkökulmasta. UM panosti EU:n kehityspolitiikan sekä ulkosuhdenäkökulmien vah- vempaan huomioimiseen osana muuta EU-politiikkaa.
Etsitään yhteistyössä EU:n ulkosuhdehallinnon ja jä- senmaiden kanssa tapoja parantaa EU:n yhtenäi- syyttä, arvopohjaa, toimin- takykyä ja globaalia vai- kuttavuutta ml. hyödyn- täen SEU:n kirjauksia mm. määräänemistöpäätök- sistä.	Toteutui täysin	UM toimi johdonmukaisesti, vaikut- tavasti ja oikea-aikaisesti EU:n yh- tenäisyyden, toimintakyvyn ja arvo- pohjan vahvistamiseksi. Suomi pys- tyi vaikuttamaan YUTP:aan ja sen vaikuttavuuden kehittämiseen neu- vostossa sekä osana pienempiä maaryhmiä. Vaikeat kysymykset ja- kavat edelleen mielipiteitä EU-kan- nanmuodostuksessa.
Tuetaan EU:n yhteisen ulko-, turvallisuus- ja puo- lustuspolitiikan vahvista- mista ja kehittämistä huo- mioiden rajapinnat EU:n muiden politiikkojen kanssa.	Toteutui täysin	Yhteistyö EU-instituutioiden ja mui- den jäsenmaiden kanssa on ollut tii- vistä ja tuloksellista. UM tuki EU:ssa johdonmukaisesti aloitteita liittyen päätöksenteon tehostami- seen yhteisen ulko- ja turvallisuus- politiikan alalla. UM osallistui mm. EU:n strategisen kompassin valmis- teluun ja keskusteluun EU:n strate- gisesta autonomiasta sekä toimi EU:n ulkosuhderahoituksen strate- gisemmän hyödyntämisen puolesta.

EU:n ulkoisen toiminnan vahvistaminen

Ulkoministeriö on kehittänyt ratkaisuja ja toimintamalleja EU:n ulkoisen toimintakyvyn vahvistamiseksi. Keskeisenä tavoitteena on ollut kyky tehokkaaseen ja oikea-aikai- seen EU:n kannanmuodostukseen, sekä toimiminen yhtenäisenä globaaleissa kysy- myksissä.

EU:n korkean edustajan sijaistuksien hyödyntämisellä on tuettu jäsenvaltioiden omis- tajuutta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla ja EU:n viestien ja kantojen näky- vyyttä. Ulkoministeriö tuki määräänemistöpäätöksenteon lisäämistä yhteisessä ulko-

ja turvallisuuspolitiikassa. Ulkoministeriö on vaikuttanut EU:n pakotepolitiikkaan varmistamalla, että pakotteissa huomioidaan johdonmukaisuus, suhteellisuus sekä vahva oikeusperusta.

Tuemme johdonmukaisesti monenkeskistä sääntöpohjaista järjestelmää ja yhteistyötä sekä toimimme kansainvälisen oikeuden, demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien, erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien, vahvistamiseksi. Edistämme Suomen jäsenyyttä YK:n ihmisoikeusneuvostossa vuosina 2022-2024.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Toimitaan YK:n aseman ja toimintakyvyn tehostamiseksi, sääntöpohjaisen järjestelmän ja monenkeskisen yhteistyön vahvistamiseksi.	Toteutui täysin	UM edisti YK:n toimintakyvyn ja aseman sekä sääntöpohjaisen järjestelmän ja monenkeskisen yhteistyön vahvistamista eri foorumeilla ja yhteyksissä (EU, YK, muut kansainväliset järjestöt) sekä kahdenvälisessä toiminnassa. Elokuussa 2021 annettiin julkaisu UM:n roolista monenkeskisen yhteistyön vahvistajana. UM osallistui kansainvälisen oikeuden kehittämiseen ja tunnetuksi tekemiseen asiantuntijana toimimisen kautta, ml. kansainvälinen akateeminen yhteistyö, lehtiartikkelit ja UM:n kansainvälisen oikeuden blogi. UM jatkoi YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnan ja sen suomalaisen erityisraportoijan työn tukemista. UM tuki Norjan edustajan vaalikampanjaa ja varmistettiin näin, että toimikunnassa on pohjoismainen edustus myös kaudella 2023-2028.
Kiinnitetään huomiota EU:n yhtenäisyyteen YK-foorumeilla.	Toteutui täysin	UM on korostanut EU-yhtenäisyyden merkitystä YK-foorumeilla ja myötävaikuttanut sen edistämiseen.
Vahvistetaan EU-vaikuttamisosaamista UH:ssa.	Toteutui täysin	UM järjesti useita EU-vaikuttamisosaamiseen liittyviä koulutuksia vuonna 2021.
Edistetään johdonmukaisesti Suomen YK-politiikan	Toteutui täysin	UM edisti johdonmukaisesti Suomen YK-politiikan painopisteitä eri

<p>painopisteitä YK-järjestelmässä.</p>		<p>YK-foorumeilla kansallisesti sekä osana EU:a.</p> <p>UM vaikutti YK:n kehitysjärjestöjen vuosien 2022-2025 strategisten suunnitelmien sisältöihin Suomen painopisteteemojen osalta.</p> <p>UM nosti Suomen painopisteet systemaattisesti esiin YK-järjestöjen kanssa käytävissä kahdenvälisissä konsultaatioissa, ml. vuosikeskustelut.</p>
<p>Edistetään suomalaisten rekrytoitumista ja henkilöhdokkuuksia YK- ja muihin kansainvälisiin järjestöihin.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM edisti vuonna 2021 tuloksellisesti suomalaisten rekrytoitumista YK- ja muihin kansainvälisiin järjestöihin saaden korkean tason ja asiantuntijatason tehtäviä.</p>
<p>Pidetään esillä sopimus- pohjaista kansainvälistä järjestelmää ja hyvän hallinnon periaatteita.</p>	<p>Toteutui osin</p>	<p>Ulkoministeriö edisti sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää esimerkiksi erilaisissa päätöslauselmissa, puheenvuoroissa sekä asiantuntijatyön ja akateemisen yhteistyön kautta.</p> <p>Lisäksi mm. twinning-toiminta oli menestyksellistä ja Serbian ja Kosovon suhteiden normalisointia tuettiin.</p>
<p>Tehostetaan työtä tyttöjen ja naisten oikeuksien ja helposti syrjäytyvien ryhmien aseman vahvistamiseksi sekä kahdenvälisesti että monenkeskisen työn kautta.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM työskenteli tyttöjen ja naisten oikeuksien sekä helposti syrjäytyvien ryhmien oikeuksien vahvistamiseksi ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi EU:ssa, monenkeskisesti sekä kahdenvälisesti. UM mm. vaikutti EU:n sisäisiä heikennysyrityksiä vastaan ja neuvottelemalla aktiivisesti päätöslauselmista YK:n ihmisoikeuselimissä puolustaen vahvaa kieltä.</p> <p>UM vaikutti siihen, että naisten ja tyttöjen oikeudet nousevat entistä vahvemmin esiin YK:n kehitysjärjestöjen strategisissa suunnitelmissa ja työssä sekä Suomen omassa vaikuttamistyössä YK:n suuntaan.</p> <p>UM toimeenpani Suomen johtoroolia UN Womenin viisivuotisen Generation Equality -kampanjan (2022-</p>

		<p>2026) teknologia ja innovaatiot tasa-arvon puolesta -toimintakoaliti- ossa.</p> <p>UM huomioi humanitaarisen toiminnan rahoituksessa erityisesti naisten ja tyttöjen sekä vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisen edistämisen.</p> <p>UM edisti aktiivisesti EU:n liittymistä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjunnasta tehtyyn Euroopan neuvoston yleissopimukseen (Istanbulin sopimus) ja erityisesti yleissopimuksen mahdollisimman laajaa hyväksymistä.</p>
<p>Nostetaan ihmisoikeuskysymykset ja vakavat ihmisoikeusloukkaukset säännönmukaisesti esille sekä kahdensivälisessä että monensivälisessä toiminnassa.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>Ihmisoikeuskysymykset ja vakavat ihmisoikeusloukkaukset nostettiin säännönmukaisesti esille kahdensivälisessä ja monensivälisessä toiminnassa joko kansallisesti, EU:na tai osana samannimisten maiden ryhmää. UM osallistui EU:n ihmisoikeuspakoteregiimin toimeenpanoon.</p> <p>UM osallistui Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanon valvontaan EN:n ministerikomiteassa ja painotti tuomioiden täytäntöönpanon merkitystä kahden- ja monensivälisessä vuoropuhelussa.</p>
<p>Jatketaan työtä vammaisten henkilöiden aseman parantamiseksi.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>Työ vammaisten henkilöiden aseman parantamiseksi on ollut aktiivista. Suomi toimii YK:n vammaisyleissopimuksen osapuolikokouksen puheenjohtajana 2021-2022.</p> <p>UM on toiminnallaan ja tuellaan vaikuttanut siihen, että esim. humanitaaristen YK-järjestöjen kapasiteetti vammaisinklusion sisällyttämiseksi niiden toimintaan on lisääntynyt.</p> <p>UM on nostanut vammaisinklusion myös yhdeksi keskeiseksi teemaksi GHD-puheenjohtajuuskaudellaan.</p> <p>UM jatkoi tukea YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien kumppanuusrahostolle, joka tukee YK:n</p>

		<p>vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen toimeenpanoa kehittyvissä maissa.</p> <p>UM myös myönsi monivuotista ohjelmatukea vammaisjärjestöjen tekemään kehitysyhteistyöhön.</p> <p>UM toi esille vammaisten henkilöiden huomioimisen monenkeskisessä yhteistyössä, erityisesti humanitaarisessa avussa ja Maailmanpankin International Development Associationin lisärahoitusneuvotteluissa.</p>
<p>Jatketaan työtä rankaisemattomuuden vähentämiseksi ja humanitaarisen oikeuden kunnioittamisen sekä tunnetuksi tekemisen edistämiseksi.</p>	<p>Toteutui osittain</p>	<p>UM myönsi tukea humanitaarisen oikeuden tunnetuksi tekemiseen useisiin eri konfliktista johtuviin kriisikonteksteihin. UM nosti systemaattisesti esiin IHL:n kunnioituksen tärkeyden kaikissa niissä tilanteissa, joita se koskee. UM:n johdolla asiasta keskusteltiin myös kansallisessa mediassa, vahvistaen kansallista tietoisuutta aiheesta.</p> <p>UM jatkoi kansainvälisen rikosoikeusjärjestelmän, erityisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen työn tukemista.</p> <p>UM pyrki edistämään humanitaarisen oikeuden kunnioittamista tarjoamalla/laatimalla IHL-puheenvuoroelementtejä kaikkiin mahdollisiin tilaisuuksiin. UM osallistui aktiivisesti kansainvälisen humanitaarisen oikeuden tunnetuksi tekemiseen ml. ympäristökysymyksiin liittyen. UM osallistui kansainvälisen humanitaarisen oikeuden instituutin neuvoston toimintaan.</p>
<p>Aktiivinen ja kohdennettu ihmisoikeusneuvostokampanjointi, ml. Suomen ihmisoikeuspoliittisten tavoitteiden ja tunnettuuden edistäminen viestinnän keinoin.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM:n ihmisoikeuskampanja onnistui hyvin ja Suomi valittiin ihmisoikeusneuvoston jäseneksi kaudelle 2022-2024 hyvällä äänimäärällä (180). Kampanja teki tunnetuksi Suomen ihmisoikeuspolitiikan painopisteitä, erityisesti naisten ja tyttöjen, vammaisten henkilöiden, alkuperäiskansojen oikeuksia. Kampanja edisti</p>

		myös Suomen maakuvaa. Olen- naista kampanjan onnistumiselle oli poliittisen johdon ja koko valtionhal- linnon vahva sitoutuminen.
Pohjoismaisen vaikuttami- sen edistäminen YK:ssa Suomen N5- ja NB8-pu- heenjohtajuuksien myötä.	Toteutui täysin	UM toimi pohjoismaisen vaikuttami- sen edistämiseksi. Norja ja Viro toi- mivat YKTN:n jäseninä vuonna 2021. YK-asiat olivat agendalla jo- kaisessa Suomen N5- ja NB8 ko- kouksissa.
Vahvistetaan Suomen kansainvälistä demokratia- ja oikeusvaltiopoliittikkaa sekä konkreettista työtä demokratian ja oikeusval- tiokehityksen edistä- miseksi.	Toteutui täysin	UM perusti keväällä 2021 yhteis- työssä Helsingin yliopiston kanssa Oikeusvaltiokeskuksen, jonka pää- asiallinen tarkoitus on tukea kehitty- viä maita niiden oikeusvaltiohaas- teiden ratkaisemisessa. Lisäksi UM palasi hallitustenvälisen Internati- onal Institute for Democracy and Electoral Assistance -järjestön yleisrahoittajaksi. UM osallistui EU:n tuomioistui- messa vireillä oleviin oikeusval- tioperiaatteeseen liittyviin asioihin tukien erityisesti EU:n oikeusval- tiovälineen pysymistä voimassa ja Puolan oikeusvaltiotrikomusten tuomitsemista.
Hyödynnetään Suomen ih- misoikeusneuvostokam- panja ja Freedom Online Coalitionin puheenjohta- juus ihmisoikeuksien, tasa-arvon, demokratian ja oikeusvaltiokehityksen vahvistamiseksi.	Toteutui täysin	UM toimi Freedom Online Coalition -puheenjohtajana. UM mm. järjesti FOC-maiden ministerikokouksen, jossa julkaistiin Suomen valmistelu- vastuulla ollut Helsingin julistus, ja aktivoi FOC:n vuoropuhelua afrikka- laisten jäsenmaiden ja AU:n kanssa tapahtumilla. Suomen johdolla vah- vistettiin mm. verkottumista yritys- sektorin kanssa Piilaaksossa.
Toimitaan Euroopan neu- voston aseman ja toimin- takyvyn tehostamiseksi ih- misoikeuksien, oikeusval- tion ja demokratian vahvis- tamiseksi Euroopassa.	Toteutui täysin	UM jatkoi työtä EN:n ja sen ydin- työn vahvistamiseksi mm. osallistu- malla aktiivisesti järjestön strategia- ja budjettityöhön ja edistämällä EN:n työtä prioriteettiteemoissa, ml. tasa-arvo, syrjimättömyys, teknolo- gia ja ihmisoikeudet sekä kansalais- yhteiskunnan osallistuminen.

UM vaikutti Euroopan ihmisoikeussopimusjärjestelmän pitkän aikavälin kehittämiseen Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien johtokomiteassa, sen puheenjohtajistossa ja Euroopan ihmisoikeussopimusjärjestelmän asiantuntijakomiteassa ja sen alaisissa työryhmissä.

Ihmisoikeudet

Hallitusohjelman ihmisoikeusperustaisuus näkyi ulkoministeriön kaikessa toiminnassa. Ministeriö nosti ihmisoikeudet esille monenvälisessä yhteistyössä ja osana kahdenvälistä vuoropuhelua muiden maiden kanssa. Suomi tuki EU:n roolia globaalina ihmisoikeustoimijana.

Valtioneuvosto hyväksyi syksyllä uuden ihmisoikeuspoliittisen selonteon, joka korostaa ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden puolustamisen tärkeyttä kansainvälisen vastakkainasettelun lisääntyttyä. Selonteon mukaan Suomi edistää jatkossakin kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja osallistumisoikeuksia. Selonteko myös täsmentää perus- ja ihmisoikeuslinjauksia koskien mm. ilmastomuutoksen hillintää ja uusien teknologioiden kehitystä sekä linjaa ihmisoikeusperustaisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sisältöä.

Ulkoministeriön ihmisoikeuskampanja onnistui hyvin ja Suomi valittiin ihmisoikeusneuvoston jäseneksi kaudelle 2022-2024 hyvällä äänimäärällä. Kampanja teki tunnetuksi Suomen ihmisoikeuspolitiikan painopisteitä, erityisesti naisten ja tyttöjen, vammaisten henkilöiden, alkuperäiskansojen oikeuksia.

Kansainvälinen oikeus

Ulkoministeriö jatkoi ponnisteluja kansainvälisen oikeuden edistämiseksi ja sääntöperustaisen järjestelmän vahvistamiseksi painottaen Suomen prioriteetteja. Ministeriö osallistui myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden tunnetuksi tekemiseen erityisesti ympäristön suojeluun aseellisissa konflikteissa liittyen. Ulkoministeriö tuki YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnan ja sen suomalaisen erityisraportoijan työtä.

Ulkoministeriö vaikutti Euroopan unionin liittymiseksi Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Euroopan neuvostossa Suomi vaikutti myös Euroopan ihmisoikeussopimusjärjestelmän pitkän aikavälin kehittämiseen sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanon valvontaan.

Ulkoministeriö tuki kansainvälisen rikosoikeusjärjestelmän, erityisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen ja Justice Rapid Response -mekanismin, työtä ja antoi taloudellista tukea rankaisemattomuutta vähentäville ja uhrien asemaa edistäville hankkeille, erityisesti SGBV-painotuksella.

Toteutamme tavoitteellista ilmastoulkopolitiikkaa ja tuemme ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista kaikessa toiminnassamme.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Edistetään poliittista vuoropuhelua EU:n ulkosuh-teissa osana EU:n Green Dealin toimeenpanoa ja kolmasmaadialogeja ja vaikutetaan aktiivisesti kahdenvälisesti ja monenkeskisesti.	Toteutui osittain	UM vaikutti aktiivisesti EU:n ilmas-todiplomatian tavoitteiden muotoi-luun ja toteuttamiseen.
Vahvistetaan Suomen kestäväen kehityksen edel-läkävijän asemaa globaa-listi ja EU:ssa, ml. rahoit-tus.	Toteutui osittain	Suomi toimi HLPF:n ministerijulis-tuksen fasilitaattorina yhdessä Ira-kin kanssa. Ministerijulistus hyväk-syttiin ensimmäistä kertaa konsen-suksella sitten vuoden 2017, ja sa-malla onnistuttiin vahvistamaan useita Suomen kannalta tärkeitä mi-nisterijulistuksen muotoiluja. Suomi saavutti ensimmäistä kertaa ykköstilän kestäväen kehityksen glo-baalissa maavertailussa kesä-kuussa 2021.
Tuetaan kehitysyhteistyön 0,7 % BKTL-tiekartan ja ylivaalikautisten periaattei-den viimeistelyä.	Toteutui täysin	Kehityspolitiikan ylivaalikautinen se-lonteko hyväksyttiin 27.5.2021. Se-lonteko sisältää tavoitteen 0,7 % BKTL-tavoitteen saavuttamisesta vuoteen 2030 mennessä.
Edistetään ilmastomuutokseen liittyvää yhteistyötä ministeriössä, ottaen huo-mioon myös Pariisin ilmas-torahoitusvastuu.	Toteutui täysin	UM toteutti ilmastoulkopolitiikkaa aktiivisesti. Ilmastomuutos on ollut käytännössä kaikkien korkean ta-son tapaamisten agendalla. UM:n il-mastoverkosto on laajentunut, mu-kaan on liittynyt jäseniä myös edus-tustoista. Ilmastoverkosto on järjes-tänyt useita UH:lle suunnattuja we-binaareja ja lisäksi edustustoissa järjestettiin lukuisia ilmastomuutokseen liittyviä tapahtumia. Ilmas-

		<p>todiplomatia oli kärkiteemana Suomen Nordic+ -puheenjohtajuuskaudella erityisesti sopeutumisrahoitukseen liittyen.</p> <p>UM koordinoi Suomen liittymisen COP26:n yhteydessä lukuisiin julistuksiin ja aloitteisiin, mukaan lukien päämiestasolla hyväksytyt metsä-, metaani- ja Glasgow Breakthrough -aloitteet.</p>
Edistetään keskustelua hiihden hinnoittelusta ja fossiilitukien reformista EU:ssa, vapaakauppasopimuskumppaneiden kanssa, sekä WTO:ssa.	Toteutui osittain	UM edisti keskustelua hiihden hinnoittelusta ja fossiilitukien reformista mm. fossiilitukien poistamisen ystäväryhmän työn kautta. EU:n sisäisesti on edistytty hiihden hinnoittelusta käytävissä keskusteluissa, mutta globaalitasolla tilanne on ollut vaikeampi.
Sisällytetään ympäristö ja ilmastotuotteita ja -palveluita vapaakauppasopimuksiin.	Toteutui osittain	Ympäristötuotteiden sisällyttämistä on edistetty sekä vapaakauppaneuvotteluissa että kahdenvälisessä TF-työssä. Usea neuvotteluprosessi on kesken, joten lopputulokset eivät tältä osin ole selvillä. UM laati kiertotalouselementtien sisällyttämistä kauppasopimuksiin koskevan ehdotuksen komissiolle.
Edesautetaan ympäristötuoteneuvotteluiden uudelleen aloittamista.	Toteutui osittain	EGA-neuvottelujen uudelleenaloittamiseen ei ole päästy, mutta UM on tukenut voimistunutta keskustelua EU:n sisällä ja pyrkinyt edistämään muiden aloitteiden etenemistä mm kauppapoliittisessa komiteassa.
Edistetään bio- ja kiertotalouden sekä cleantech-yritysten vientiä kohdemarkkinoille yhteyksien luomisen, markkinatiedon ja neuvonnan kautta ja luodaan Team Finland -toiminnan kautta yhteys kokonaisratkaisujen ja suomalaisten yritysten tarjoaman välillä.	Toteutui osittain	TF-työssä on aktiivisesti tuettu toimintaa ja edistetty suomalaisen osaamisen ja kokonaisratkaisujen tarjoamaa niin pandemiasta kestävästi toipumisessa kuin vihreässä siirtymässä yleisemmin globaaleihin ympäristöhaasteisiin vastattaessa.

<p>Jatketaan panostamista mustan hiilen päästöjä vähentävään kansainväliseen yhteistyöhön.</p>	<p>Toteutui osittain</p>	<p>UM:n rahoituksella käynnistyi NEFCO:n työ musta hiili -hankkeiden aikaansaamiseksi Luoteis-Venäjällä. UM piti esillä musta hiili -työn tärkeyttä Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuudessa ja Arktisessa neuvostossa sekä tuki Maailmanpankin Global Gas Flaring Reduction -kumppanuutta.</p> <p>UM tuki taloudellisesti mustan hiilen vähentämistä edistäviä hankkeita Arktisen neuvoston projektirahoitusinstrumentin puitteissa. UM myös tuki mustan hiilen huomiointia EU:n rajat ylittävän yhteistyön ohjelmissa ja Barentsin euroarktisen neuvoston toiminnassa.</p>
--	--------------------------	--

Ilmastorahoitus

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistettiin vuonna 2021 hiilineutraaliustavoitetta globaalisti yhteensä arviolta noin 369 milj. eurolla, mikä on 98 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Suomen kansainväliseksi ilmastorahoitukseksi tästä raportoidaan 183 milj., josta lahjumuotoisen tuen osuus on 75 milj. euroa. Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus kasvoi siis 52 milj. eurolla verrattuna vuoteen 2020. Vaikka koko hiilineutraaliustavoitetta edistävää summaa ei tilastoida viralliseksi kehitysyhteistyöksi eikä siten Suomen kansainväliseksi ilmastorahoitukseksi, edistää se yhtälailla globaaleja ilmastotavoitteita.

Ulkoministeriö jatkoi myös arktisen, Barentsin ja Itämeren alueen yhteistyössä vaikuttamista mustan hiilen päästöjen vähentämiseksi. NEFCO ryhtyi ministeriön rahoituksella toimeenpanemaan ohjelmaa mustan hiilen päästöjä vähentävien hankkeiden identifioimiseksi ja käynnistämiseksi Luoteis-Venäjällä tarkoituksena saada hankkeita Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuuteen. Ministeriö jatkoi tukeaan, 600 000 euroa vuosina 2019-2021, Maailmanpankin hallinnoimalle yritysmaailman, valtioiden, aluehallintojen ja kansainvälisten järjestöjen Global Gas Flaring Reduction -kumppanuudelle. Ministeriö tuki mustan hiilen päästöjen vähentämistä edistäviä hankkeita Arktisen neuvoston projektirahoitusinstrumentin puitteissa 500 000 eurolla sekä hallitusten, vapaaehtoisjärjestöjen, yritys-elämän ja tiedeyhteisön muodostamaa vapaaehtoista kumppanuutta ilmanlaadun 100 000 eurolla erityisesti metaanipäästöjen osalta. Lisäksi ministeriö rahoitti noin yhdellä milj. eurolla muita ilmastohankkeita Itämeren, Barentsin ja arktisella alueella.

Toteutamme ihmisoikeusperustaista kehityspolitiikkaa, joka poistaa köyhyyttä ja vähentää eriarvoisuutta.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Otetaan käyttöön läpileikkaavien tavoitteiden uudistettu ohjeistus, koulutus ja tuki.	Toteutui täysin	UM otti käyttöön läpileikkaavien tavoitteiden ohjeen.
Varmistetaan tavoitteiden saavuttaminen mm. kehitysyhteistyökokonaisuuden strategisella ohjauksella, painopiste- ja teemakohtaisen yhteistyön edistämisellä ja asiantuntija- ja tukipalveluilla.	Toteutui täysin	Laaja-alaisen tulostiedon analysoinnin pohjalta identifioitiin koko kehityspolitiikan ja -yhteistyön toimeenpanossa tarvittavia strategisia muutoksia hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi.
Aloitetaan kehitysyhteistyön maaohjelmien (2021 - 2024) toimeenpano.	Toteutui täysin	Maaohjelmat hyväksyttiin ja niiden toimeenpano käynnistyi.
Yksityisen sektorin kehija kehitysyhteistyöinstrumentit edistävät innovaatioita, toimivat tehokkaasti ja edistävät ihmisoikeuksien toteutumista.	Toteutui osittain	Yksityisen sektorin kehitysyhteistyön linjaus ei valmistunut suunnittelussa aikataulussa vuoden 2021 aikana. Yksityisen sektorin instrumenttien kehittämiseen panostettiin kuitenkin merkittävästi: innovaatioita ja yhteiskehittämistä edistävä DevPlat-alusta on toiminnassa ja Finnpartnershipin uuden ohjelma-kauden suunnittelu saatiin päätökseen.
Suunnataan rahoitusta köyhimpien kehittyvien maiden maiden instituutionaalisen kapasiteetin kehittämiseen kansainvälisen kauppaa- ja investointijärjestelmän hyödyntämiseksi.	Toteutui täysin.	Kauppaa ja kehitys -ohjelmat ovat olleet onnistuneita ja suuntautuvat merkittävässä määrin vähiten kehittyneisiin maihin.
Edistetään naisten ja nuorten yritystoimintaa ja sukupuolten välistä tasa-arvoa kehittyvissä maissa, sekä yritys vastuuta niin rahoituksen kuin politiikkavaihtamisen kautta.	Toteutui täysin	UM:ssä laadittiin yksityisen sektorin verovastuuohjeistus. Ohjeistus on jalkautettu läpi hallinnonalan. Finnpartnership-ohjelma uudistettu. Finanssisijoitusrahoitusta kohdennettiin tasa-arvotavoitteita tukeviin kohteisiin. Naisten ja nuorten yritystoimintaa edistettiin, esim. kahdenvälisen ja

		<p>alueellisten ohjelmien kautta sekä yksityissektorin instrumenttien kautta. Generation Equalityn teknologia- ja innovaatiotoimintakoalition osana edistettiin laajasti sukupuolten välistä tasa-arvoa teknologia ja innovaatiosektorilla ja tehty tähän liittyviä merkittäviä rahallisia sitoumuksia.</p> <p>UM rahoitti suomalaisten ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen toimintaa yritysten ihmisoikeusvastuun edistämiseksi.</p>
Osallistutaan sellaisten yhteistyömuotojen kehittämiseen, jotka parantavat elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuuksia päästä mukaan kehitysyhteistyöhön.	Toteutui täysin	<p>UM veti ja koordinoi viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelman rahoitustyöryhmää.</p> <p>UM perusti yhdessä Opetushallituksen kanssa opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskuksen, joka edistää suomalaisen opetusalan osaamisen hyödyntämistä kehitysyhteistyössä.</p>
Toteutetaan kehitysyhteistyön toimintatapauudistus (KeTTU).	Toteutui osittain	<p>Kehitysyhteistyön toimintatapauudistus päättyi toukokuussa 2021, jonka jälkeen on toteutettu suunnitelman tavoitteita. Lisäksi on kehitetty ja valmistauduttu uusien valtioneuvoston yhteisten järjestelmien käyttöönottoon.</p>

Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö

Suomi toteuttaa ihmisoikeusperustaista kehityspolitiikkaa, joka poistaa köyhyyttä ja vähentää eriarvoisuutta. Vuonna 2021 hyväksytyn kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon painopisteet ovat: 1) naisten ja tyttöjen oikeudet, 2) koulutus; 3) kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, 3) rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat; sekä 5) ilmastomuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö. Kaikessa toiminnassa otetaan huomioon läpileikkaavina tavoitteina sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus, ilmastokestävä ja vähäpäästöinen kehitys sekä ympäristön suojelu painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Maantieteellisenä painopisteenä on Afrikka.

Covid-19 -pandemia on vaikuttanut olennaisesti myös kehityspoliittiseen toimintaan niin humanitaarisen avun kasvaneina tarpeina kuin kehittyvien maiden kaikkien kehityspolkujen (erityisesti demokratia, tasa-arvo, koulutus, terveydenhuolto, lisääntymis-

terveys ja -oikeudet, työllisyys, talouskasvu) hidastumisena tai kääntymisenä negatiiviseksi. Toisaalta pandemia on osoittanut kestäväen kehityksen tavoitteet ja Suomen kehityspolitiikan painopisteet entistäkin relevantimmaksi.

Määrärahat talousarviossa	TA 2019	TA 2020	TA 2021
Varsinainen kehitysyhteistyö			
24.30.66.1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö	172,0	227,9	240,8
24.30.66.2.1 Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	142,3	180,1	185,8
24.30.66.3 Euroopan kehitysrahasto	73,9	67,8	75,5
24.30.66.4 Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	32,5	42,4	55,3
24.30.66.5 Humanitaarinen apu	72,5	112,6	85,0
24.30.66.6 Kehitysyhteistyön suunnittelu, tukitoiminnot ja tiedotus	4,0	4,2	4,4
24.30.66.7 Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2,1	1,4	2,1
24.30.66.8 Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö	65,0	75,8	79,9
24.30.66.9 Korkotuki	12,8	22,7	28,4
24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö yhteensä	577,1	735,5	757,2
Muu kansainvälinen kehitysyhteistyö luvussa 24.30			
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	149,1	121,0	191,1
Sisäministeriön hallinnonala	40,0	50,9	48,5
Valtiovarainministeriön hallinnonala	156,8	132,1	191,1
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	11,9	7,2	6,1
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	0,2	0,2	0,2
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	1,3	1,3	2,1
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	3,1	2,6	2,6
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	48,7	39,4	45,3
Ympäristöministeriön hallinnonala	0,5	0,8	0,9
Muu kehitysyhteistyö yhteensä	411,6	355,5	487,9
Kehitysyhteistyö yhteensä	988,7	1091,0	1245,0
24.30.67 Demokratia- ja oikeusvaltiotuki	3,0	3,0	3,0
24.30.88 Finnfundin osakepääoman korottaminen	10,0	60,0	10,0
24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset	130,0	129,7	129,7

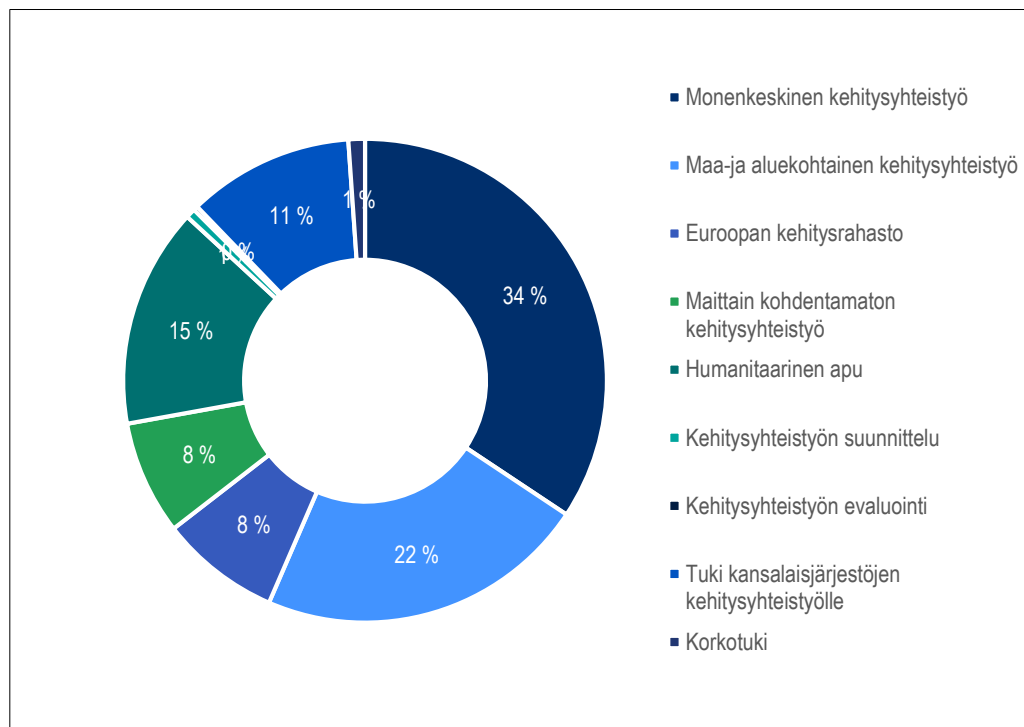
Kehitysyhteistyön maksatukset olivat alustavan arvion mukaan vuonna 2021 yhteensä 1 207 milj. euroa, eli n. 0,48 % bruttokansantulosta.

Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin 24.30.66 maksatukset olivat vuonna 2021 yhteensä 711 milj. euroa. Tästä humanitaarista apua oli 104,5 milj. euroa, monenkeskisen kehitysyhteistyön käyttösuunnitelmakohdalta maksettiin 244 milj. euroa ja kansalaisjärjestöyhteistyön käyttösuunnitelmakohdalta 78,9 milj. euroa.

Humanitaarisen avun tarpeet kasvoivat globaalisti vuonna 2021 johtuen Covid-19 -pandemiasta, pitkittyneistä ja akuuteista konflikteista, luonnonkatastrofeista ja ilmastomuutoksen vaikutuksesta pahentuneista sään ääri-ilmiöistä. Ulkoministeriön myöntämää humanitaarista apua ohjattiin mm. ruokapulan helpottamiseen ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn sekä Covid-19 -pandemian vaikutusten lieventämiseen. Eniten apua ohjattiin Syyriaan, Etiopiaan, Afganistaniin ja Etelä-Sudaniin. Suomi painottaa humanitaarisessa avussaan vammaisten henkilöiden aseman parantamista. Ulkoministeriön humanitaarisen avun budjetista tuettiin myös suomalaisten kansalaisjärjestöjen humanitaarisen avun hankkeita.

Muun kehitysyhteistyön osuus maksatuksista oli arviolta 496 milj. euroa vuonna 2021.

Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin maksatuksetn käyttösuunnitelmakohdittain vuonna 2021, yhteensä 711 milj. euroa

Pitkäaikaisille yhteistyömaille laadittujen maaohjelmien kautta toteutetaan pitkäjänteisestä, ihmisoikeusperusteista kehitysyhteistyötä, jota tehdään hallitusohjelman painotusten ja käytävissä olevien resurssien mukaisesti. Maaohjelmat ovat ennen kaikkea kehitysyhteistyön tulohajauksen väline. Myös riskienhallintaa ja seuranta on vahvistettu uusissa ohjelmissa. Maaohjelmat tuottavat konkreettisia, mitattavia tuloksia kaikilla kehityspolitiikan painopistealueilla. Ohjelmat sisältävät myös esim. yksityisen sektorin instrumentteja ja kansalaisjärjestöyhteistyötä silloin kun ko. toiminta tukee ohjelmalle asetettuja tulostavoitteita tai siitä on synergiaetuja. Tämän lisäksi maaohjelmien linkejä maastrategioiden poliittisiin ja kaupallistaloudellisiin tavoitteisiin on vahvistettu.

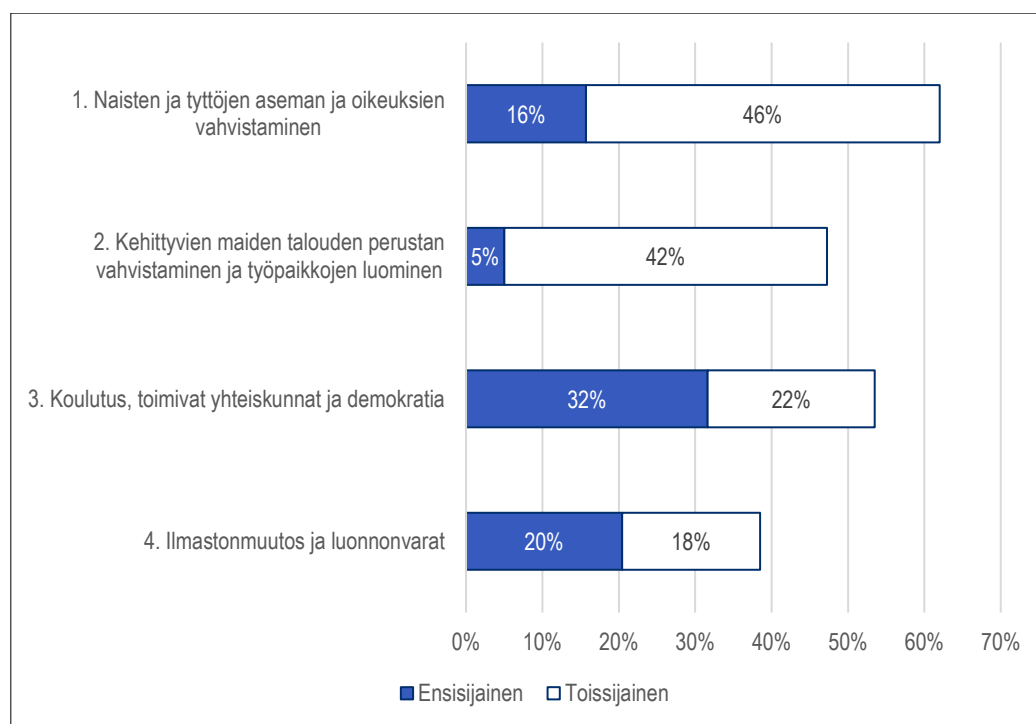
Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin maa- ja aluekohtaiset (24.30.66.2) maksatukset

2019 (MEUR)		2020 (MEUR)		2021 (MEUR)	
Afganistan	20,72	Afganistan	19,85	Afganistan	21,01
Etiopia	14,86	Myanmar	16,62	Etiopia	16,08
Mosambik	13,41	Somalia	15,32	Tansania	13,62
Myanmar	9,66	Mosambik	14,75	Nepal	13,06
Tansania	8,91	Etiopia	13,69	Somalia	12,76
Somalia	7,51	Nepal	13,31	Mosambik	12,24
Nepal	6,59	Tansania	10,49	Myanmar	8,03

Syyria	6,37	Palestiinalaisalueet	7,23	Palestiinalaisalueet	7,05
Palestiinalaisalueet	4,96	Kenia	4,87	Ukraina	4,31
Turkki	4,47	Turkki	4,23	Syyria	4,25
Kenia	4,06	Libanon	2,88	Kenia	2,71
Ukraina	2,97	Syyria	2,41	Irak	2,51
Jordania	2,00	Ukraina	2,08	Turkki	2,51
Sambia	1,29	Irak	2,00	Sambia	2,08
Kirgisia	0,99	Sudan	1,02	Libanon	1,08

Vuonna 2021 varsinaisen kehitysyhteistyön ja finanssisijoitusten momenteilta tehtyjen rahoituspäätösten summa oli 1,021 mrd. euroa. Rahoituspäätösten euromäärästä 84 % tuki yhtä tai useampaa kehityspolitiikan painopistettä. Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistamista tuki ensi- tai toissijaisesti 62 % päätöksistä. Koulutusta ja demokratiakehitystä tuki vastaavasti 54 %, työpaikkojen lisäämistä ja talouden vahvistamista kehitysmaissa 47 % sekä ruokaturvaa ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä 39 % rahoituspäätösten euromäärästä.

Kehityspolitiikan painopistealueita tukevat rahoituspäätökset vuonna 2021, %-osuus

Vaikutamme EU:n kauppasuhteiden kehittämiseen ja kauppasopimusten toimeenpanoon sekä edistämme Suomen vientiä ja suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia, talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi. Vahvistamme edelleen Team Finland -toimijoiden yhteistyötä ja resursointia.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Suomen tavoitteiden ja kantojen oikea-aikainen kansallinen määrittely ja vaikuttaminen neuvotteluihin ja sopimusten toimeenpanon parantaminen sekä jatkuva vuoropuhelu sidosryhmien, yritysten ja kansalaisjärjestöjen kanssa.	Toteutui täysin	Kannanmuodostus ja sen myötä vaikuttaminen oli oikea-aikaista ja proaktiivista. UM tuki EU:n yhteistä kauppapolitiikkaa ja vaikuttanut EU:n kauppapoliittisen strategian toimeenpanoon ja kauppasopimusten toimeenpanon parantamisesta käytyyn keskusteluissa. UM vaikutti WTO:n tukemiseksi yhdessä muiden EU-maiden kanssa ja kahdenvälisesti. Sidosryhmäyhteistyötä on jatkettiin.
Kehitetään TF-palveluja koskevaa seurantaa, osaamisen tukea ja koulutusta sekä resurssien tarkoituksenmukaista kohdentamista erityisesti asiakaspalautteeseen perustuen.	Toteutui täysin	TF-verkoston ja UM:n oman henkilöstön koulutus ja työn seuranta jatkui. TF-työtä vahvistettiin uusilla erityisasiantuntijoilla edustustoissa. UM:n toiminnan koordinaation tehostamiseksi perustettiin TF-vienninedistamisyksikkö. Yrityksiltä saatu palaute on ollut hyvin positiivista.
Toteutetaan Team Finland -strategiaa ja toimeenpannaan viennin- ja kansainvälisen kasvun ohjelmaa.	Toteutui täysin	TF-strategiaa ja Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelmaa edistettiin johdonmukaisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Yhteistyötä BF:n kanssa syvennettiin mm. ulkomaantoimintojen johtoryhmän työskentelyn avulla.
Edistetään yhteistyössä Business Finlandin kanssa kansainvälisten järjestöjen hankintoihin liittyviä liiketoimintamahdollisuuksien osoittamista, yhteyksien luomista ja neuvontaa koskevia palveluja suomalaisille yrityksille.	Toteutui osittain	Kansainvälisten järjestöjen hankintoihin liittyvää työ jatkui, mm. yhteyksien luomisella ja neuvonnalla. Liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille on avautunut jossain määrin. UM:n ja BF:n rahoitusinstrumenttien välille luotiin tiiviimpää yhteistoimintaa. Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelman työryhmätyöskentelyn puitteissa kehitettiin uusia yhteistoimintamalleja BF:n kanssa yritysten liiketoimintamahdollisuuksien tukemiseksi.

Kauppapolitiikka

Ulkoministeriö jatkoi vuonna 2021 tukea sääntöpohjaiselle kansainväliselle järjestelmälle ja sen kehittämiseksi sekä Suomen kasvua tukeville kauppaja- ja taloussuhteille. Eteneminen monenkeskisen kauppajärjestelmän tulevaisuudesta käydyssä keskustelussa oli hidasta, eikä Maailman kauppajärjestön ministerikokousta pidetty Covid-19 -pandemian vuoksi.

Ulkoministeriö vaikutti oikea-aikaisesti keskusteluissa EU:n kauppapolitiikassa uuden kauppapoliittisen strategian valmistelusta sekä sen jalkauttamisesta ja myös kahdenvälisistä neuvotteluista. Tämän myötä Suomen tavoitteet on saatu keskeisiltä osin mukaan neuvotteluihin. Ministeriö työskenteli sen varmistamiseksi, että EU säilyy jatkossakin avoimena kaupalle ja investoinneille ja että kauppapolitiikka tukee kasvua ja työllisyyttä sekä koronapandemian jälkeistä elpymistä. Poliittisista syistä eräissä EU:n neuvotteluprosesseista ei ole voitu edetä, toisaalta neuvottelut mm. Australian, Uuden-Seelannin, Meksikon ja Chilen kanssa jatkuivat. Ratifointiprosesseissa Vietnamin ja Singaporen investointisuojausopimusten osalta edettiin, ja niissä päästäneen hallituksen esitysten antamiseen vuonna 2022.

EU:n ja Yhdysvaltojen keskusteluissa edettiin, esim. pitkään jatkuneessa lentokonevalmistajien kiistassa päästiin väliaikaiseen sopuun ja osapuolet perustivat keskusteluille yhteisen kauppaja- ja teknologianeuvoston. Lisäksi Yhdysvaltain ja EU:n välisessä teräksen ja alumiinin vientiä koskevassa kiistassa päästiin väliaikaisratkaisuun, jonka myötä teräksen ja alumiinin vienti Yhdysvaltoihin on mahdollista kiintiöiden puitteissa vuoden 2022 alusta.

Ulkoministeriö vaikutti keskusteluissa kaupallis-taloudellisista suhteista niin Kiinan kuin myös Venäjän kanssa. Molempien maiden osalta poliittiset haasteet erityisesti EU-suhteissa voivat näkyä jatkossakin. Ministeriö jatkoi onnistuneesti vaikuttamista myös Iso-Britannian ja EU:n kauppakeskusteluissa. Konkreettinen työ jatkui suomalaisyritysten markkinoillepääsyn parantamiseksi ja kaupan esteiden ratkaisemiseksi niin EU-tasolla kuin kahdenvälisestikin.

Kauppaja kehitys -ohjelmien avulla Suomi on edistänyt kestävä kehityksen sekä kiertotalouden periaatteiden ja ratkaisujen roolia EU:ssa ja kahdenvälisesti. Työn tehostamiseksi ministeriöön myös perustettiin kestävä kaupan yksikkö.

Ulkoministeriö panosti kansainväliseen kauppaan liittyvissä kysymyksissä avoimuuteen. Tiedottaminen ja vuoropuhelu elinkeinoelämän ja sidosryhmien kanssa on ollut tiivistä. Lisäksi ministeriö ylläpiti viranomaisverkoston keskinäistä yhteistyötä ja sidosryhmävuoropuhelua. Tiedonkulku ja yhteistyö toimi hyvin.

Tunnistamme Covid-19 -pandemian jälkeiset ensivaiheen markkinoiden avautumiset ja kysynät ja käynnistämme nopeasti vienninedistämistoimet sekä kehitämme virtuaalisen vienninedistämisen työkaluja tukemaan vientiponnisteluja.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Vahvistetaan ulkomaan-edustustojen Team Finland -asiantuntijaresurssi 20 htv:lla.	Toteutui täysin	Rekrytointi tehty ja asiantuntijat aloittaneet edustustoverkossa.
Nimitetään projektipäällikkö selvittämään ja kehittämään vienninedistämisen digitaalisia / virtuaalisia työkaluja.	Toteutui täysin	Rekrytointi tehty ja projektipäällikkö aloittanut. Poikkihallinnollinen Virtual Finland -hanke käynnistyi vuoden alkupuolella. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Suomen kilpailukykyä osaajista, opiskelijoista ja investoinneista sekä luoda edellytyksiä suomalaisten digi-ratkaisujen ja -palvelujen kaupallistamiselle ja viennille.
Uudistetaan asemamaiden Team Finland -vuosisuunnittelu eri asemamaiden kysyntää ja markkinoiden mahdollisuuksia paremmin kartoittavaksi.	Toteutui täysin	Suunnittelu uudistettu ja uusi malli otettu käyttöön.
Selvitetään ja tiedotetaan EU:n elpymisvälineen tarjoamista mahdollisuuksista suomalaisille yrityksille.	Toteutui täysin	UM:n edustustokentän ja TF-toimijoiden tiivis yhteistyö mahdollisti kattavan selvittämisen ja raportoinnin elpymisvälineen mahdollisuuksista. Tiedottamisen pääkanavana toimi julkiset TF-sivustot.

Team Finland

Team Finland -palveluissa yhteistyötä TF-toimijoiden ja vuoropuhelua suomalaisen elinkeinoelämän ja asiantuntijainstituutioiden kanssa tiivistettiin edelleen. Ministeriö jatkoi vaikuttamista TF-strategian ja Viennin ja kansainvälisen kasvun ohjelman toimeenpanoon, ja edustustojen TF-vuosisuunnittelu uudistettiin. Yrityksiltä on kerätty edelleen palautetta toiminnan kehittämisen pohjaksi. Saatua palautetta on ollut ulkoministeriön osalta hyvin positiivista.

Vuoden alkupuolella käynnistettiin myös poikkihallinnollinen Virtual Finland -hanke vahvistamaan Suomen kilpailukykyä osaajista, opiskelijoista ja investoinneista sekä luomaan edellytyksiä suomalaisten digi-ratkaisujen ja -palvelujen kaupallistamiselle ja viennille.

Ministeriötason ja kansallisen koordinaation vahvistamiseksi ministeriöön perustettiin TF-vienninedistämisyksikkö. Lisäksi vientiponnistelujen tukemiseksi rekrytoitiin vuoden 2021 aikana 20 määräaikaista TF-erityisasiantuntijaa edustustoihin, ja pandemian

ja siitä palautumisen ajan vienninedistämistyön fokusoinnin tehostamiseksi muodostettiin keskeisten TF-toimijoiden vienninedistämistyöryhmä.

Pandemian jatkuessa on onnistuttu verrattain hyvin vienninedistämistyön jatkamisessa niin virtuaalisin keinoin kuin mahdollistuneilla fyysisillä matkoillakin.

Syvennämme ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä Ruotsin kanssa ja lisäämme Norjan kanssa tehtävää yhteistyötä.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Hyödynnetään Pohjoismaisia yhteistyömahdollisuuksia erityisesti laajaan turvallisuuteen liittyvissä aiheissa ja kriisinhallinnassa.	Toteutui täysin	Suomen toimiessa N5-puheenjohtajana UM panosti Pohjoismaiseen yhteistyöhön ja nosti agendalle laajan turvallisuuden sekä kriisinhallinnan.
Hyödynnetään Suomi-Ruotsi -puolustusyhteistyön tulokset sekä tiivistynyt turvallisuusyhteistyö Norjan kanssa laajemmassa turvallisuuspoliittisessa keskustelussa ja tehdään aloitteita kahdenvälisestä sekä kolminkes- kisestä yhteistyöstä turvallisuuspolitiikan alalla.	Toteutui täysin	Suomen, Ruotsin ja Norjan välinen ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö oli tiivistä poliittisella ja virkamiestasolla. Suomi toimi vuonna 2021 Pohjoismaiden ulkoministereiden yhteistyöformaatin puheenjohtajana edistäen tiivistä yhteistyötä kaikkien Pohjoismaiden kanssa.
Syvennetään vuoropuhelua osana Suomen N5-yhteistyöjärjestelyn puheenjohtajuutta.	Toteutui täysin	Suomi järjesti useampi virtuaalinen N5-ulkoministerikokous puheenjohtajuuskautellaan syventäen ja tiivistäen vuoropuhelua.

Suomen N5- ja NB8-puheenjohtajuudet vuonna 2021

Suomi toimi vuonna 2021 Pohjoismaiden ulkoministereiden (N5) ja Pohjoismaiden ja Baltian maiden (NB8) yhteistyöformaatin puheenjohtajana. Helsinkiin suunniteltu N5-ulkoministerikokous helmikuussa jouduttiin pandemiatilanteesta johtuen muuttamaan virtuaaliseksi, kuten myös sen yhteyteen suunniteltu Hanalys-seminaari. Hanalysiin osallistuivat neljä pohjoismaista ulkoministeriä ja Suomesta ilmastoministeri. Seminaari keskittyi ilmastonmuutoksen rooliin ulkopoliitikassa.

Ministerit kokoontuivat Kööpenhaminassa Pohjoismaiden ministerineuvoston kokouksen yhteydessä läsnätapaamiseen marraskuussa 2021. Tämän lisäksi ministerit tapasivat useamman kerran virtuaalisesti. Uutta oli myös kolmansien maiden lisääntynyt

kiinnostus N5-yhteistyöhön. Keväällä toteutui ulkoministeritason N5+Iso-Britannia-kokous. Tapaamiset ovat tarjonneet hyvän mahdollisuuden vaihtaa näkemyksiä niin alueellisista kuin kansainvälisistä ajankohtaisista poliittisista kysymyksistä läheisten kumppanien kesken, mikä on yhteistyöformaatin arvokkain puoli.

Suomen NB8-puheenjohtajuuden läpileikkaavana teemana oli Covid-19 -pandemian vaikutusten lievittäminen ja yhteiskuntien elpyminen, jota tarkasteltiin digitalisaation, innovaatioiden ja ilmastomuutoksen ja vihreän elpymisen kautta. NB8-maat ovat perinteisesti tavanneet ulkoministeritasolla kerran vuodessa, mutta pandemian johdosta virtuaaliset kokoukset ovat tulleet tavaksi. Toiveena oli tavata useammin virtuaalisesti ja näin tehtiin. NB8-UMI -kokoukset ovat tarjonneet hyödyllisen areenan tietojen ja näkemysten vaihdolle ajankohtaisista kansainvälisen politiikan kysymyksistä lähimaiden kesken. Syyskuussa pidettiin vuoden ainoa läsnäkokous Vanajanlinnassa. Tähän yhteyteen järjestettiin myös NB8+V4 (Visegrad 4, Unkari, Tšekki, Slovakia, Puola). Läsnäkokous koettiin erittäin hyödylliseksi ja onnistuneeksi.

Jatkamme ja kehitämme kumppanuuden perustuvaa laaja-alaista Nato-yhteistyötä.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Suomi jatkaa ja kehittää laaja-alaista yhteistyötä Naton kanssa laajennettujen mahdollisuuksien kumppanuuden sekä Naton, Suomen ja Ruotsin välisen (30+2) yhteistyön muodossa.	Toteutui täysin	UM jatkoi ja kehitti yhteistyötä Naton kanssa EOP-kumppanuuden sekä 30+2 yhteistyön muodossa. Suomi osallistui Naton ulkoministerikokouksiin maalisi- ja joulukuussa 2021. UMI Haavisto vieraili Naton neuvostossa helmikuussa. Naton neuvosto teki yhteisvierailun Suomeen ja Ruotsiin lokakuussa 2021.
Yhteistyötä edistetään hyödyntäen avoinna olevat mahdollisuudet muun muassa harjoitus- ja koulutus-toiminnassa, kriisinhallinnassa, siviilivalmius- ja huoltovarmuuskysymyksissä, hybridiuhkien torjunnan ja kyberpuolustuksen alalla sekä asevalvonnassa.	Toteutui täysin	Yhteistyötä edistettiin mainituilla sektoreilla tiiviisti.
Käytännön yhteistyössä painopisteenä on yhteisen tilannetietoisuuden ja tilanneymmärryksen kehittämisen Itämeren alueella	Toteutui täysin	UM jatkoi painopisteen mukaista toimintaa.

Suomen, Ruotsin ja Nato-maiden kesken.		
Jatketaan ja kehitetään laaja-alaista kumppanuus-yhteistyötä tiiviissä yhteistyössä Ruotsin kanssa	Toteutui täysin	UM toimi tiiviissä yhteistyössä Ruotsin kanssa – järjestäen mm. ensimmäisen Naton neuvoston (NAC) yhteisvierailun Suomeen ja Ruotsiin. Suomi ja Ruotsi kehittävät Natomumppanuuksiaan läheisessä yhteistyössä.

Osallistumme konfliktien ennaltaehkäisyyn ja rauhanvälitykseen ja -rakennukseen. Vahvistamme Suomen osallistumista kriisinhallintaan erityisesti YK-operaatioissa ja Afrikassa.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Vahvistetaan siviilikriisinhallintaosallistumista ja osallistutaan aktiivisesti siviilikriisinhallinnan kehittämistyöhön EU:n ja muiden organisaatioiden puitteissa.	Toteutui täysin	UM toimi tavoitteen edistämiseksi kansallisesti sekä EU:n ja muiden organisaatioiden puitteissa. Suomen siviilikriisinhallintaosallistuminen lisääntyi vuonna 2021.
Kehitetään valmiuksia osallistua kansainvälisiin siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin yhdessä muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa.	Toteutui osittain	UM kehitti valmiuksia yhdessä muiden kansainvälisen toimijoiden kanssa. UM:n vetämä työryhmä kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamiseksi aloitti työnsä.
Vahvistetaan Suomen osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan huomioiden hallitusohjelman ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon kirjaukset YK-operaatioista ja Afrikasta, sekä toimintaympäristön muutokset.	Toteutui osittain	Sotilaallinen kriisinhallintaosallistuminen laski vuonna 2021 johtuen etenkin Afganistanin Naton Resolute Support -operaation päättymisestä.
Suomen kriisinhallintapolitiikan kehittämiseksi asetama parlamentaarinen komitea laatii kokonaisvaltaisen yli hallituskausien ulottuvan kriisinhallinnan	Toteutui täysin	UM työskenteli kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean pääsihteerinä. Komitean työ saatiin päätökseen ja komitea antoi suosituksen

<p>tavoitelinjauksen kriisinhallinnan vaikuttavuuden ja resurssien käytön suunnitelmallisuuden tehostamiseksi ja määrällisesti riittävän osallistumisen varmistamiseksi.</p>		<p>kriisinhallinnan kehittämiseksi keväällä 2021. Suositusten toimeenpano on käynnissä.</p>
<p>Jatketaan uusien avauksien etsimistä Suomen rauhanvälitystoiminnalle ja edistetään Suomen aktiivista roolia rauhanprosesseissa ja dialogeissa.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM:n rauhanvälityskeskusten toiminnan käynnistyminen mahdollisti Suomen rauhanvälitysohjelman vahvistamisen ja lisäsi Suomen toimintaa konfliktien ratkaisussa.</p>
<p>Vahvistetaan strategista yhteistyötä keskeisten rauhanvälityskumppanien (multijärjestöt, kansalaisjärjestöt, maat) kanssa.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM kävi strategisia vuoropuheluita keskeisten rauhanvälityskumppanien kanssa identifioiden mahdollisuuksia yhteistyön syventämiselle.</p>
<p>Vahvistetaan ulkoasiainhallinnon osaamista ja osallistumista rauhanvälitykseen liittyvissä kysymyksissä.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>Järjestetyille koulutussarjalle osallistui kiitettävä määrä ulkoministeriön henkilökuntaa; kiinnostus osallistua ulkopuoliseen syventävään koulutukseen ylitti tarjolla olevien paikkojen määrän.</p> <p>UM:n rauhanvälityskeskus tuki ulkoasiainhallinnon kollegoiden osallistumista rauhanvälitysalotteisiin.</p>
<p>Vahvistetaan naisten roolia ja osallistumista rauhanvälitykseen ja rauhanprosesseihin kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman mukaisesti.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM toimi naisten roolin ja osallistumisen vahvistamiseksi Suomen tukemissa ja seuraamissa rauhanprosesseissa. Yhdessä naisrauhantilatverkoston kanssa UM edisti tavoitetta tapaamisissa ja kansainvälisissä tilaisuuksissa eri tasoilla sekä teki vaikuttamistyötä mm. EU:n ja Etyjin piirissä. Suomen ja Espanjan Commitment2025 -aloitteen seuranta tehostettiin.</p> <p>Suomen uuteen Afrikka-strategiaan sisällytettiin vahvat 1325-kirjaukset, mm. UM:n rauhanvälityskeskusten ja suomalaisen rauhanvälitysosaimisen hyödyntämisen. Maatasolla haettiin entistä tehokkaampia toimintatapoja. 1325 oli temaattisesti esillä poliittisessa vuoropuhelussa.</p>

Kriisinhallinta

Suomi jatkoi hallitusohjelman mukaisesti aktiivista osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Vuoden 2021 lopussa Suomi osallistui 9 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 360 sotilaalla. Siviilikriisinhallintatehtävissä Suomella oli vuoden 2021 lopussa noin 130 lähetettyä asiantuntijaa Etyj-, EU- ja YK- operaatioissa sekä sihteeristöissä. Asiantuntijoista naisia oli 63. Eniten suomalaisia sotilaita oli Libanonissa (UNIFIL) ja Irakissa (OIR). Siviilikriisinhallinnassa suurin yksittäinen osallistuminen oli Etyjin monitorointimissio Ukrainassa (Special Monitoring Mission, SMM).

Sotilaallinen kriisinhallinta						Siviilikriisinhallinta					
Operaatiot			Henkilötyövuodet			Operaatiot			Henkilötyövuodet		
2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
10	10	9	388	445	405	20	18	20	115	114	119

Suomi jatkoi osallistumistaan YK:n UNIFIL- operaatiossa osana ranskalaista reservipataljoonaa noin 200 sotilaalla. Osallistumista jatkettiin myös YK:n MINUSMA -operaatioissa Malissa sekä Lähi-idän UNTSO- operaatiossa.

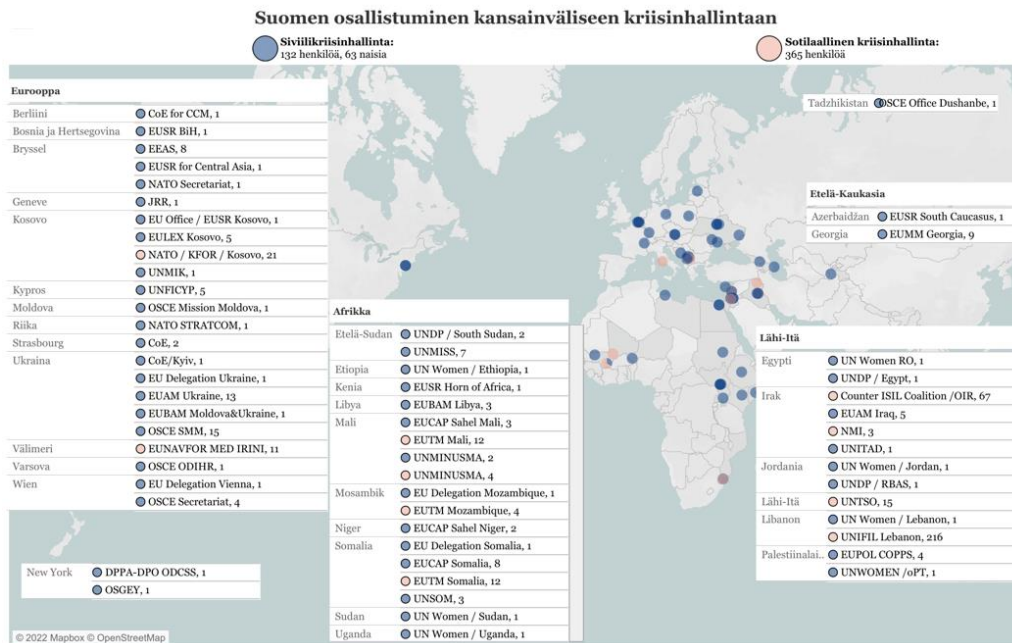
Suomi jatkoi osallistumista kansainvälisen Isisin vastaisen koalition operaatiossa (Operation Inherent Resolve, OIR) turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa noin 70 sotilaalla. Irakissa Suomi osallistui myös Naton NMI- koulutusoperaatioon. Osana Nato-kumppanuutta Suomi jatkoi osallistumista noin 20 sotilaalla Naton KFOR- operaatioon Kosovossa. Naton Resolute Support -operaatio Afganistanissa päättyi vuoden 2021 aikana ja samalla päättyi Suomen noin kaksikymmenvuotinen osallistuminen kriisinhallintaan Afganistanissa.

EU:n sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin Suomi osallistui vuonna 2021 yhteensä 27 sotilaalla. Suomi osallistui EU:n sotilaallisiin koulutusoperaatioihin Afrikassa Mosambikissa (EUTM Mozambique), Somaliassa (EUTM Somalia) ja Malissa (EUTM Mali). Päätös osallistumisesta EUTM Mozambiqueen tehtiin vuonna 2021, ja Suomi lähetti neljä esikuntaupseeria Mosambikiin vuoden lopussa. Suomi osallistui myös EUNAVFOR MED Iriini -operaatioon 10 sotilaalla, jonka päätehtävänä on YK:n turvallisuusneuvoston asettaman Libya koskevan asevientikiellon täytäntöönpanon edistäminen.

Suomi osallistui yhtä lukuun ottamatta kaikkiin EU:n yhteentoista siviilikriisinhallintaoperaatioon. Suurin määrä suomalaisasiantuntijoita oli Ukrainassa, Georgiassa, Somaliassa ja Irakissa. Suomi kasvatti osallistumistaan siviilikriisinhallintaoperaatioihin Afrikassa, jossa tällä hetkellä noin 20 prosenttia siviilikriisinhallinta-asiantuntijoistamme toimii.

Suomalaispoliisien osallistuminen YK-operaatioihin jatkui noin 20 poliisin tasolla. Poliisiasiantuntijat osallistuivat kolmeen YK-operaatioon (UNSOM, MINUSMA, UNMISS).

Kriisinhallinnan parlamentaarinen komitea antoi keväällä 2021 tavoitelinjauksen kriisinhallinnan vaikuttavuuden, resurssien käytön suunnitelmallisuuden tehostamiseksi ja määrällisesti riittävän osallistumisen varmistamiseksi. Komitean suositusten toimeenpano on aloitettu.

Rauhanvälitys

Ulkoministeriöön perustetun rauhanvälityskeskukseen toiminnan käynnistyminen vahvasti konfliktinehkäisy- ja rauhanvälityksen merkitystä Suomen ulkopolitiikan painopistealueena. Rauhanvälityskeskukseen perustaminen otettiin vastaan myönteisesti ja se tarjosi mahdollisuuden vahvistaa verkostoja sidosryhmiin Suomessa ja maailmalla. Suomen maine luotettavana kumppanina loi edellytykset lisätä ulkoministeriön osallistumista rauhanvälitysaloihteisiin.

Kolmivuotinen Suomen kansainvälistä vesidiplomatia-asiantuntijuutta vahvistava hanke käynnistyi pokkihallinnollisena yhteistyönä. Rauhanvälityskeskus jatkoi ulkoministeriön rauhanvälitysoasaamisen ja rauhanvälityksen ammattimaistumisen edistämistä koulutustilaisuuksilla. Ulkoministeriö jatkoi myös tukeaan monenkeskisten foorumien rauhanvälitystoiminnan vahvistamiseksi.

Naisrauhanvälittäjäverkostojen vahvistamista jatkettiin ulkoministeriön tuella niin Suomessa kuin globaalisti. Ulkoministeriö vei eteenpäin naiset, rauha ja turvallisuus (YK:n pl 1325) agendaan niin YK:ssa kuin muissakin kansainvälisissä järjestöissä, tiiviissä

yhteistyössä EU:n ja pohjoismaiden kanssa. Päätöslauselman 1325 mukaisia kansallisia toimintaohjelmia on laadittu Suomen tuella neljässä Afrikan ja Lähi-idän maassa: Tunisia, Irak, Libanon, Jordania.

Ulkoministeriö tuki päätöslauselman Nuoret, rauha ja turvallisuus (YK:n pl 2250) toimeenpanoa ja ministeriön johdolla laadittiin Suomen ensimmäinen kansallinen nuoret, rauha ja turvallisuus -toimeenpano-ohjelma.

Toimimme kansainvälisen asevalvontajärjestelmän vahvistamiseksi.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Edistetään vuoropuhelua ja luottamusta luovia toimia ydinasevalvonnessa kansainvälisillä foorumeilla ja kahdenvälisesti.	Toteutui täysin	UM:llä oli aloitteellinen ja rakentava rooli ydinsulkusopimuksen NTP:n tarkasteluprosessissa, etenkin ydinaseiden riskien vähentämistä koskevassa keskustelussa.
Tehostetaan toimia joukkotuhoukaseiden leviämisen estämiseksi ja niistä koituvien uhkien torjumiseksi.	Toteutui täysin	UM osallistui aktiivisesti IAEA:n ja OPCW:n työhön. Poliittinen ja taloudellinen tuki järjestöille säilyi vahvana. Poliittisia tavoitteita on tuettu koulutus- ja kehityshankkeilla kolmansissa maissa. Suomi valittiin IAEA:n hallintoneuvoston jäseneksi kahdeksi vuodeksi syyskuusta 2021 syyskuuhun 2023. Suomi tarjosi kansallista osaamista OPCW:n käyttöön.
Toimitaan aktiivisesti pien- ja muiden tavanomaisten aseiden laittoman leviämisen estämiseksi.	Toteutui täysin	Suomen profiili pienasekysymyksissä ja asekauppasopimuksen toimeenpanossa säilyi korkeana. Suomi on YK:n pienaserahaston ja ATT-vapaaehtoisrahaston suurimpia tukijoita ja aloitteellinen tavanomaisia aseita ja vientivalvontaa koskevassa keskustelussa EU:ssa. Humanitaarisen miinatoiminnan ra hoitus oli merkittävää.
Edistetään autonomisia asejärjestelmiä koskevan sääntelyn kehittämistä.	Toteutui täysin	Autonomisia asejärjestelmiä koskevat YK-neuvottelut eivät tuottaneet tavoiteltua lopputulosta. UM kuitenkin toimi aktiivisesti ja aloitteellisesti keskusteluissa.

Hyödynnetään Suomen asiantuntemusta kansainvälisen terveysturvallisuusyhteistyön tiivistämiseksi.	Toteutui osittain	UM osallistui globaalin terveysturvallisuustyön ja hätätilannevalmiuden kehittämiseen ja vahvistamiseen tähtääviin keskusteluihin ja aloitteisiin. UM:n valtiosihteeri myös puheenjohti kansallista poikkiallinollista terveysturvallisuuden ohjausryhmää, mikä mahdollisti poikkiallinollista keskustelua tematiikassa kansainvälisen työn tueksi.
---	-------------------	---

Edistämme kansainvälistä yhteistyötä monipuolistuviin turvallisuusuhkiin varautumisessa, ml. hybridi- ja kybervaikuttaminen ja terrorismin torjunta.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Tuetaan kansainvälistä terrorismin vastaista yhteistyötä ml. sopimukset ja velvoitteet sekä toimitaan aktiivisesti terrorismin ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi mm. YK:n, EU:n, Etyjin ja Euroopan neuvoston piirissä.	Toteutui täysin	UM jatkoi osallistumistaan kansainväliseen yhteistyöhön terrorismin torjumiseksi. UM korosti erityisesti kansainvälisen oikeuden noudattamista sekä ennaltaehkäisevän ja monialaisen työn merkitystä terrorismin ja väkivaltaisen ekstremismin ehkäisyssä.
Tuetaan kansainvälistä terrorismin torjuntaa edistäviä toimenpiteitä erityisesti alueilla, joiden terrorismitilanteella on vaikutuksia Suomeen.	Toteutui osittain	UM jatkoi EU:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen toiminnan tukemista. UM päätti tukea UNITAD:in työtä Irakissa Isisin toiminnassa rikoksiin syyllistyneiden saattamiseksi vastuuseen teoistaan ja rankaisemattomuuden torjumiseksi.
Osallistutaan aktiivisesti väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisaation leviämisen vastaisiin toimiin ja tiedonvaihtoon kansainvälisten järjestöjen työssä.	Toteutui täysin	UM jatkoi aktiivista osallistumistaan kansainväliseen yhteistyöhön terrorismin torjumiseksi, mm. EU:ssa, YK:ssa, Euroopan neuvostossa, Etyjissä ja muissa kansainvälisissä yhteyksissä. UM osallistui puhujana YK:n ja Etyjin tilaisuuksiin ja esitetty Suomen toimintamalleja väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

<p>Vaikutetaan aktiivisesti kansainvälisen kyber- ja teknologiapolitiikan kanalta keskeisten kv. organisaatioiden (erityisesti YK, EU, Nato ja Etyj) ja yhteistyöfoorumien toimintaan, erityisesti kansainvälisen normien ja standardien kehittämisen osalta (esim. ITU).</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM toimi eri kansainvälisissä organisaatioissa kyber- ja teknologiapolitiikan edistämiseksi eri osa-alueilla.</p>
<p>Osallistutaan ja vaikutetaan aktiivisesti neuvotteluihin, jotka koskevat kansainvälisen oikeuden soveltumista kyberympäristössä.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM osallistui ja tuotti kansainvälisoikeudellisia sisältöjä EU:n ja Pohjoismaiden puheenvuoroihin YK-veitoisessa kyberympäristön turvallisuutta koskevassa prosessissa Suomen linjausten mukaisesti.</p>
<p>Edistetään aktiivisesti hybridiuhkien torjuntaan liittyvää kansainvälistä yhteistyötä EU:n ja Nato-kumppanuuden puitteissa sekä samanmielisten maiden kesken.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM edisti kansainvälistä yhteistyötä hybridiuhkien torjunnassa EU:n ja Nato-kumppanuuden kautta sekä samanmielisten kumppanien kanssa.</p>
<p>Tuetaan Helsingin hybridiosaamiskeskuksen työtä ja pyritään varmistamaan keskukselle EU:n ja Naton mahdollisimman vahva poliittinen ja käytännön tuki.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM tuki oman toimintansa kautta Helsingin hybridiosaamiskeskuksen työtä.</p>
<p>Osallistutaan kansallisten ja kansainvälisten terrorismitorjunnan yhteistyöryhmien työhön ja kansallisen terrorismin torjunnan strategian täytäntöönpanoon sekä huolehditaan kansainvälisen yhteistyön koordinoinnista.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM jatkoi osallistumistaan kansainväliseen yhteistyöhön terrorismin torjumiseksi, mm. EU:ssa, YK:ssa, Euroopan neuvostossa, Etyjissä ja muissa kansainvälisissä yhteyksissä. Suomen edustaja valittiin Euroopan neuvoston terrorismin torjunnan komitean (CDCT) puheenjohtajaksi vuodelle 2022. UM huolehti tiiviistä sisäisestä ja muiden ministeriöiden kanssa käytävästä koordinaatiosta.</p>
<p>Osallistutaan terrorisminvastaisten pakotejärjestelmien kehittämiseen ja huolehditaan pakotteiden täytäntöönpanosta.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>UM osallistui EU:n terrorisminvastaisten pakotejärjestelmien kehittämiseen niin, että ne vastaavat ajankohtaiseen tilanteeseen. UM huolehti asianmukaisesti pakotteiden</p>

kansallisesta täytäntöönpanosta
EU:n kaikkien pakotejärjestelmien
osalta.

Edistämme pohjoismaista yhteistyötä, myös EU:ssa, YK:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla sekä tuemme Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston työtä.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Toimitaan Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana 2021 johdonmukaisesti vihreän, kilpailukykyisen ja sosiaalisesti kestäväen Pohjolan eteen Pohjoismaiden pääministereiden yhdessä linjaaman vision mukaisesti ja sitä koskevaa toimintasuunnitelmaa toteuttaen.	Toteutui täysin	UM vei puheenjohtajuuskauden onnistuneesti läpi pandemian muokkaamien reunaehtojen puitteissa, visio 2030:n ja sen alaisen toimintasuunnitelman tavoitteita edistäen. Huoltovarmuus ja varautuminen nostettiin pohjoismaisen yhteistyön keskiöön.
Jatketaan työtä pohjoismaisen rajat ylittävän liikkuvuuden sujuvoittamiseksi. Uusien sekä aiemmin tunnistettujen rajaesteiden purkamisen sekä ennaltaehkäisy uutta lainsäädäntöä laadittaessa ovat priorisoituja kysymyksiä.	Toteutui osittain	Pohjoismaisen rajaesteneuvoston uusi ja vahvistettu mandaatti hyväksyttiin Suomen puheenjohtajuuskaudella. Pandemiarajoitusten aiheuttamat häiriöt rajat ylittävään liikkuvuuteen nousivat laajasti keskusteluun, sekä mediassa että kokousten asialistalla.
Edistetään Pohjoismaiden huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyötä pääministeri Marinin aloitteen pohjalta.	Toteutui täysin	Pohjoismaiden pääministerit antoivat marraskuussa yhteisen julkilausuman huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön tiivistämisestä. Aihepiirin yhteistyötä vietiin eteenpäin usealla sektorilla osana Suomen laajempaa puheenjohtajuusaloitetta.

Suomen puheenjohtajuus Pohjoismaisessa ministerineuvostossa

Suomi toimi Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana vuonna 2021. Puheenjohtajuus oli ensimmäinen, jota toteutettiin pääministereiden hyväksymän Visio 2030:n tueksi laaditun nelivuotisen toimintasuunnitelman raameissa. Käytännössä Visio 2030 on tarkoittanut erityisesti kestäväen kehityksen ja ilmastotyön roolin vahvistamista yhteistyössä.

Covid-19 -pandemia asetti omat reunaehdonsa puheenjohtajuuskaudelle. Eri ministeri-kokoonpanot kokoontuivat pääosin virtuaalisesti, osa jopa tiiviimmin kuin normaalisti. Puheenjohtajuuskauden asialistalla korostuivat rajat ylittävään liikkuvuuteen liittyvät kysymykset sekä huoltovarmuus, varautuminen ja kriisiajan yhteistyö.

Pääministeritasolla lanseerattiin Suomen toimesta pohjoismaisen huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön tiivistämiseen tähtäävä aloite. Työtä vietiin eteenpäin laajalla rintamalla, ei vain ministerineuvoston rakenteissa vaan myös useissa muissa kokoonpanoissa. Pohjoismaiden pääministerit antoivat marraskuussa yhteisen julkilausuman huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön tiivistämisestä. Vuoden 2022 puheenjohtajuusmaa Norja on ilmaissut vahvaa sitoutumista Suomen käynnistämän työn jatkamiseen pääministereiden julkilausuman pohjalta.

Sektoreiden laajalta työkentältä kantavina teemoina nousivat esiin erityisesti kullekin sektorille relevantit kestävyyskysymykset ja vihreä elpyminen sekä digitalisaation tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen. Näitä teemoja vietiin eteenpäin mm. Suomen käynnistämien puheenjohtajuushankkeiden avulla.

Edistämme Itämeren ja arktisen alueen yhteistyötä ja vakautta sekä vahvistamme Suomen polaariroolia.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Päivitetään jatkuvasti arviota Itämeren ja arktisen alueen turvallisuudesta kansallisesti ja yhteistyössä kumppaneiden kanssa toimien vakauden hyväksi.	Toteutui täysin	Alueellisen yhteistyön kautta käytiin vuoropuhelua alueen maiden välillä, mikä toimii jännitteiden vähentämisen ja vakauden edistämisen hyväksi.
Varmistetaan, että turvallisuuspoliittiset kysymykset huomioidaan EU:n Itämeri- ja arktisessa politiikassa.	Toteutui täysin	EU:n Arktinen tiedonanto valmistui lokakuussa 2021. UM vaikutti osaltaan aktiivisesti tiedonannon valmisteluun ja lopullisen tiedonannon turvallisuuspoliittiset artikkeloinnit ovat tasapainoisia ja hyvin formuloituja. UM antoi asiantuntija-apua Ahvenanmaan demilitarisointisopimuksen tulkintaan liittyvissä kysymyksissä.
Vaikutetaan siihen, että arktinen alue pidetään sotilaallisten jännitteiden ulkopuolella, mutta alueen	Toteutui osittain	Sotilaalliseen turvallisuuteen liittyvät kysymykset on rajattu Arktisen neuvoston mandaatin ulkopuolelle. Turvallisuustilanteeseen liittyvät jännitteet alueella ovat lisääntyneet,

<p>turvallisuuspoliittisia kysymyksiä käsitellään hedelmällisellä tavalla.</p>		<p>mutta siitä huolimatta alue on säilynyt rakentavan yhteistyön alueena.</p>
<p>Vaikutetaan uudistetun EU:n Itämeri-strategian toimintaan siten, että strategia saadaan toimimaan aiempaa tehokkaammin ja johdonmukaisemmin ja vastaamaan ajankohtasiin haasteisiin, mm. ilmastonmuutokseen sekä Covid-19:n aiheuttamiin taloushaasteisiin.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>EU:n Itämeri-strategian uusi toimintasuunnitelma tuli voimaan helmikuussa 2021. Uuden toimintasuunnitelman jalkauttaminen on käynnistynyt. UM osallistuu vahvasti toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon. Suomi koordinoi viittä strategian neljästätoista politiikka-alasta. Suomessa vuonna 2022 järjestettävän Itämeri-strategian vuosifoorumin valmistelut käynnistettiin.</p>
<p>Vaikutetaan Itämeren maiden valtioiden neuvoston CBSS:n toimintaan siten, että se keskittyy kaikkein eniten lisäarvoa tuottaviin toimintoihin ja ottaa huomioon luontevan työnjaon Itämeren alueen muiden toimijoiden kanssa.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>CBSS:n ulkoministerikokous hyväksyi kesäkuussa 2021 Vilna II deklaraation, jossa määritellään yhteistyön tavoitteita vuoteen 2030 mennessä. Samalla hyväksyttiin CBSS:n konkreettinen toimintasuunnitelma vuosille 2021-2025. Suomi toimii aktiivisesti CBSS:n toiminnan ohjaamisessa lisäarvoa tuottaviin kohteisiin.</p>
<p>Edistetään EU:n uuden arktisen politiikan valmistelua siten, että unioni hyväksyy kunnianhimoisen ja laaja-alaisen tarkastelukulman sekä huomioi riittävästi EU:n kolmen arktisen valtion erityisaseman.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>EU:n uusi arktinen tiedonanto julkaistiin lokakuussa 2021 ja sen sisältö on pitkälti Suomen ajamien näkemysten mukainen.</p>
<p>Korostetaan arktisessa yhteistyössä ilmastonmuutoksen, alkuperäiskansojen ja alueen väestön asemaa sekä kestävä kehityksen tarjoamia mahdollisuuksia.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>Arktisen neuvoston toukokuun 2021 ministerikokouksen asiakirjoihin tuli vahvat kirjaukset ao. aiheista. Suomi toimi kunnianhimoisten muutolujen aikaansaamiseksi. Kansallisella tasolla UM aloitti neuvottelut Saamelaiskäräjien ottamiseksi paremmin mukaan Arktisen neuvoston työhön.</p>
<p>Tuetaan Arktisen neuvoston roolin säilymistä keskeisimpänä alueen yhteistyöfoorumina.</p>	<p>Toteutui täysin</p>	<p>Arktisen neuvoston keskeistä roolia ja merkitystä korostettiin systemaattisesti kaikissa kansainvälisissä konteksteissa ja korkean tason keskusteluissa.</p>

Seurataan Antarktiseen alueeseen liittyviä suurvaltapoliittisia ambitiesiä ja toimitaan nykyisen sopimusjärjestelyn turvaamiseksi.	Toteutui täysin	UM toimi Etelämannersopimuksen osapuolena kokousten välisissä työryhmissä ja varmisti sopimuksen konsultatiivikokouksen järjestämismuoro Suomelle vuonna 2023.
Jatketaan aktiivista panostamista Itämeren ja arktisen alueen yhteistyöhön Pohjoisen ulottuvuuden politiikan ja IBA-rahoituksen kautta.	Toteutui täysin	UM edisti Pohjoisen ulottuvuuden (PU) politiikkaa vaikuttajavierailulla kumppanimaihin, tuottamalla monikanavaista PU-viestintää sekä asiantuntijasekondeerauksilla liikenne- ja logistiikka- sekä kulttuurikumppanuuksien sihteeristöihin. IBA-hankkeilla edistettiin Suomen kansallisia tavoitteita painottuen Suomen Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajuuden tukemiseen, keskeisinä teemoina ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ympäristön suojeleminen.
Osallistutaan Ahvenanmaan 100-juhlavuoden (2021-2022) valmisteluihin.	Toteutui täysin	UM osallistui mm. lokakuussa 2021 Maarianhaminassa pidetyn Ahvenanmaan demilitarisoinnista ja neutralisoinnista tehdyn sopimuksen 100-vuotispäivän kunniaksi pidetyn juhlaseminaarin järjestämiseen. UMI osallistui seminaariin puhujana.

Arktinen yhteistyö

Arktista yhteistyötä edistettiin laaja-alaisesti erityisesti Arktisen neuvoston puitteissa. Ulkoministeriö osallistui toukokuussa järjestettyyn Arktisen neuvoston ministerikokoukseen ja siinä hyväksytyyn ministerijulistuksen ja strategisen suunnitelman neuvotteluihin.

Kesällä 2021 julkistettiin Suomen uusi arktisen politiikan strategia. Ulkoministeriö kontribuoi vahvasti strategian kansainvälisen osioon sekä strategian esittelyyn Helsinkiin akkreditoituille edustustoille. Strategiaa pidettiin esillä laajasti kansainvälisissä yhteyksissä.

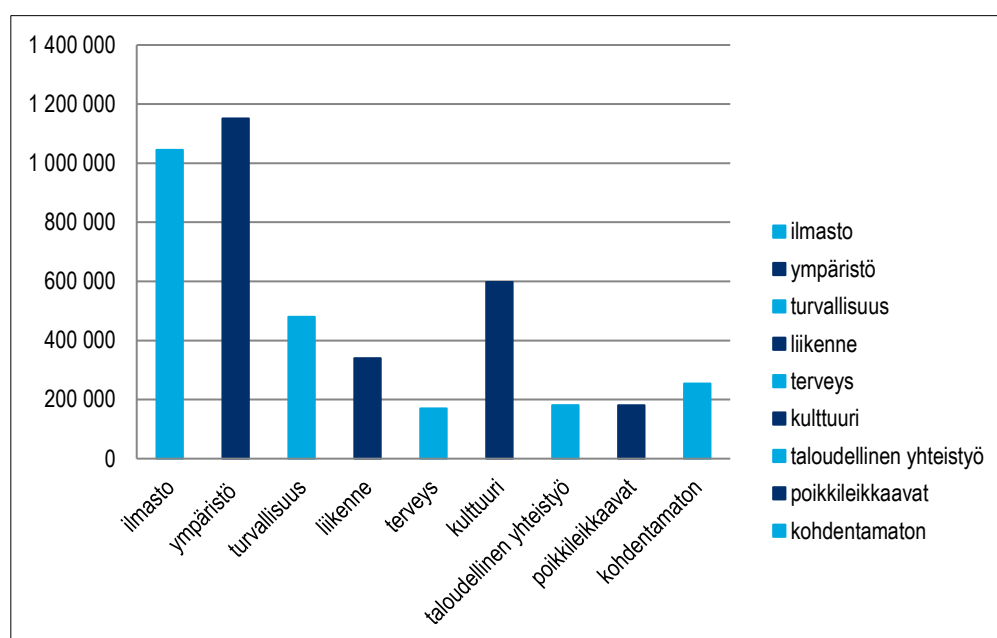
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö

Vuonna 2021 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön osoitettiin talousarviossa yhteensä 4,4 milj. euroa, josta 2 milj. euroa oli hallituksen kertaluonteisia tulevaisuusinvestointeja.

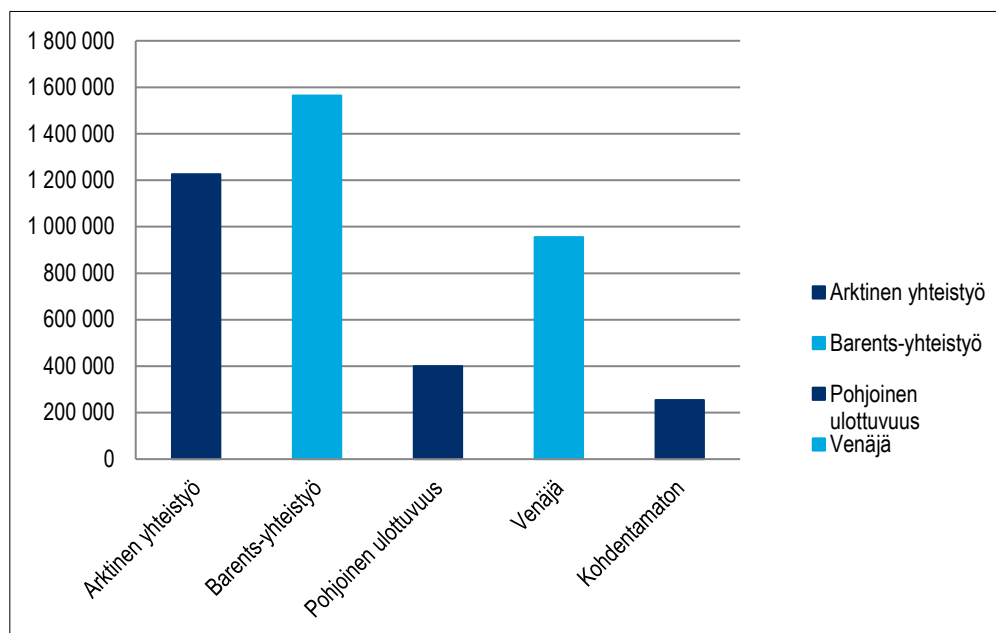
Hankkeilla edistetään kansallisten tavoitteiden toteutumista alueellisen yhteistyön ja Venäjän suhteen. Vuoden 2021 määrärahasta käytettiin Suomen BEAC-puheenjohtajuutta vuosia 2021-2023 tukeviin Barents-hankkeisiin 35 %, arktisiin hankkeisiin 28 %, Venäjä-hankkeisiin 11 % ja pohjoisen ulottuvuuden hankkeisiin 9 %. Sektoreista painottuivat ympäristö (26%) ja ilmasto (24 %).

Suurimpia rahoitettavia hankkeita olivat Biodiversiteetin suojelu ja ilmastotoimet Barentin alueella, 485 000 euroa, Ilmastomuutoksen ekosysteemivaikutukset ja resilienssi arktisella alueella, 350 000 euroa, ja Suomen ja Venäjän välisen rahti liikenteen asiakirjojen sähköistämisen kehittäminen ja pilotointi, 340 000 euroa. Vuonna 2021 määrärahalla rahoitettiin yhteensä 19 erilaista hanketta.

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön rahoitus ulkoministeriön pääluokassa vuonna 2021; määrärahat sektoreittain, yhteensä 4,4 milj. euroa

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön rahoitus ulkoministeriön pääluokassa vuonna 2021; määrärahat alueittain, yhteensä 4,4 milj. euroa

Jatkamme suhteiden monipuolistamista, syventämistä ja maantieteellistä laajentamista Afrikan maiden kanssa Afrikka-strategian pohjalta.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Kiinnitetään lisääntyvää huomiota toiminnan johdonmukaisuuteen ja vaikuttavuuteen; koordinaation kehittäminen ulkoministeriön ja laajemmin valtionhallinnon sisällä sekä keskeisten sidosryhmien kanssa.	Toteutui täysin	Ministeriöiden välinen ohjausryhmä asetettiin ja ryhmä aloitti toimintansa. Dialogi sidosryhmien kanssa Afrikka-strategian toimeenpanosta oli aktiivista.
Lisätään suunnitelmallisesti poliittista vuorovaikutusta ja konsultaatioiden määrää sekä kasvatetaan kunniakonsuliverkostoa	Toteutui täysin	Vuoden aikana pidettiin konsultaatioita useiden Afrikan maiden kanssa. Konsultaatioiden ja vierailujen yhteydessä sovittiin konkreettisista jatkotoimista.
Järjestetään Suomessa Pohjoismaat-Afrikka UMI-kokous kun pandemiatilanne sen sallii.	Ei toteutunut	Pandemiatilanne ei sallinut kokouksen järjestämistä.
Kehitetään suhteita pitkäaikaisiin kumppanimaihin	Toteutui osittain	Suhteita kumppanimaihin kehitettiin suurlähetystöjen toimesta, mutta

maastrategioiden mukaisesti.		pandemiatilanne rajoitti vierailuvaihtoa ja pääkaupunkien välistä dialogia. Suomalaisia sidosryhmiä aktivoitiin järjestämällä maafoorumeja.
Aktiivinen verkostoituminen TF-verkoston ja keskeisten kaupallisten toimijoiden kanssa.	Toteutui osittain	Yhteistyö järjestötasolla ja sektoriministeriöiden kanssa oli säännöllistä, yritysten suuntaan yhteydenpitoa voidaan vielä kehittää.
Tehostetaan tiedonvälitystä kaupallisesta yhteistyöstä ja rahoitusmahdollisuuksista.	Toteutui osittain	Osallistuttiin lukuisiin tilaisuuksiin, mutta kohdennetulle tiedolle on vielä tilausta. Pandemiatilanne vaikeutti tilannetta.
Tuetaan monenkeskisiä kauppaa ja kehitys -järjestöjä ja -ohjelmia ja suunnataan niihin kohdistuvaa rahoitusta köyhimpien kehittyvien maiden, erityisesti Afrikan maiden institutionaalisen kapasiteetin kehittämiseen kansainvälisen kauppaa- ja investointijärjestelmän hyödyntämiseksi.	Toteutui täysin	Kauppa ja kehitys -ohjelmat ovat olleet onnistuneita ja suuntaus oikea. Määrärahojen rajallisuus luonnollisesti vaikuttaa toimintamahdollisuuksien laajuuteen.
Edistetään naisten ja nuorten yritystoimintaa ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.	Toteutui täysin	Edistettiin naisten ja nuorten yritystoimintaa ja sukupuolten tasa-arvoa Maailmanpankin IDA-20 -lisärahoitusneuvotteluissa ja Kansainvälisen maatalouskehitysrahaston lisärahoitusneuvottelussa. Kanavoitiin finanssisijoitusmäärärahaa gender-tavoitteen mukaisesti.

Suhteiden kehittäminen ja Afrikka-strategian toimeenpano

Lähi-idän ja Persianlahden alue säilyi kansainvälisen politiikan ytimessä. Ulkoministeriö jatkoi kahdenvälisen suhteiden kehittämistä Afrikan ja Lähi-idän maiden kanssa ja Suomen kahdenväliset suhteet alueen maihin vahvistuivat. Fyysisiä korkean tason vierailuja tehtiin Covid-19 -pandemia-tilanteen sallimissa rajoissa. Vuoden aikana käytiin alueen maiden kanssa useita poliittisia konsultaatioita, pääasiassa virtuaalisesti. Useat alueen kriisit, kuten Syyria, Jemen, Etiopia/Afrikan sarvi, Sudan, Sahel/Mali ja Libya sekä Mosambikin Cabo Delgado vaativat jatkuvaa ja tarkkaa seurantaa sekä kannanmuodostusta. UMI Haavisto toimi EU:n korkean edustajan Borrellin edustajana Afrikan sarvessa keväällä 2021.

Ulkoministeriö viimeisteli vuonna 2021 oli hallituksen Afrikka-strategian ja käynnisti sen toimeenpanon. Strategian tavoitteena on laajentaa ja syventää Suomen poliittisia ja taloudellisia suhteita Afrikan maihin. Ministeriöiden yhteinen ohjausryhmä seuraa strategian toimeenpanoa ja vastaa ministeriöiden välisestä koordinaatiosta. Yhdeksi keinoksi edistää Afrikka-strategian pyrkimystä tuplata Suomen vienti Afrikkaan ja saada rahoitusta EU:n rahoituskaudella 2021-2027 identifioitiin EU:n Team Europe -aloitteet ja erityisesti Digital 4 Development (D4D) Hub. Suomi osallistuu jälkimmäisen digitaalista infrastruktuuria koskevaan työhön. Yhteistyötä näissä teemoissa tiivistettiin sekä ulkoministeriön sisällä kuten myös muiden kansallisten sekä eurooppalaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Vahvistamme tiiviitä ja kattavia kahdenvälisiä suhteita Yhdysvaltain kanssa ja tuemme EU:n transatlanttista suhdetta.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Kontaktien syventäminen Yhdysvaltain hallintoon ja vaikuttajiin Suomen kantojen esiin tuomiseksi ja tavoitteiden edistämiseksi, ml. tarkoituksenmukainen kahdenvälinen vierailuvaihto.	Toteutui osittain	Vuotta 2021 leimasi Yhdysvaltojen hallinnon vaihtuminen presidentti Bidenin kauteen tammikuussa 2021, mikä edellytti suhteiden rakentamista uuteen hallintoon sekä hallinnon ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden arviointia. Kahdenvälisen suhteiden tiivistäminen oli keskeinen prioriteetti. Pandemia-ajalla oli edelleen vaikutuksensa vierailuvaihtoon.
EU:n transatlanttisen suhteen tukeminen ja dialogin sisältöön vaikuttaminen. Vaikutetaan EU:n yhteiseen kauppapolitiikkaan ja kaupallis-taloudelliseen yhteistyöhön transatlanttisissa suhteissa siten, että EU:n toiminta on avointa kauppaa tukevaa ja transatlanttisia kumppaneita tähän sitouttavaa.	Toteutui täysin	Suomi tuki vahvasti EU:n transatlanttisen suhteen vahvistamista ja dialogien käynnistämistä eri sektoreilla ml. turvallisuus- ja puolustusvuoropuhelu, joka oli alun perin Suomen puheenjohtajuuskaudella esitelty aloite. Suomi tuki EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston (TTC) perustamista ja EU:n jäsenmaiden kytkemistä sen toimintaan. Neuvoston tavoitteena on toimia EU:n ja Yhdysvaltojen välisenä koordinaatioryhmänä kaupan, talouden ja teknologiaan liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti luoda yhteisiä teknologiastandardeja. Suomi on UM:n johdolla osallistunut aktiivisesti EU:n sisäiseen TTC-kannanmuodostukseen ja pitänyt tärkeänä, että TTC:ssä saadaan konkreettisia tuloksia.

Transatlanttiset suhteet

Ulkoministeriön tavoitteena oli luoda tiiviit ja toimivat suhteet Yhdysvaltojen uuteen hallintoon. Yhdysvallat on kahdenvälisesti ja EU:n kautta Suomelle sekä poliittisesti että taloudellisesti tärkeä kumppani. Vuoden aikana rakennettiin suhteita korkean tason vierailujen kautta. Lukuisten ministeritason vierailuilla ja tapaamisilla edistettiin Suomen ja Yhdysvaltojen välisiä suhteita ja yhteistyötä.

Suomi allekirjoitti vuoden aikana osavaltioyhteistyöasiakirjat Minnesotan ja Washingtonin osavaltioiden kanssa edistäen näin kaupallis-taloudellisia suhteita osavaltiotasolla. Suomi myös allekirjoitti Yhdysvaltain kehitysyhteistyöviraston (USAID) kanssa aiejulistuksen yhteistyöstä, joka tarjoaa kumppanimaiden hallituksille, kansalaisyhteiskunnalle ja yrityksille tukea digitalisaation suunnitteluun ja toteutukseen.

Transatlanttisten suhteiden merkitys ja tiivis koordinaatio on korostunut kiristyneessä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Suomi painotti transatlanttisissa suhteissaan Yhdysvaltojen merkitystä Euroopalle tärkeänä strategisena kumppanina ja korosti EU:n ja Yhdysvaltojen välisen laaja-alaisen dialogin jatkamista eri sektoreilla. Suomi tuki vahvasti EU:n ja Yhdysvaltojen kauppa- ja teknologianeuvoston (TTC) perustamista ja EU:n jäsenmaiden kytkemistä sen toimintaan. Suomi osallistui ulkoministeriön johdolla EU:n sisäiseen TTC-kannanmuodostukseen ja piti tärkeänä, että TTC:n avulla saavutetaan konkreettisia tuloksia. TTC:tä pidettiin Suomelle kansallisesti erityisen tärkeänä aloitteena, sillä sen avulla voidaan edistää mm. teknologiayritysten toimintaedellytyksiä.

Ylläpidämme tiiviitä ja toimivia suhteita Venäjään EU:n yhteisten politiikkalinjausten puitteissa.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Ylläpidetään ja tuetaan vuoropuhelua ja kontakteja Venäjän kanssa kahdenvälisesti, EU-tasolla ja monenkeskisesti. Vaikutetaan erityisesti EU:n yhteiseen Venäjä-politiikkaan. Huolehditaan Venäjä-pakotteisiin liittyvistä kansallisista tehtävistä.	Toteutui täysin	Suomi ylläpiti toimivia yhteyksiä Venäjään kansallisten tavoitteidemme mukaisesti. UM jatkoi vaikuttamista EU:n Venäjä-politiikkaan. Pakotteisiin liittyvät kansalliset tehtävät hoidettiin asianmukaisesti, oikeudelliseen asiantuntemukseen nojautuen. UM tuki pakotteiden oikeudellisia näkökohtia koskevalla asiantuntemuksella vaikuttamista EU:n Venäjä-politiikkaan ja antoi oikeudellista asiantuntemusta Venäjään liittyvissä sopimusasioissa.
Tarkoituksenmukainen EU-tason vaikuttaminen, monenkeskinen toiminta ja	Toteutui täysin	Suomi ylläpiti toimivia yhteyksiä Venäjään kansallisten tavoitteidemme

kahdenvälinen vierailuvaihto.		mukaisesti ja jatkoi vaikuttamista EU:n Venäjä-politiikkaan.
Tuetaan alueellista ja ympäristöyhteistyötä sekä taloudellista ja kansalaisten välistä kanssakäymistä.	Toteutui täysin	Alueellinen yhteistyö Venäjän suuntaan edistyi hyvin myös nykyisissä olosuhteissa. UM edisti kansalaisten välistä kanssakäymistä pandemian reunaehtojen puitteissa.
Ylläpidetään ja arvioidaan osana Euroopan Unionia Venäjään kohdistuvia rajoittavia toimia, kunnes edellytykset niiden poistamiseen täyttyvät	Toteutui täysin	EU on säilynyt yhtenäisenä kannoissaan Venäjään, vaikka kansallisissa näkökulmissa on välillä ollut eroavaisuuksia. Suomi korosti yhteisesti sovittujen periaatteiden noudattamisen tärkeyttä.
Edistetään Suomen intressejä Venäjän WTO-sitoumusten toimeenpanossa ja pakotepolitiikassa tekemällä yhteistyötä komission, samanmielisten maiden ja sidosryhmien/yritysten kanssa.	Toteutui täysin	UM edisti intressejään aktiivisesti komission ja Venäjän suuntaan sekä WTO-kontekstissa että osana EU:ta. Samanmielisten maiden kanssa asiaa pidettiin yllä EU-yhteyksissä. Sidosryhmien ja yritysten kanssa vuoropuhelu yleisestä kehityksestä ja yksittäisistä tapauksista oli jatkuvaa. Myös kahdenvälisissä kaupallisissa kysymyksissä on vaikutettu aktiivisesti.
Jatketaan itäisen kumppanuuden sekä Keski-Aasian maiden vakauden ja kestävän kehityksen tukemista, myös osana EU:n yhteisiä politiikkalinjauksia.	Toteutui täysin	UM vaikutti onnistuneesti itäisen kumppanuuden huippukokouksen ja tulevan yhteistyön valmisteluihin. UM tuki itäisen kumppanuuden ja Keski-Aasian maiden vakautta ja kestäväää kehitystä poliittisen vuoropuhelun ja kehitysyhteistyön kautta.

Venäjä, Itä-Eurooppa ja Keski-Aasia

Suomi teki yhteistyötä EU:n instituutioiden ja jäsenmaiden kanssa unionin yhtenäisen Venäjä-politiikan edistämiseksi ja vuonna 2021 EU:n pakotepolitiikka pysyi edelleen yhtenäisenä. Samaan aikaan Suomi ylläpiti toimivia kahdenvälisiä suhteita Venäjän kanssa kansallisten tavoitteiden mukaisesti, myös Covid-19 -pandemian vuoksi jatkuneessa poikkeuksellisessa tilanteessa.

Alueellinen yhteistyö Venäjän suuntaan edistyi hyvin myös vuoden 2021 aikana ja tavoitetta Suomen hiilineutraaliudesta vuonna 2035 edistettiin konkreettisesti kehitysyhteistyö- ja alueellisissa hankkeissa painopisteenä mustan hiilen päästöjen vähentäminen. Suomi aloitti kaksivuotiskautensa Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajana.

Suomi jatkoi tukeaan Ukrainalle kahdenvälisesti ja monenkeskisesti sekä osallistui Etyjin ja EU:n siviilikriisinhallintamissioihin. Ulkoministeriö hyväksyi Ukrainaa koskevan maastrategian ja kehitysyhteistyön maaohjelman. Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti EU:n itäisen kumppanuuden huippukokouksen valmisteluihin ja kumppanimaiden kanssa käytävään vuoropuheluun. Suomi toimi osana EU:ta Valko-Venäjän tilanteeseen vastaamisessa ja kansalaisyhteiskunnan tukemisessa. Suomi tuki Keski-Aasian maita kehitysyhteistyön ja poliittisen vuoropuhelun kautta osana EU:n Keski-Aasia -strategiaa.

Kehitämme suhteitamme Aasian maihin kokonaisvaltaisesti niin kahdenvälisesti kuin EU:n kautta, painopisteinä erityisesti Kiina ja Intia.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Tarkoituksenmukainen EU-tason vaikuttaminen ja kahdenvälinen vierailuvaihto. Säännölliset poliittiset ja kaupallistaloudelliset konsultaatiot.	Toteutui osittain	Koronarajoitusten seurauksena vierailuvaihto oli rajallista. UMI Haaviston vieraili Kiinassa heinäkuussa poikkeusjärjestelyin. Onnistunut Suomen ja Intian välinen virtuaalinen pääministeritapaaminen keväällä sekä valtiosuhteitasen poliittiset konsultaatiot Intian kanssa syksyllä. Useilla muilla ministreillä virtuaalitapaamisia. Kiinan poliittiset konsultaatiot virtuaalisesti joulukuussa. EU:n indopasifinen yhteistyöstrategia otettu hyvin vastaan alueen maissa.
Aasiaa koskevan viranomaiskoordinaation tiivistäminen ja ajantasaisen tilannekuvan jatkuva ylläpito.	Toteutui täysin	Kesäkuussa 2021 julkaistu Kiina-toimintaohjelma on valtionhallinnon yhteinen näkemys Kiinasta ja luo suuntaviivat toimintaan Kiinan kanssa. Myös kesäkuussa julkaistu UM:n ja EK:n yhteinen suurvaltasuhteita käsittelevä selvitys oli tärkeä yhteisen tilannekuvan kannalta. Valtionhallinnon Kiina-koordinaattoreiden kokouksia järjestettiin säännöllisesti eri kokoonpanoissa niin fyysisesti kuin virtuaalisesti. Intian osalta ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä kaupallistaloudellisten suhteiden edistämistä koskevissa kysymyksissä viranomaiskoordinaatio on ollut tiivistä ja toiminut hyvin.

Edistetään markkinoiden toimintaa tukevien tavoitteiden läpiviemistä EU-Kiina-politiikassa.	Toteutui osittain	Suomi osallistui EU:n sisäiseen keskusteluun EU:n ja Kiinan kaupasuhteista sekä kauppapoliittisista instrumenteista.
Vaikutetaan EU:n kantoihin EU:n ja Kiinan välisten investointisopimusneuvotteluiden päättämiseksi niin, että sopimus sisältää merkityksellisiä markkinoillepääsyn parannuksia Kiinassa sekä vankan kestävä kehityksen luvun.	Toteutui osittain	EU:n ja Kiinan investointisopimusneuvottelut saatiin päätökseen, mutta sopimuksen ratifointiprosessi ei ole edennyt. Neuvottelujen lopputulos vastaa Suomen tavoitteita. Sopimus tukee osaltaan Suomen tavoitteita markkinoillepääsyn avaamisesta eurooppalaisille investoijille Kiinassa ja parantaa toimintaympäristön tasapuolisuutta. Sopimuksessa Kiina sitoutuu useisiin kestävä kehityksen tavoitteisiin.

Aasia

Suomen ohjenuorana suhteiden kehittämisessä Kiinan kanssa ovat jatkuvuus ja johdonmukaisuus. Suomi pyrkii edistämään yhteistyötä Kiinan kanssa niissä kysymyksissä, joissa se on mahdollista ja molempien intressien mukaista. Samaan aikaan keskusteluun nostetaan Suomelle tärkeitä kysymyksiä, kuten ihmisoikeudet, siitä huolimatta, että Kiinan olevan kysymyksistä eri mieltä. Suomi jakaa EU:n yhteisen näemyksen siitä, että Kiina on yhtä aikaa niin yhteistyökumppani, taloudellinen kilpailija kuin järjestelmätason haastaja. Näiden perusasetelmien puitteissa Suomi toimi myös vuonna 2021. Kahdenvälisissä suhteissa dialogia onnistuttiin käymään. EU:n ja Kiinan suhteissa oli jännitteitä, ja Suomi pyrki toimimaan rakentavasti EU:n sisällä ja vahvistamaan EU:n yhtenäisyyttä.

Suomen ja Intian kahdenvälisen suhteiden kehittäminen olivat niin onnistuneen virtuaalisen pääministeritapaamisen kuin valtiosuhteitasolla pidettyjen poliittisten konsultaatioiden ytimessä vuonna 2021. Pääministerien hyväksymä yhteinen julkilausuma viitoittaa tietä suhteiden edelleen tiivistämiseksi ja monipuolistamiseksi. Poliittisissa konsultaatioissa syvennettiin yhteistyöalojen edistämistä.

EU julkisti syyskuussa 2021 indopasifisen yhteistyöstrategian, joka on otettu hyvin vastaan alueen maissa. Indopasifinen alue on EU:lle geopoliittinen ja geotaloudellinen prioriteetti. Yhteistyöstrategian tavoitteena on vapaa ja avoin indopasifinen alue, joka rakentuu vahvalle ja kestäväälle yhteistyölle alueen maiden ja järjestöjen kanssa.

Tiivistämme kahdenvälistä ja alueellista kanssakäymistä Iso-Britannian kanssa.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Teemme yleiskartoituksen Suomen kahdenvälisistä tavoitteista suhteessa Isoon-Britanniaan ja edistämme esille nousevia painopisteitä.	Toteutui täysin	Poikkihallinnollinen kartoitus tehtiin ulkoministeriön johdolla ja sen pohjalta nousivat erityisesti prioriteetti-alueiksi kauppasuhte, puolustusyhteistyö, koulutusala sekä tutkimus- ja innovaatioyhteistyö.
Varmistamme tarkoituksenmukaisen kahdenvälisen vuorovaikutuksen, ml. vierailuvaihto, sekä EU-tason vaikuttamisen ja monikeskisen sekä alueellisen toiminnan.	Toteutui osittain	Ulkoministeriö ja Suomen Lontoon suurlähetystö toimivat monitahoisen vuorovaikutuksen edistämiseksi, joka pääosin toteutuu vuoden 2022 puolella. Suomi on toiminut johdonmukaisesti EU-Iso-Britannia -suhteen kehittämisessä.

1.3 Toiminnan tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Ulkoiset palvelut

Vahvistamme ja laajennamme edustustoverkkoa hallitusohjelman linjausten mukaisesti.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Selvitetään kahden uuden suurlähetystön avaamista vuonna 2021.	Toteutui täysin	Suurlähetystöt Dakarissa, Senegalissa ja Dohassa, Qatarissa aloittivat toimintansa 10.12.2021.
Selvitetään kahden uuden suurlähetystön avaamista vuonna 2022.	Toteutui täysin	Vuoden 2022 talousarvioon sisältyy rahoitus kahden uuden edustuston avaamiseen.

Edustustoverkko

Suomen edustustot maailmalla luovat osaltaan edellytyksiä Suomen turvallisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitämiselle. Edustustot hoitavat sekä yleisiä poliittisia tehtäviä että vi-

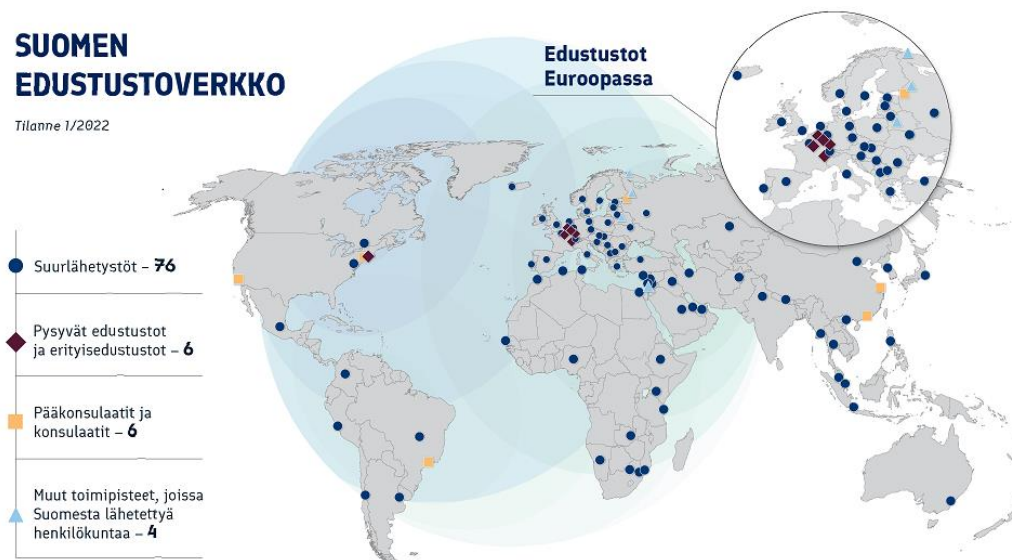
ranomaistehtäviä ja ovat keskeinen osa suomalaisen toiminnan verkostoa asema-
maassa. Edustustoissa hoidetaan mm. ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, kauppapolitiik-
kaa, kehitysyhteistyötä ja konsulipalveluja, edistetään työperäistä maahanmuuttoa
sekä tehdään maakuva- ja vienninedistämistyötä.

Edustustoverkon ylläpito maksoi ulkoasiainhallinnolle noin 149 milj. euroa (netto),
mikä vastasi noin 0,2 prosenttia valtion vuoden 2021 kokonaisbudjetista. Suomen
edustustoverkko on suhteellisen kattava, mutta miehitykseltään ohut. Lähetettyä hen-
kilökuntaa on yhteensä 90 edustustossa. Vuonna 2021 avattiin Suomen suurlähetys-
töt Dakariin, Senegaliin ja Dohaan, Qatarisiin. Kabulin suurlähetystö Afganistanissa sen
sijaan jouduttiin väliaikaisesti sulkemaan maan heikentyneen turvallisuustilanteen ta-
kia.

Turvallisuusriskit, ml. tieto- ja kyberturvallisuus, kasvavat edelleen ulkoasiainhallinnon
toimintaympäristössä ja pandemiatilanne on entisestään lisännyt epävakautta. Edus-
tustoverkostosta noin 20 toimipistettä sijaitsee alueilla, joilla esiintyy jatkuvaa turvalli-
suusvajetta. Kohdennettujen haittaohjelmien, kehittyneiden verkkohyökkäysten, va-
leuutisoinnin sekä muiden erilaisten tiedonkeruu- ja hybriditoiminnaksi katsottavien
vaikuttamisyritysten rooli on laajentunut sekä monipuolistunut ja trendin voidaan en-
nakoida jatkuvan.

SUOMEN EDUSTUSTOVERKKO

Tilanne 1/2022

Vahvistamme vastuullamme olevien maahantuloasioiden käsittelyä ministeriössä ja edustustoissa, erityisesti liittyen työperäiseen maahanmuuttoon, hallinnonalalla valmistellun toimenpideohjelman mukaisesti.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Digitalisoidaan maahantuloasioiden koulutus ja järjestetään maahantulovirkaikailijoiden täydennyskoulutukset.	Ei toteutunut	Digitalisointiin osoitetut varat allokoitiin tärkeämpään D-viisumiprojektiin ml. D-viisumin järjestelmähkehitys. Vuonna 2021 ei myöskään pystytty järjestämään tarvittavia läsnä- ja täydennyskoulutuksia
Valmistellaan D-viisumin käyttöönottoa.	Toteutui täysin	D-viisumin valmistelu jatkui läpi toimintavuoden. Yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa valmisteltiin D-viisumia koskeva hallituksen esitys, jonka ohjaamana suunniteltiin toiminnallinen ja tekninen nk. pika-kaista-prosessi. Sen pohjalta saatiin aloitettua kuluva vuoden kevääseen tähtäävä ohjelmistojen ja yleensä teknisten ratkaisujen kehitys.
Ajantasaistetaan edustustojen tekniset apuvälineet.	Toteutui täysin	Suunnitellut hankinnat tehtiin ja laitteet toimitettiin edustustoihin.
Vahvistetaan edustustojen etähaastattelumahdollisuuksia yhteistyössä Migrin kanssa sekä parannetaan asiakkaiden vastaanotto- ja haastattelutiloja	Toteutui osittain.	Oleskelulupahakemusten etähaastattelupilotti aloitettiin joulukuussa 2021 Pietarissa. Uuden kansallisen viisumijärjestelmän VISAn käyttöönotto tapahtui keväällä 2021.

Maahantuloasiat

Covid-19 -pandemiasta johtuen edustustojen myöntämiä viisumeja voitiin hakea heinäkuun lopulle 2021 asti ainoastaan erityisperusteilla. Tämän jälkeen mahdollistettiin viisumien hakeminen kaikilla perusteilla. Poikkeuksia olivat Venäjä, jossa viisumihakeminen tapahtuu edelleen erityisryhmien puitteissa, sekä Kiina, jonka kanssa ongelmana oli vastavuoroisuuden puuttuminen EU-maiden kanssa. Ulkoministeriö aktivoi viisumiedustamissopimukset omalta omaltaan syyskuussa 2021 ja vähitellen syksyn 2021 aikana lähes kaikki Suomea edustaneet maat käynnistivät edustamissopimukset.

Viisumihakemusten vastaanoton keskeydyttyä Venäjällä Covid-19 -pandemian alussa, suurimmalle osalle Kouvolan maahantuloasioiden palvelukeskuksen henkilöstä

etsittiin vaihtoehtoisia töitä. Valtaosa palvelukeskuksen virkamiehistä siirtyi henkilökiertoon Kelaan ja Migriin sekä osin tilapäisesti myös ulkoministeriön muihin yksiköihin sekä edustustoihin. Covid-19 -pandemian lisättyä työtä toisaalla valtiohallinnossa, kyettiin virkakierron ansiosta tukemaan mm. Kelan ruuhkautunutta tukihakemuskäsittelyä. Virkakierrot jatkuivat koko vuoden 2021. Palvelukeskuksessa käsiteltiin vuosi 2021 edelleen vähäisissä määrin erityisryhmien viisumihakemuksia.

Ulkoministeriö antoi vuonna 2021 hallituksen esityksen pitkäaikaisen kansallisen D-viisumin valmistelusta erityisasiantuntijoille, kasvuyrittäjille ja heidän perheenjäsenilleen, tavoitteena luoda nopean oleskeluluvan reitti eli niin sanottu pikakaista.

Kehitämme ja ylläpidämme ulkoasiainhallinnon tarjoamia konsulipalveluita.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Konsuliasiakkaiden avustaminen konsulipalvelulain mukaisesti, ml. Hätäkeskuslaitoksen kanssa toteutettava ympärivuorokautinen päivystys.	Toteutui täysin	Erilaisista maailmalla edelleen voimassaolevista liikkumis- ja muista rajoitustoimenpiteistä huolimatta konsulivustamistapaukset hoidettiin asianmukaisesti ja konsulipalvelulain mukaisesti, tarvittaessa etäpalveluita mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen. Yhteistyö Hätäkeskuslaitoksen kanssa on vakiintunut ja päivystystoimintaa seurataan ministeriössä päivittäin.
Tasokkaiden ja kohdennettujen matkustusturvallisuuspalveluiden tarjoaminen sekä kehittäminen.	Toteutui täysin	Matkustustiedotteita julkaistiin 157 maata koskien ja ne olivat edelleen UM:n ulkoisten verkkosivujen luetuinta sisältöä. Matkustusilmoituspalvelun kehittämistyötä jatkettiin ja ilmoituksen tekeminen on nykyisin mahdollista myös 112-sovelluksen kautta.
Toimivan kriisivalmiuden ylläpito ulkomailla tapahtuvien kriisitilanteiden varalta.	Toteutui täysin	Ministeriö ja edustustot harjoittelivat toimintaa kriisitilanteissa vuosittain, vuonna 2021 järjestettiin 10 kriisiharjoitusta edustustojen kanssa. EU- ja pohjoismainen yhteistyö erityisesti kriisivalmiuden osalta oli tiivistä ja vuoden 2021 aikana päivitettiin pohjoismaisten valmiussuunnitelmien ohjeistus. Uudet valmiustilat Merikasarmilla otettiin käyttöön.

Konsulipalvelut

Covid-19 -pandemia vaikutti jo toista vuotta merkittävästi ulkomaanmatkailun määrään. Vuonna 2021 lähes 78 000 matkailijaa teki matkustusilmoituksen ulkoministeriölle yhteensä 199 maahaan. Matkailijoista yhä useampi tekee matkustusilmoituksen. Eniten ilmoituksia tehtiin Espanjaan, Kreikkaan, Ranskaan ja Turkkiin.

Matkailijoiden vähäisemmästä määrästä huolimatta konsulipalveluiden kysyntä kasvoi, erityisesti neuvontapalveluiden merkittävän kasvun myötä. Vuonna 2021 konsulipalveluita annettiin noin 240 000 asiakkaalle. Edellisten vuosien tapaan suurin osa palveluista oli asiakkaiden neuvontaa. Yhteydenottojen määrän kasvu näkyi vahvasti myös ulkoministeriön päivystyskeskuksessa, jonne tuli vuoden aikana lähes 19 000 soittoa tai sähköpostia. Ruuhkaisin jakso oli elo-syyskuussa.

Afganistanin kriisin ohella vuoden 2021 tilastoissa nousee esille erityisesti maiden sisäiset konfliktit ja levottomuudet, esim. Myanmar, Israel - Palestiinalaisalueet, Sudan ja Etiopia. Vuonna 2021 toimenpiteitä vaatineita kriisi- ja poikkeustilanteita oli maailmalla yhteensä 118 kappaletta. Matkustustiedotteita julkaistiin 157 maata koskien.

Konsulitapaukset (kpl)	2021	2020	2019
Kuolemantapaukset	550	509	593
Pidätetyt ja vangitut	175	176	220
Rikoksen uhrin	75	90	121
Muut rikosasiat	22	21	29
Rikoksentehtävän luovuttaminen	21	20	26
Tuomittujen siirtäminen	4	4	0
Suomessa pidätetty ulkomaan kansalainen	13	7	5
Sairaustapaukset	309	258	395
Olosuhdetiedustelut	59	75	115
Muu avustaminen	421	388	494
Elatusapuasiat (vapaaeht.)	5	2	9
Isyyden selvittäminen/tunnustaminen	172	155	138
Lastensuojeluasiat	28	32	40
Lapsikaappaukset	13	18	21
Kansalaisuusasiat	73	66	164
Muu virka-apu	40	43	156
Tiedoksiannot ja oikeusapuasiat	204	232	213
Sukuselvitykset, osoitetiedustelut, henkilöasiakirjat	237	191	466
Notaariasiat	10 797	8 519	12 897
Väestörekisteri-ilmoitukset	5381	5 559	6 137
Takaisinmaksusitoumukset	76	38	54
Varojen välitys talletusta vastaan	65	70	93
Vähäinen taloudellinen avustus	57	71	102
Asevelvollisuusasiat	1	4	7
Muu konsulipalvelulain mukainen neuvonta*	236 931	173 456	87 458
Yhteensä	255 729	190 004	109 953

* Passiasioissa neuvottu 48 589 kertaa

Kasvatamme Suomen kansainvälistä vaikuttavuutta ja Suomen ja suomalaisen osaamisen kiinnostavuutta suunnitelmallisella maakuvatyöllä.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Maakuvatyö tuodaan läpileikkaavaksi osaksi hallinnonalan toimintaa.	Toteutui osittain	Työ edennyt hyvin ja suunnitellusti. Maakuva sisällytetty TF-vuosisuunnitteluun. UM:n hallinnonalan yhdessä pääteemassa ”ilmastossa” tunnistettu vahvasti myös maakuvatyön asema kansainvälisen profiilin muodostamisessa. Vahva linkkaaminen keskeisiin hankkeisiin kuten tasa-arvo, ION jne.
Finland Promotion Board yhteistyö tiivistetty ulkoministeriön puheenjohtajana.	Toteutui täysin	Hallituskauden aikana luotu FPB:lle uusi toimintamalli, joka toimii hyvin. Johtoryhmän strategista roolia on vahvistettu ja työtason työskentelyä lisätty luomalla rinnalle task force.
FPB-verkostolle ja hallinnonalalle tuotettavat maakuvatyön- ja viestinnän sisällöt ja välineet ovat ajantasaiset ja riittävän kattavat.	Toteutui täysin	Vuoden aikana toteutettiin laajoja hankkeita, päähankkeet virtuaaliset maakuvalliset alustat UM:n ja FPB-kumppaniverkoston käyttöön ja ilmastoviestinnän kokonaisuus konseptilla ”until we act”. Panostettiin Finland Toolboxin kehittämiseen.
Edustustoja ohjataan strategiseen ja vaikuttavaan viestintä- ja maakuvatyöhön.	Toteutui osittain	Edustustojen ohjintaa tehostettiin viestintä- ja maakuvatyön ydintoimintoihin keskittyen. Yksittäisiä edustustoja ei kuitenkaan aina pystytty ohjaamaan ja tukemaan räätälöidysti.
Toteutetaan hyvin kohdennettuja media- ja vaikuttajavierailuja vuosittaisen, Team Finland- ja maakuva-ateemoja tukevan suunnitelman pohjalta.	Toteutui osittain	Covid-19 -pandemian ja sen aiheuttamien matkustusrajoitusten vuoksi media- ja vaikuttajavierailuja Suomeen on pystytty toteuttamaan vain hyvin rajoitetusti.

Viestintä ja maakuvatyö

Vuoden 2021 päätehtäviä olivat matkustusviestintä, ministeriön sisäisen viestinnän vahvistaminen ja edustustojen viestinnän tuki. Oman viestintänsä ohella ulkoministeriö tuki myös valtioneuvoston kanslian koronaviestintäkeskusta.

Matkustus- ja koronaviestintä pysyi selvästi seuratuimpana teemana, vaikka volyyymi laski vuoden 2020 huipuista. Ulkoministeriö panosti viestinnässään mm. Suomen ihmisoikeusneuvostojäsenyyskampanjaan, Afrikka-strategian jalkauttamiseen, Suomen Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuuteen sekä uusien edustustojen perustamiseen. Afganistanin evakuointioperaation kriisiviestinnässä onnistuttiin hyvin.

Suomen edustustot maailmalla tekivät tavoitteellista ja resursseihin sopeutettua viestintä- ja maakuvatyötä ministeriön ohjaamana ja tukemana. Pandemian johdosta tuki edustustoille ja erilaisten virtuaalisen työvälineiden tarjoaminen edustustoille korostui, esim. maakuvalliset virtuaaliset alustat valmistettiin edustustoverkon ja kumppaniverkoston käyttöön.

Ulkoministeriön vedossa Finland Promotion Boardin toiminta tiivistyi, ja yhteistyössä toteutettiin useita hankkeita. Vuoden päätuotanto, Suomen ilmastotoimijuutta ja ilmastoratkaisuja esittelevä "Until we act" -viestintäkonsepti ja -tuotteet lanseerattiin edustustoverkolle ja kumppaneille COP26-kokouksen alla. Suomalaisen yhdenvertaisuuden tarinan esittelevä HÄN HONOURS-konsepti palkittiin arvostetulla kansainvälisellä City Nation Place -palkinnolla. Monikanavainen maakuva-media ThisisFINLAND keskittyi kahdeksalla kielellä Suomen vahvuuksien esille nostamiseen, lisäten myös videotuotantoa. Sosiaalisessa mediassa tuotettiin kuukausittain viestintäkampanja verkoston käyttöön.

Eurooppatiedotus järjesti suunnitellut tapahtumansa virtuaalisina. Kirjamesuilla julkaistiin teos "Moninaisuudessaan yhtenäinen? Euroopan unionin suunta". Kehitysviestinnän tavoitteet toteutuivat erinomaisesti: vuoden aikana toteutettiin onnistunut Kehityksen kumppanit-virtuaalikiertue ministeri Skinnarin vedolla, julkaistiin kehityspoliittinen selonteko sekä lanseerattiin OpenAid.fi portaali. Lisäksi toteutettiin 11,5 milj. tavoitettavuuden saavuttanut MunVaikutus-kampanja. Kehitys-lehti palkittiin parhaana organisaatiomediana vuonna 2021 Procomin OmaMedia-arviossa. Taloudellisten ulkosuhteiden viestinnässä korostui TF -viestinnän tehostaminen.

Ulkoministeriön viestinnän uudistaminen jatkui ja etenkin sisäisessä viestinnässä otettiin käyttöön uusia toimintatapoja. Loppusyksystä käynnistettiin ulkoasiainhallinnon viestintästrategian päivittäminen.

Avustamme valtiojohtoa valtiollisissa juhlatilaisuuksissa sekä kehittämme kahdenvälisiä suhteita avustamalla korkean tason vierailuissa ja turvaamalla ulkovaltojen edustustojen toimintaedellytyksiä Suomessa Wienin yleissopimukseen pohjautuen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Valtiollisten juhlatilaisuuksien ja korkean tason vie-	Toteutui täysin	Vierailut hoidettiin poikkeuksellisissa olosuhteissa onnistuneesti,

<p>railujen tasokkaassa hoidossa ja prosessien edelleen kehittämisessä yhteistyökumppanien kanssa huomioidaan kestävyys, ympäristö- ja terveysturvallisuushäkökohdat ja kustannustehokkuus ml. sähköinen asiointi.</p>		<p>huolellisin valmistelu ja VNK:n turvajohdon kanssa säännöllisesti päivitettyjen ajankohtaisten terveysturvallisuusohjeiden mukaisesti. Vierailuista saatu palaute oli myönteistä.</p>
<p>Ulkovaltojen edustustojen toimintaedellytysten turvaaminen kehittämällä ja sujuvoittamalla yhteistyötä, mm. asiointia asteittaisella digitalisoinnilla.</p>	<p>Toteutui osittain</p>	<p>Pandemian johdosta ulkovaltojen edustustojen toimintaedellytykset heikentyivät osin. Asiointia koskeva hanke käynnistettiin.</p>

Protokollapalvelut

Vuonna 2021 ulkoministeriö toteutti Suomeen suuntautuvia valtionpäämies-, pääministeri- ja ulkoministeritason vierailuja erityisjärjestelyin, valtioneuvoston kanslian turvallisuusjohdon kanssa koordinoituja terveysturvallisuusohjeita noudattaen. Ulkoministeriö toteutti vuonna 2021 kolme valtionpäämiesvierailua, kolme pääministeritason vierailua ja kymmenen ulkoministeritason vierailua. Vierailuissa ulkoministeriö kiinnitti huomiota kestävän kehityksen tavoitteisiin ja kustannustehokkuuteen ja jatkoi suunnitteluyhteistyön tiivistämistä sidosryhmien kanssa. Terveysturvallisuuden vaatimukset nostivat vierailukohtaisia kustannuksia kuljetusten ja jossain määrin myös väistötilojen käytön osalta. Ulkoministeriö toteutti vierailut haasteellisissa olosuhteissa onnistuneesti.

Ulkoministeriö jatkoi vuonna 2020 käynnistettyä työtä diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia sekä ulkovaltojen edustautumista koskevan asiointia asteittaiseksi digitalisoinniksi. Ulkoministeriö osallistui diplomaattisten erioikeuksien ja vapauksien osalta Covid-19 -pandemiaa koskevaan säädösvalmisteluun sekä Suomeen akkreditoitujen edustustojen informointiin Covid-19 -pandemiasta johtuvista rajoituksista.

Sisäiset palvelut

Ulkoasiainhallinnon tarpeita vastaavien tietotekniikkapalvelujen varmistaminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
<p>Toiminnan jatkuvuuden takaaminen vaikuttamalla VNHY:n ja Valtorin toiminta-</p>	<p>Toteutui osittain</p>	<p>Valtioneuvosto- ja valtionhallintotoiminnat järjestelmäratkaisut eivät pääsääntöisesti ole optimaalisia ul-</p>

taan: osallistuminen Valto- rin toiminnan muutoshank- keeseen ja yhteistyön ke- hittäminen VNHY:n kanssa.	koasiainhallinnon toimintaympäris- töstä ja toiminnallisista tarpeista johtuen. Hankkeet ovat yleisesti ot- taen myös lähes systemaattisesti viivästyneet aikataulustaan.
---	---

Tieto- ja kyberturvallisuuden edistäminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Tietoturvastrategian to- teuttaminen ja ylläpitämi- nen ajantasaisena vastaa- maan uhkatekijöiden jatku- vaa muutosta.	Toteutui täysin	ISO27001-tietoturvasertifoinnin jat- koarviointi läpäistiin onnistuneesti. Strategian ylläpito ja johdon tietotur- vakatselmointi toteutui suunnitel- lusti. Turvauhkien hallinnointi oli on- nistunutta.
Luokitellun tiedon käsitte- lyjärjestelmien kehitystyön jatkaminen.	Toteutui osittain	Pilottikohteita toteutettu uusille jär- jestelmille. Pandemia hidasti kehi- tystyötä, tilaratkaisujen toteutta- mista sekä järjestelmien levittämistä käyttöön.
ISO27001-standardin mu- kaisen tietoturvallisuuden toimintamallin laajentami- nen koko hallinnonalalle.	Toteutui osittain	Standardoinnin painopisteenä kehit- täminen ministeriötasolla on todettu merkityksellisemmäksi samoin kuin vaikuttaminen valtioneuvostotason turvaamiseen.
Tietosuojan toteutumisen kehittäminen tavoitteena ISO-standardin mukaisuus lähitulevaisuudessa.	Toteutui täysin	Tietosuojan hallintamalli on toteu- tettu ja standardointiprosessin suunnittelu on käynnistetty.

Hallinnonalan digitalisaation edistäminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Toimivan hallinnonalan tarpeiden mukaisen asian- hallintajärjestelmän kehit- täminen.	Toteutui osittain	Hanketta on viety eteenpäin, mutta VNK:n hanke on viivästynyt aika- taulustaan erinäisistä syistä.
Hallinnonalan digitalisaa- tion edistäminen ja toimin- tatapojen uudistaminen hankkeistettuna mm. yh- teistyössä VNK:n kanssa.	Toteutui osittain	Digitalisaatiota edistetään sekä hal- litusohjelmajohdanteisesti että valtio- neuvostotasolla. Hankkeet ovat jos- sain määrin hidastuneet pandemia- tilanteesta johtuen. Virtual Finland – hanke on käynnistynyt.

Kiinteistöstrategian toimeenpano.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Ryhmitellään kiinteistöt ja tilat kategorioihin.	Ei toteutunut	Viivästynyt pandemiatilanteesta johtuen.
Jatketaan kiinteistötalouden suunnittelun ja seurannan kehittämistä ja käynnistetään sidosryhmäyhteistyö.	Toteutui osittain	Kehitystyöhön perehtyminen vaatii erilaisten ratkaisumallien läpikäymistä ja kiinteistötalouden seurannassa käytettävien apuvälineiden ja ohjelmien kartoittamista. Yksikössä on päivitetty loppuvuodesta yksinkertaistettu malli talontarakennusmäärärahakäytön suunnitteluun.
Vakiinnutetaan omistajaohjausmallin mukaiset toimintamallit.	Toteutui osittain	Omistajaohjauksessa on käyty läpi toimintamalleja mm. edustustojen ohjauksessa kiinteistöjen vaihtojen yhteydessä, mutta edelleen toimintatapoihin ja niiden käytäntöihin kiinnitettävä huomiota ja toimintamalleja kehitettävä.
Kehitetään ja otetaan käyttöön talonrakennushankkeiden määrämuotoiset prosessit.	Toteutui osittain	Määrämuotoiset prosessit on otettu käyttöön talonrakennushankkeissa. Eri vaiheille on luotu/kehitetty määrämuotoiset mallidokumentit alkaen tarveselvitysvaiheesta ja päättyen hankkeen vastaanottoon. Tarkoitus on jatkaa toiminnan määrämuotoistamista myös tulevina vuosina.
Valmistellaan selvitys KIINTUKI-hankkeesta ja sen mahdollisesta jatkosta.	Toteutui täysin	Selvitystyö tehty ja kolme kiinteistöpalvelualueetta käynnistetty. Suunnitelma jatkosta tehty. KIINTUKI-projekti päättynyt 31.12.2021. Alueisännöintikonseptia ja kiinteistöpalveluita kehittämistä jatketaan.

Ympäristöasioiden edistäminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Päivitetyn ulkoasiainhallinnon ympäristöohjelman toimeenpano.	Toteutui osittain	Kausille 2021 –Agenda2030 päivitetty ympäristöohjelma otettiin käyttöön loppuvuodesta 2021.
Edistetään ministeriön ilmastoverkoston tavoitteita	Toteutui osittain	Ilmastoverkoston tavoitteita otettiin huomioon mm. hankinnoissa ja sis-

ulkoasiainhallinnon toiminnassa.		sisäissä kampanjoissa sekä osallistettiin kansainvälisiin ilmastodiplomatian kokouksiin. Ilmastoverkoston tavoitteita sisällytettiin päivitettyyn ympäristöohjelmaan.
Jatketaan edustustojen kiinteistöjen ja tilojen energiansäästämiseen tähtävien toimenpiteiden tehostettua tukemista ja toteuttamista.	Toteutui osittain	Toimenpiteitä edistettiin osana hankkeita ja ylläpitoa.

Turvallisuusjohtamisen ja riskienhallinnan edistäminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Tuetaan edustustojen turvallisuustoimintaa, annetaan turvallisuuskoulutusta ja kehitetään ja ylläpidetään materiaalisia valmiuksia.	Toteutui osittain	Edustustojen toimintakykyä pystyttiin ylläpitämään kriittisiltä osin koronarajoitteista huolimatta. Koulutukset ja materiaalivalmiuden ylläpitäminen edellyttävät läsnäolotapaamisia, joten korjausvelka on kasvanut pandemian vuoksi.
Luodaan ja otetaan käyttöön edustustojen kokonaisvaltainen turvallisuusriskienhallintamalli.	Toteutui osittain	Projektin on aloitettu ja se tulee kestämään arviolta n. 2 vuotta. Aikataulu on viivästynyt jonkin verran koronasta johtuen.
Tuetaan edustustojen valmiussuunnittelua.	Toteutui täysin	Edustustojen valmiussuunnittelua tuettiin pandemiaoloissa etäyhteyksin.
Osallistutaan valtioneuvostotasoiseseen valmius- ja turvallisuustyöhön.	Toteutui osittain	UM osallistui valtioneuvostotasoiseseen valmius- ja turvallisuustyöhön kutsuttaessa.

Merikasarmin perusparannushankkeen, työympäristön kehittämishankkeen ja muiden ulkoasiainhallinnossa ja valtioneuvostossa meneillään olevien kehityshankkeiden yhteensovittaminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Merikasarmin toisen vaiheen loppuunsaattaminen sovituissa laajuudessa, aikataulussa ja budjetissa.	Toteutui täysin	Merikasarmi valmistui kustannus- ja aikatauluennusteen mukaisesti, jopa kustannusennusteen alittaen, vaikka hankkeen laajuus muuttui mittavien vuokralais- tai käyttäjälähtöisten suunnitelmamuutosten

		vuoksi. Joitakin lisämuutostoiveita on sovittu tehtäväksi tai vähintään arvioitavaksi vielä hankkeen päättymisenkin jälkeen.
Kaksivaiheisen paluumuuton hyvä kokonaiskoordinaatio.	Toteutui täysin	Kaksivaiheinen paluumuutto Merikasarmille toteutui suunnitelmien mukaisesti ja terveysturvallisesti haastavasta pandemiatilanteesta huolimatta.
Edistetään kokonaisvaltaista työympäristöajattelua, missä fyysinen, digitaalinen ja virtuaalinen sekä sosiaalinen työympäristö linkittyvät saumattomaksi työympäristökokemukseksi.	Toteutui osittain	Työympäristön eri osa-alueiden kehittämistä ja jatkuvaa parantamista on tehty määrätietoisesti. Pandemia-aika on vakiinnuttanut käsitteet hybridityö ja kokonaisvaltainen työympäristökokemus.

Säädösvalmistelun laadun kehittäminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Seurataan ja tuetaan säädösvalmistelun laatua ulkoasiainhallinnossa.	Toteutui täysin	UM lisäsi sisäistä tietoisuutta aktiivisesti ja aloitteellisesti säädösvalmistelun laadun parantamiseksi. UM:n säädösvalmisteluprosessien ja tietämyksen kehittäminen vaatii kuitenkin jatkuvaa työtä. UM julkaisi päivitetyn valtiosopimusoppaan. UM osallistui valtioneuvoston lainsäädännön laadun kehittämistyöryhmän työhön ja järjesti säädösvalmistelukoulutusta.
Ulkoasiainhallinnon lainsäädäntösuunnitelman koaminen ja ylläpito.	Toteutui täysin	UM kokosi lainsäädäntösuunnitelman ja ylläpiti ja osallistui VN:n säädösvalmistelun kehittämishankkeisiin.
Osallistutaan aktiivisesti valtioneuvoston yhteisiin säädösvalmistelun kehittämishankkeisiin ja säädösten sujuvoittamiseen.	Toteutui täysin	UM osallistui valtioneuvoston lainsäädännön kehittämistyöryhmän työhön, järjesti valtiosopimuskoulutuksia ja julkaisi päivitetyn valtiosopimusoppaan.

UM osallistui säädösehdotusten vaikutusarvioinnin kehittämistyöhön.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Vuoden 2021 laskelmassa on hyödynnetty Kiekun työajankohdennustietoja. Siltä osin kun työaikaa on jäänyt kohdentamatta, on pohjatietoja täydennetty samassa suhteessa kuin toiminnoille on kohdennettu työaikaa. Henkilötyövuosiedot ovat Kiekusta saadun raportoinnin mukaisia pl. ne Kiekun ulkopuoliset edustustojen paikallisesti palikatut työntekijät (580 htv), joiden tiedot on laskettu osaksi manuaalisesti.

Kiekusta saatuihin kustannuslukuihin on lisätty valtioneuvoston hallintoyksikön ilmoittamat vuoden 2021 palvelutuotannon kustannukset 31 647 810 euroa, joiden määräraha on aikanaan siirretty ulkoministeriöltä valtioneuvoston kanslialle. Ulkoministeriön työajankohdennuksen kattavuudessa on edelleen parantamisen varaa, vaikka henkilötyövuosien ja kustannusten jakautumisen toiminnoille voidaankin katsoa perustuvan työajan seurannasta saatuun pohjatietoon.

Toiminnot, henkilötyövuodet ja kustannukset (1 000 euroa)

	Muutos-% 2021/2020		2021		2020		2019	
	Htv	Kust.	Htv	Kust.	Htv	Kust.	Htv	Kust.
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	13	13	313	48 752	276	43 033	307	51 741
Kauppapolitiikka ja kaupallis-taloudelliset suhteet (ml. Team Finland)	-5	9	148	22 814	156	20 984	166	21 727
Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö	8	4	122	11 366	113	10 882	132	14 859
Suomalaisten etujen ja oikeuksien valvominen, konsulipalvelut ja vastaavat muut viranomaispalvelut ulkomailla	-8	-17	295	27 087	320	32 546	351	31 647
EU-oikeudelliset ja kansainvälisoikeudelliset asiat	79	139	52	7 242	29	3 028	37	4 481
Ulkoasiainhallinnon muut kansainväliset tehtävät (Suomen ulkomaanedustus)	-7	-2	95	14 420	102	14 668	140	19 886
Vieraiden valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen edustautuminen Suomessa	-36	39	7	1 703	11	1 227	10	1 709
Ydintoiminnot yhteensä	2	6	1 032	133 384	1 007	126 368	1 143	146 050
Ohjaustoiminnot	0	-1	13	1 496	10	1 507	10	1 606
Tukitoiminnot (ml. johtaminen)	0	1	1 276	173 066	1 273	170 777	1 245	173 232
Ulkoasiainhallinto yhteensä	1	3	2 321	307 946	2 290	298 652	2 398	320 888

Henkilötyövuodet on laskettu toimintamenojen pohjalta. Toimintojen jaottelussa on noudatettu Valtiokonttorin toimintotilikartan hierarkiaa

Vuoden 2021 osalta laadittujen kustannuslaskelmien mukaan ulkoasiainhallinnossa ydintoimintoihin käytettiin yhteensä 1 032 htv:n (44,5 %) työpanos, ohjaustoimintoihin 13 htv:n (0,6 %) työpanos sekä johtamiseen, hallintoon ja muihin tukitehtäviin 1 276 htv:n (55,0 %) työpanos. Kustannuksista ydintoimintojen osuus oli 133,4 milj. euroa

(43,3 %), ohjaustoimintojen osuus 1,5 milj. euroa (0,5 %) sekä johtamisen, hallinnon ja muiden tukitehtävien osuus 173,1 milj. euroa (56,2 %).

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan henkilötövuodet ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle vuonna 2020 tapahtuneen notkahduksen jälkeen. Covid-19 -pandemiasta johtuen on maahantulopalveluiden henkilötövuosimäärä (Suomalaisten etujen ja oikeuksien valvo-minen, konsulipalvelut ja vastaavat muut viranomaispalvelut ulkomailla) laskenut edelleen. Tukitoimintojen henkilötövuodet ovat vuoden 2020 tasolla. Vuoden 2021 laskelman mukaan henkilötövuosien määrä ulkoasiainhallinnossa on noussut prosenttin edellisvuodesta.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Julkisoikeudelliset suoritteet

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotanto ulkoasiainhallinnossa perustuu ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, passit ja oleskeluluvat.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos -% 2021/2020	Toteutuma 2021 (kpl)	Toteutuma 2020 (kpl)	Toteutuma 2019 (kpl)
Viisumihakemukset	-6	59 141	152 543	895 679
Passihakemukset	37	23 454	17 100	21 110
Edustustoissa vireille tulleet oleskelulupahakemukset	139	30 146	12 605	22 206

Julkisoikeudellisten suoritteiden maksujen perusteet on määritelty valtion maksupöytäkirjoissa säädetyllä tavalla ulkoministeriön maksuasetuksella. Viisumihakemusten käsittelymaksuista säädetään EU:n viisumisäädännössä ja käsittelymaksun suuruudesta päättää EU:n neuvosto. Oleskelulupien käsittelystä perittävät maksut sisältyvät sisäministeriön maahanmuuttoviraston maksullisista suoritteista annettuun asetukseen. Ulkoministeriölle kohdistettava oleskelulupien maksuosuus on sovittu sisäministeriön hallinnonalan, työ- ja elinkeinoministeriön ja ulkoministeriön välisellä sopimuksella.

Johtuen Covid-19 -pandemiasta jatkoivat viisumitulot laskuaan vuonna 2021. Viisumituloja kertyi 3,0 milj.euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Oleskelulupatulot kuitenkin kasvoivat 1,5 milj.euroa ja passitulotkin 1,0 milj.euroa. Julkisoikeudellisten suoritteiden tulokertymä oli 9,9 milj. euroa, mikä on 0,4 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2021/2020	Toteutuma 2021 (euroa)	Toteutuma 2020 (euroa)	Toteutuma 2019 (euroa)
Viisumit	-57	2 249 989	5 248 166	32 114 234
Passit	38	3 679 377	2 663 475	3 182 455
Oleskeluluvat	71	3 523 215	2 058 757	2 835 046
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	22	494 006	404 642	552 219
Yhteensä	-4	9 946 587	10 375 040	38 683 954

Oheinen kustannusvastaavuuslaskelma perustuu 22 tuloja tuottavan edustuston tuotteiden ja kustannusten seurantaan. Seuranta kattoi 62,2 % julkisoikeudellisten suoritteiden tuloista. Kattavuusprosentti pieneni edellisvuodesta. Tämä johtuu siitä, että laskelmassa mukana olevien suoritteiden (passit, viisumit, oleskeluluvat) tuottokertymä laski, kun taas laskelman ulkopuolisten suoritteiden (todistukset, VTJ-ilmoitukset) tuottokertymä nousi muodostaen kokonaistuotoista entistä suuremman osan.

Kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu ko. seurannan pohjalta täysimääräisesti. Laskelma perustuu seuraavien edustustojen kustannusseurantaan: Abu Dhabi, Abuja, Ankara, Bangkok, Hanoi, Hongkong, Kiova, Lontoo, Los Angeles, Madrid, Manila, Moskova, Murmansk, New Delhi, New York, Peking, Petroskoi, Pietari, Shanghai, Teheran, Tukholma ja Tunis.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 26 868 853 euroa alijäämäinen. Kustannusvastaavuusprosentti, joka kertoo tuottojen osuuden kokonaiskustannuksista, oli 27. Suoritekohtaisesti kustannusvastaavuusprosentti oli viisumeilla 12, passeilla 71 ja oleskeluluvilla 41. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoilla katetaan vain osa suoritteisiin kohdistuvista kustannuksista.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma julkisoikeudellisten suoritteiden osalta:

Kustannusvastaavuus	2021	2020	2019
Tuotot			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	9 946 587	10 375 040	38 683 954
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	9 946 587	10 375 040	38 683 954
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	25 084	242 697	430 996
Henkilöstökustannukset	9 276 844	9 181 701	8 905 395
Vuokrat	2250	0	249
Palvelujen ostot	78 535	459 633	403 551
Muut erilliskustannukset	1 643 948	1 739 670	1 672 596
Erilliskustannukset yhteensä	11 026 662	11 623 701	11 412 787

Osuus yhteiskustannuksista

Tukitoimintojen kustannukset	15 850 336	10 445 131	9 561 967
Poistot	1 364 318	1 158 032	951 913
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	8 574 125	7 154 659	5 716 503
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	25 788 779	18 757 822	16 230 383
Kokonaiskustannukset yhteensä	36 815 441	30 381 523	27 643 170
Kustannusvastaavuus (tuotot – kustannukset)	-26 868 853	-20 006 483	11 040 784
Käytetty MPL 7.1. §:n mukainen hintatuki			
Kustannusvastaavuus hintatuen jälk.	-26 868 853	-20 006 483	11 040 784
Kustannusvastaavuus-%	27	34	140

Liiketaloudelliset suoritteet

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusseuranta kattaa 24 edustustoa sekä kuusi kulttuuri- ja tiedeinstituuttikiinteistöä. Mukana ovat Berliini, Budapest, Canberra, EUE Bryssel, Kuala Lumpur, Kööpenhamina, Lima, Madrid, Meksiko, Moskova, New Delhi, YKE New York, Nikosia, Nur-Sultan, Oslo, Pariisi, Pietari, Riad, Santiago de Chile, Tokio, Tukholma, Varsova, Washington ja Wien. Lisäksi mukana on Ateenan kulttuuri- ja tiedeinstituutti ja asuntola, Pariisin kulttuuri- ja tiedeinstituutti, Rooman Villa Lante ja asuntola Via Falda sekä Venetsia paviljonkeihin kuuluva Suomen Aalto-paviljonki.

Kirjanpidon mukaan vuokra- ja käyttökorvaustuloja kertyi yhteensä 2 060 166 euroa. Kustannusseurantalaskelmassa mukana olevien edustustojen ja kulttuuri- ja tiedeinstituuttien vuokra- ja käyttökorvaustulot ovat 2 023 041 euroa. Laskelman ulkopuolelle jääviä vähäisiä eriä ovat valtion omistamista asuinhuoneistoista saadut vuokratulot sekä tulot tunti/päiväveloituksella vuokratuista edustustojen monitoimitiloista. Pääosa tuotoista kertyy edelleen Business Finland Oy:lta, Suomen Japanin Instituutin säätiöltä sekä Ruotsin ulkoasiainhallinnolta, joka on alivuokralaisena Nur-Sultanissa ja Nikosiassa.

Kustannusseurantalaskelmassa ylijäämä on 444 606 euroa, kustannusvastaavuusprosentti on 128,2 %. Huomattavin muutos tulee poistoista, joiden määrässä on muutosta. Sekä omistus- että vuokratilojen edelleen vuokrauksen osalta peruslähtökohdalla on kustannukset kattava toiminta. Tämä onkin saavutettu 20 kohteessa, mikä on pientä nousua edellisiin vuosiin. Edelleen vuokrasuhteissa lähtökohdalla ovat olleet toiminnalliset ja hallinnolliset olosuhteet sekä etu, joka saavutetaan toimittaessa samoissa tiloissa vuokralaisten kanssa TF-toimintakonseptin mukaisesti, näin liiketaloudellinen kannattavuus ei ole ollut aina mahdollista saavuttaa.

Edustustoille vuokrattavat uudet kansliatilat pyritään mitoittamaan oman henkilökunnan tilatarpeen mukaan, mutta myös TF -toimijoille heidän ollessa valmiita sitoutumaan tiloihin pidemmäksi ajaksi.

Kustannusvastaavuus	2021	2020	2019
Tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 844 837	1 864 839	1 762 487
Maksullisen toiminnan muut tuotot	155 703	157 083	141 199
Maksuperustelain mukaiset liiketaloudelliset tuotot elinkeinoelämältä	22 501	16 018	
Tuotot yhteensä	2 023 041	2 037 940	1 903 686
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	918 007	824 390	818 910
Henkilöstökustannukset	1 957 176	1 989 435	1 745 870
Vuokrat	3 975 758	3 972 803	4 025 832
Palvelujen ostot	2 227 143	2 574 609	8 057 642
Muut erilliskustannukset	50 058	19 556	70 133
Erilliskustannukset yhteensä	9 128 143	9 380 793	14 718 387
Vuokralaisten osuus kustannuksista	1 098 890	1 048 066	3 035 275
Käyttöjäämä	901 650	973 855	-1 131 589
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	0	0	0
Poistot	461 321	698 285	508 706
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	18 224	19 043	18 205
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	461 321	698 285	508 706
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 578 435	1 765 394	3 562 187
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	444 606	272 546	-1 658 501
Kustannusvastaavuus-%	128	115	53
Käyttöjäämä-%	45	48	-59
Ylijäämä-%	22	13	-87

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Ministeriössä yhteisrahoitteisen toiminnan piiriin sisältyvät EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta osarahoitusta saavat hankkeet. Yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole asetettu erillisiä tulostavoitteita.

Vuonna 2021 yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 1 045 875,84 euroa. Tuotot kertyivät kolmesta EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta rahoitusta saaneista hankkeista (SMDno-2019-2014, SMDno-2020-1112 sekä SMDno-2021-419)

Kustannusvastaavuus	2021	2020	2019
Tuotot			
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	0	0	0
EU:lta saatu rahoitus	1 045 875	659 318	1 216 883
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	0	0	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 045 875	659 318	1 216 883
Erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavara	49 550	751	20 569
Henkilöstökustannukset	0	0	0
Vuokrat	0	0	0
Palveluiden ostot	970 457	167 727	1 703 352
Muut erilliskustannukset	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	1 020 007	168 478	1 723 921
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	181 752	273 836	223 717
Poistot	0	0	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	113 444	80 870	91 730
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	295 196	354 706	315 447
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 315 203	523 184	2 039 368
Omarahoitusosuus (Tuotot - Kustannukset)	-269 328	136 134	-822 485
Omarahoitusosuus, %	20	-26	40

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotanto ulkoasiainhallinnossa perustuu ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, passit ja oleskeluluvat.

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos -% 2021/2020	Toteutuma 2021 (kpl)	Toteutuma 2020 (kpl)	Toteutuma 2019 (kpl)
Viisumihakemukset	-61	59 141	152 543	895 679
Passihakemukset	37	23 454	17 100	21 110
Edustustoissa vireille tulleet oleskelu- lupahakemukset	139	30 146	12 605	22 206

Tuottojen kertyminen suoritelajeittain:

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2021/2020	Toteutuma 2021 (euroa)	Toteutuma 2020 (euroa)	Toteutuma 2019 (euroa)
Viisumit	-57	2 249 989	5 248 166	32 114 234
Passit	38	3 679 377	2 663 475	3 182 455
Oleskeluluvat	71	3 523 215	2 058 757	2 835 046
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	22	494 006	404 642	552 219
Yhteensä	-4	9 946 587	10 375 040	38 683 954

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ulkoasiainhallinnon palvelukykyä ja -laatua koskevat tulostavoitteet ja niiden toteumatiedot sisältyvät pääasiassa lukuun 1.3.1 Toiminnan tuottavuus.

Suoritteet, toteuma/kpl	2021	2020	2019
Ministeriön esittelemät/antamat hallituksen esitykset (PTJ)	3	3	4
Pakotteisiin liittyvät varainsiirtoluvat*	0	0	4
Käsitellyt vientilupahakemukset ja vientivalvontaan liittyvät tiedustelut	1 026	949	872
Verkkosivujen kävijämäärät	13 318 475	13 290 815	9 767 720

*Pakotteisiin liittyvät varainsiirtolupavaatimukset koskevat tällä hetkellä vain Pohjois-Koreaa

Valtioasiamiestoiminta

Vuonna 2021 Suomi esitti EU-tuomioistuimessa kirjelmiä yhteensä 34 asiassa ja osallistui 10 asian suulliseen käsittelyyn. Asiat koskivat muun muassa Finnairille Covid-19 -tilanteen johdosta myönnettyjä valtioneutukia, GDPR-asetuksen tulkintaa, sijoitusrahastosta saadun tulon verotusta, Puolan oikeusvaltiotilannetta sekä tietosuojaa terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunnan yhteydessä. Ulkoministeriö on vastuussa myös vastaamisesta komission Suomea vastaan käynnistämiin unionin oikeuden rikkomista koskeviin rikkomusmenettelyihin. Vuonna 2021 Suomi sai 27 virallista huomautusta ja 5 perusteltua lausuntoa. Komissio ei nostanut Suomea kohtaan yhtäkään rikkomuskannetta.

Ulkoministeriö vastaa myös valtiosiamiehenä Suomen edustamisesta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa, Yhdistyneiden kansakuntien sopimusvalvontaelimissä ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien komiteassa. Vuonna 2021 vireillä olleissa valitusasioissa Suomi antoi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle 19 vastinetta, YK:n sopimusvalvontaelimille 21 vastinetta ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealle kolme vastinetta. Täytäntöönpanoasioissa päätettiin 12 Suomea koskevan tuomion

valvonta ja kirjelmöitiin usean tuomion ja ratkaisun kansallisista täytäntöönpanotoimista. Vuonna 2021 Suomi antoi määräaikaisraportit rotusyrjinnän poistamisesta ja sosiaalisista oikeuksista, raportoi naisten syrjinnän poistamisesta ja ihmiskaupan vastaisista toimista ja osallistui kahteen määräaikaisraportin tarkastelun suulliseen kuulemiseen YK:n sopimusvalvontaelimissä.

Vientivalvonta

Ulkoministeriö saavutti vientivalvonnalle asetetut tavoitteet hyvin, vaikka työmäärä pysyi yhä korkealla mm. jatkuneesta korkeasta kaupan määrästä ja teknologisesta kehityksestä johtuen. EU:n kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskenut asetusmuutos tuli voimaan vuonna 2021. Vuoden 2021 aikana sovittiin myös EU:n ja Yhdysvaltain vientivalvontatyön tiivistämisestä EU-Yhdysvallat -kauppa- ja teknologia-neuvoston puitteissa.

Vuonna 2021 myönnettiin kaksikäyttötuotteiden vienneille 870 yksittäislupaa ja 15 koontilupaa. Lisäksi vastattiin myös yhteensä 49 ennako- tai valvonnanalaitiedusteluun, sekä huomattavasti suurempaan määrään epävirallisia tiedusteluja. Ulkoministeriö käsitteli vuoden aikana 216 lausuntopyyntöasiasiaa.

Ulkoministeriö järjesti yli 77 tapaamista kaksikäyttötuotteiden viejien ja potentiaalisten viejien kanssa. Lisäksi järjestettiin vientivalvontaa koskevan seminaari vientiyrittäjille ja toinen seminaari yliopistoille ja korkeakouluille.

Vuoden aikana jatkettiin myös sähköisten järjestelmien toimivuuden ja käytettävyyden kehittämistä.

Verkkoviestintä

Pandemiatilanne piti kävijämäärät um.fi:ssä ja finlandabroad.fi:n maasivustoilla edelleen korkealla. Vaikka vuonna 2021 oli um.fi:n osalta hieman laskua vuoteen 2020 verrattuna niin kävijäliikennettä oli 100 % enemmän kuin vuoteen 2019 verrattuna. Finlandabroad.fi:n maasivustossa nähtiin 35 % kasvu vuodesta 2020 vuoteen 2021: maakohtaisen koronatiedon ja matkustusohjeistuksen kysyntä sekä suomalaisten matkailijoiden että matkaa Suomeen suunnittelevien joukossa nosti kävijämäärät taas kaikkien aikojen ennätykseen. Ulkoministeriön Twitter-tilillä nähtiin näyttökerroissa 27 %:n kasvu. Youtubessa kasvua oli 41 %.

Väline / Mittari	2021	Muutos vs 2020 %
Kehitystehti.fi-sivusto, kävijät	36 000	-24,3
Kauppapolitiikka.fi-sivusto, kävijät	30 658	10,8
ThisisFINLAND-verkkosivu kävijämäärät	2 749 065	-7,5
Finland Toolbox, kävijät	65 275	14,2
Um.fi-sivusto, kävijät	4 782 927	-10,4
SuomiUlkomailla-sivusto, kävijät	6 577 169	35,0

Eurooppatiedotus.fi, kävijät	185 983	-29,4
Edustustojen Facebook-tilit	78	-8,2
Edustustojen Twitter-tilit	67	3,1
Edustustojen Instagram-tilit	38	-20,8
UM:n Facebook-tili (seuraajat)	34 413	2,9
UM:n Twitter-tili (seuraajat)	109 126	7,7
UM:n LinkedIn-tili (seuraajat)	30 152	16,6
ThisisFINLAND Facebook-tili (seuraajat)	201 431	1,1
ThisisFINLAND Twitter-tili (seuraajat)	99 452	4,9
ThisisFINLAND Instagram-tili (seuraajat)	29 588	10,4
Eto Finlandian Facebook-tili (seuraajat)	41 603	4,9
Eto Finlandian Twitter-tili (seuraajat)	4 266	22,6
Eto Finlandian VK.com-tili (seuraajat)	10 247	21,1
Kehitys-Utveckling Twitter-tili (seuraajat)	2 200	6,2
Kehitys-Utveckling Facebook-tili (seuraajat)	8 024	4,5
Kehitys-Utveckling Instagram-tili (seuraajat)	799	30,8
Kauppapolitiikka Twitter-tili (seuraajat)	3 040	6,8
Kauppapolitiikka Facebook-tili (seuraajat)	1 518	8,0
Kauppapolitiikka LinkedIn-tili (seuraajat)	1 146	31,6
Eurooppatiedotuksen Twitter-tili (seuraajat)	12 520	
Eurooppatiedotuksen Facebook-sivu (seuraajat)	6 056	
Eurooppatiedotuksen Instagram-sivu (seuraajat)	2 153	
Lehdistö- ja muita mediatilaisuuksia	60	122,2
Median yhteydenottoja viestintäpäivystykseen	254	-26,4
Matkustustiedotteiden päivitykset	1392	21,0
Lehdistötiedotteet	207	21,8
Toimittaja- ja vaikuttajavieraat	25	19,0
UM:n asiantuntijat mediassa, osumat	1 421	-34,9

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Varmistamme turvallisen työympäristön työyhteisön kaikille jäsenille kehittämällä johtamista ja esimiestyötä sekä työilmapiiriä ja toimintatapoja.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Valmistellaan uusi henkilöstöstrategia osallistavalla prosessilla.	Toteutui täysin	Uusi henkilöstöstrategia 2021-2025 on laadittu osallistavalla prosessilla.
Toimeenpannaan vuosina 2019-2021 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteet, arvioidaan toteutumista ja aloitetaan uuden suunnitelman laatiminen.	Toteutui osittain	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimintaa on arvioitu ja toimenpiteitä vahvistettu sen toteuttamiseksi. Uuden suunnitelman laatiminen on aloitettu.

Jatketaan siirtosuunnitelun avoimuutta tukevia prosesseja.	Toteutui täysin	Avoimuutta tukevia prosesseja on vahvistettu eri tavoin, ml. sisäinen viestintä ja ohjeistukset.
Selkiytetään asiantuntijatehtävien uramahdollisuuksia.	Toteutui osittain	Asiantuntijatyöryhmän työ on saatettu päätökseen ja siitä on viestitty. Toimenpiteiden täytäntöönpano on työstössä.
Vahvistetaan puheeksiottamista osana esimiestyön kouluttamista ja tukemista.	Toteutui täysin	Puheeksiottamista on vahvistettu sekä strategisena linjauksena että käytännön toimenpiteissä.
Tuetaan etätyön johtamista ja työaikajohtamista.	Toteutui osittain	Etätyön johtamista on tuettu, työtä jatketaan edelleen vuonna 2022 osana hybridityön kehittämistä.
Jatketaan UE-korvausjärjestelmän kehittämistä saatujen uudistusehdotusten pohjalta.	Toteutui osittain	UE-korvausjärjestelmän kehittämisen työryhmä on tullut päätökseen ja uudistusehdotusten pohjalta jatketaan toimeenpanoa.
Jatketaan paikallisesti palkattujen palvelussuhteiden ehtojen päivittämiseksi ja kehittämiseksi tehtävää tarkastelutyötä ja työantajatukea.	Toteutui osittain	Vuonna 2021 purettiin Covid-19 -pandemian välillisesti aiheuttamia ruuhkia sekä hoidettiin ennakoimattomia prioriteettitehtäviä kuten Kabuliln suurlähetystön evakuointi.

Kehitämme henkilöstöressurssien kohdentamista ottamalla huomioon alue- ja osastorajat ylittävät tehtävät ml. joustava resurssien jakaminen.

Toimenpiteet	Arviointi	Perustelu
Osastot, yksiköt ja edustustot suunnittelevat toimintaansa henkilöstövoimavarojensa pohjalta.	Toteutui osittain	Stressin ja resurssinpuute edelleen vahvasti värittää toiminnan suunnittelua. Poisvalintojen tekeminen on osin edelleen haasteellista toimintayksiköissä.
Priorisointi - depriorisointi - poisvalintamenettelyt tunnetaan ja niitä käytetään kaikilla tasoilla.	Toteutui osittain	Uuden henkilöstöstrategian ja jatkuvan johtamiskeskustelun osana poisvalintojen tarvetta on korostettu. Samalla konkreettinen toiminta poisvalintojen tekemiseksi on edelleen haasteellista.

Covid-19 -pandemialla on edelleen vuonna 2021 ollut merkittäviä vaikutuksia ulkoasiainhallinnon toimintaan. Pandemian aikana ulkoasiainhallinnon ja erityisesti edustustojen toimintakyvyn ja henkilöstön jaksamisen tukeminen nousivat toiminnan keski-

öön. Henkilöstön jaksamisen ja hyvinvoinnin tilaa on jatkuvasti seurattu niin tavanomaisin työtyytyväisyyskyselyin ja sairauspoissaoloseurannalla kuin erikseen henkistä hyvinvointia kartoittaen.

Kyselyjen valossa henkilöstön jaksamisen tila pysyi keskimäärin hyvällä tasolla, ja henkilöstön terveydentilaa ja sairauspoissaoloja kuvaavat mittarit olivat kiitettäviä. Samalla työterveyshuollon havainnot kertoivat mielenterveyteen liittyvien huolten lisääntymisestä sekä stressin kasvusta. Ulkomaanedustuksessa jaksamisen kannalta keskeisiä huolenaiheita olivat asemamaan tartuntatilanne ja terveydenhuollon tila, rokotteiden saatavuuden ongelmat, liikkumis- ja matkustusrajoitukset, sekä kasvaneet työpaineet.

Vuoden aikana jatkettiin henkilöstöpoliittista kehittämistoimintaa mahdollisuuksien mukaan, laadittiin uusi henkilöstöstrategia laajalla johdon ja henkilöstön osallistumisella, työstettiin hybridityöhön liittyviä kysymyksiä, jatkettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja uuden suunnitelman valmistelua, saatettiin päätökseen asiantuntijatehtävätyöryhmän työ, sekä melkein valmiiksi UE-korvausten uudistusta käsittelevän työryhmän työ. Lisäksi vahvistettiin eri tavoin ministeriön henkilöstöhallinnon prosesseja ja sisäistä viestintää niistä.

Keskeiset tunnusluvut	2019	2020	2021	2021
	toteuma	toteuma	tavoite	toteuma
Henkilötyövuodet	2 399	2 307	2 376	2 280
— Ulkoministeriö	853	858	857	849
— Ulkomaanedustus	598	561	576	565
— Paikallisesti palkatut	948	888	943	866
Eläköitymisikä	65,8	65,5	66	65,5
Työtyytyväisyysindeksi	n/a	3,6	3,7	3,8
Sairauspoissaolot, pv/htv	4,9	4,4	5	4,0
Henkilöstömäärä ja -rakenne (lkm)	2019	2020	2021	
Vakinaiset	1 133	1 160	1 152	
naisia %	67	68	68	
miehiä %	33	32	32	
Määräaikaiset	325	250	261	
naisia %	63	65	61	
miehiä %	37	35	39	
Kokoaikaiset	1 425	1 392	1 388	
naisia %	67	68	66	
miehiä %	33	32	34	
Osa-aikaiset	33	18	25	
naisia %	88	89	96	
miehiä %	12	11	4	
Henkilöstökulut	2019	2020	2021	
Tehdyn työajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta	84,7	84,8	83,9	
Kokonaistyövoimakustannukset meuroa/vuosi	104,2	103,1	105,1	
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	82,7	81,2	80,0	
Välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	45,6	47,8	49,6	

Osaaminen	2019	2020	2021
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	712	442	559,6
Koulutus ja kehittäminen, työpäivät/htv	0,8	0,8	1,0
Henkilöstön arvo/meuroa	1 224	1 173	1 181

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ulkoasiainhallinnon rahoitus on lähes täysimääräisesti valtion talousarviorahoitusta. Hallinnonalan vuonna 2021 käyttämistä toimintamenoista (momentti 24.01.01) katettiin 5,4 % toiminnan tuotoilla. Hallinnonalan tuotot olivat 13,3 milj. euroa, josta maksullisen toiminnan osuus oli 7,8 milj. euroa.

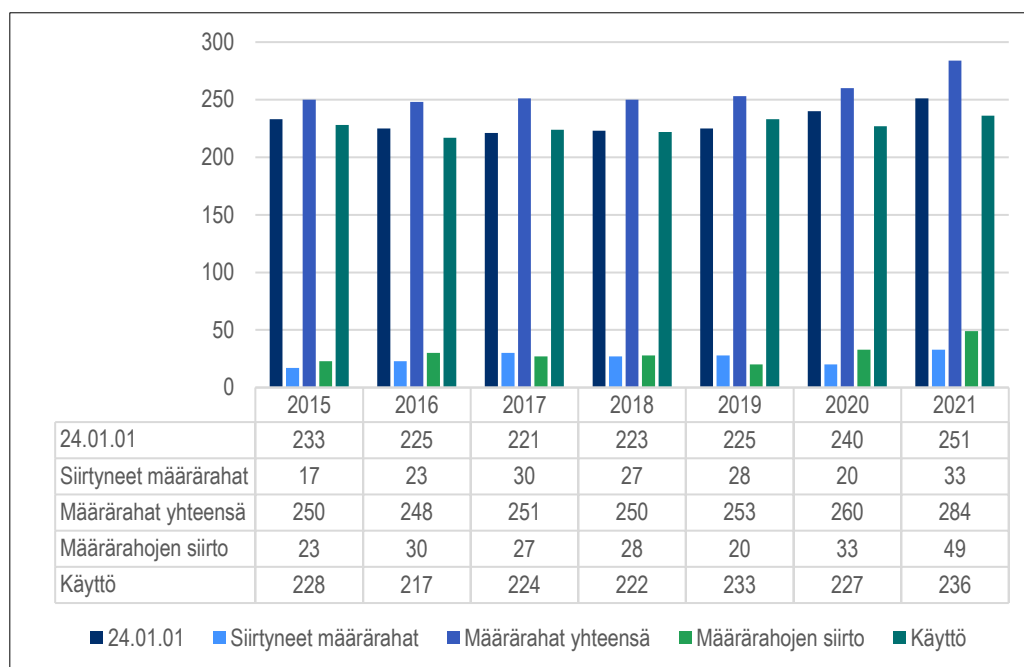
Ulkoministeriö asetti muiden tilivirastojen käyttöön vastuullaan olevia jakamattomia määrärahoja siviilikriisinhallinnan momentilta 24.10.21 sisäministeriön käyttöön yhteensä 16,1 milj. euroa ja Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön momentilta 24.90.68 kymmenen eri kirjanpitoyksikön käyttöön yhteensä 3,7 milj. euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Ulkoasiainhallinnon pääluokassa vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa oli määrärahoja yhteensä 1 353,4 milj. euroa. Lisätalousarvioissa hallinnonalan määrärahoihin lisättiin yhteensä 17,9 milj. euroa. Aikaisemmilta vuosilta vuodelle 2021 siirtyi 369,8 milj. euroa ja vuodelle 2022 siirtyi kaiken kaikkiaan 309,7 milj. euroa.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot varsinaisessa talousarviossa vuonna 2021 olivat 251,2 milj. euroa ja lisätalousarvioissa määrärahoja lisättiin yhteensä 0,4 milj. euroa. Edelliseltä vuodelta siirtyneitä eriä oli käytettävissä 32,9 milj. euroa. Toimintamenojen nettokäyttö vuonna 2021 oli 235,7 milj. euroa, jolloin siirtyväksi toimintamenoksi vuodelle 2022 jäi 48,9 milj. euroa.

Toimintamenomäärärahat vuosina 2015-2021 (milj. euroa)

Hallinnonalan kriisinhallinnan määrärahoihin luvussa 24.10 sotiin kriisinhallintaan vuoden 2021 talousarviossa osoitettiin yhteensä 53,1 milj. euroa, josta puolustusvoimille jaettiin 52,7 milj. euroa. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan ministeriölle jääneestä osuudesta 1,2 milj. euroa jäi käyttämättä 0,031 milj. euroa ja rauhanvälitykseen osoitetusta 3,0 milj. eurosta 1,2 milj. euroa.

Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetut määrärahat luvussa 24.30 olivat varsinaisessa talousarviossa vuonna 2021 yhteensä 761,1 milj. euroa ja lisätalousarvioissa määrärahoja lisättiin yhteensä 9,2 milj. euroa. Edellisiltä vuosilta määrärahaa siirtyi 102,1 milj. euroa. Momentilta 24.30.66 annettiin 2,6 milj. euron kirjausoikeus Business Finlandille. Kehitysyhteistyövarojen käyttö oli 715,0 milj. euroa ja vuodelle 2022 siirtyi 151,8 milj. euroa.

Hallinnonalan muihin menoihin luvussa 24.90 osoitettiin yhteensä 93,5 milj. euroa. Muiden menojen suurin erä oli kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet, 86,6 milj. euroa, johon lisätalousarviossa lisättiin 5,5 milj. euroa. Edelliseltä vuodelta siirtyi 16,7 milj. euroa. Momentin määrärahojen käyttö vuonna 2021 oli 75,4 milj. euroa ja vuodelle 2022 siirtyi 16,7 milj. euroa. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön osoitettiin yhteensä 4,4 milj. euroa ja vuosilta 2019 ja 2020 määrärahoja siirtyi ulkoministeriön tileissä noin 0,28 milj. euroa. Muiden hallinnonalojen käyttöön osoitettiin yhteensä noin 3,7 milj. euroa. Ulkoministeriö käytti määrärahoja vuonna 2021 noin 401 000 euroa ja vuodelle 2022 siirtyi noin 503 000 euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot (18,5 milj. euroa) vähenivät 31,2 % verrattuna edellisvuoteen (26,9 milj. euroa). Maksullinen toiminta tuotti yhteensä 10 milj. euroa, joista julkisoikeudellisten suoritteiden tulokertymä oli yli 99 %. Maksullisen toiminnan tuotot olivat lähes samalla tasolla vuoteen 2020 verrattuna (10,4 milj. euroa). Maksullista toimintaa ja sen kehitystä on selvitetty tarkemmin luvussa 1.3.3. Toiminnan tuotoilla katettiin noin 6,7 % toiminnan kuluista.

Covid-19 -pandemian vaikutus ulkoasiainhallinnon toimintaan näkyy vuonna 2021 läpi linjan sekä toiminnan tuotoissa että kuluissa vuoden 2020 tapaan.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 276,3 milj. euroa ja niissä oli kasvua vuoteen 2020 verrattuna 4,1 milj. euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavarahankintojen arvo oli 6,4 milj. euroa kasvaen noin 14 % vuoteen 2020 verrattuna (5,6 milj. euroa). Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 44,9 %. Henkilöstökulut (129,2 milj. euroa) nousivat 2,5 milj. euroa verrattuna edellisvuoteen.

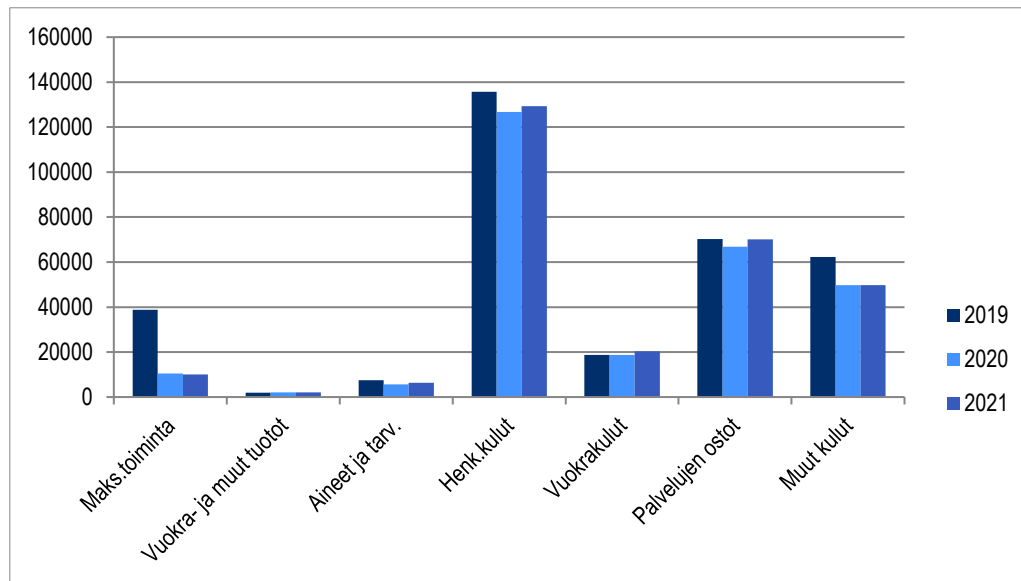
Palvelujen ostot tilinpäätösvuonna olivat 70,2 milj. euroa, ostoissa oli nousua edellisvuodesta 3,3 milj. euroa. Muut kulut, joihin suurimpina kuluerinä sisältyivät matkakorvaukset ja ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain mukaiset korvaukset, pysyivät vuoden 2020 tasolla.

Valmistus omaan käyttöön, 7,2 milj. euroa, aktivoitiin taseeseen rakennusten ja vuok-
rahuoneistojen perusparannuksiin, sekä tietojärjestelmiin. Aktivointeja tehtiin sekä keskeneräiseen että valmistuneeseen omaisuuteen.

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyivät antolainoihin, ensisijaisesti kehitysluottoihin liittyvät tuotot. Ryhmään kuuluivat myös valuuttojen kurssieroista johtuvat erät.

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin kirjattiin saadut ja maksetut vahinkovakuutus- ja vahingonkorvaukset.

Tuotto- ja kululaskelma vuosina 2019-2021 (1 000 euroa)

Siirtotalouden kuluja on käsitelty tarkemmin Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön ja kehitysyhteistyötoiminnan yhteydessä.

1.6.4 Tase

Taseen loppusumma oli 1 328 976 295,54 euroa tilikauden päättyessä 31.12.2021.

Tilikauden aikana kansallisomaisuuden arvoon vaikuttivat rakennusten arvosta vähennetyt suunnitelman mukaiset poistot. Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksuihin ja keskeneräisiin hankintoihin lisättiin projektien etenemisen mukaiset vastaanotetut työt ja hankinnat omaisuushyödykkeen valmistumiseen saakka. Aineettomien hyödykkeiden kokonaisarvo oli 9,9 milj. euroa (14,4 milj. euroa vuonna 2020).

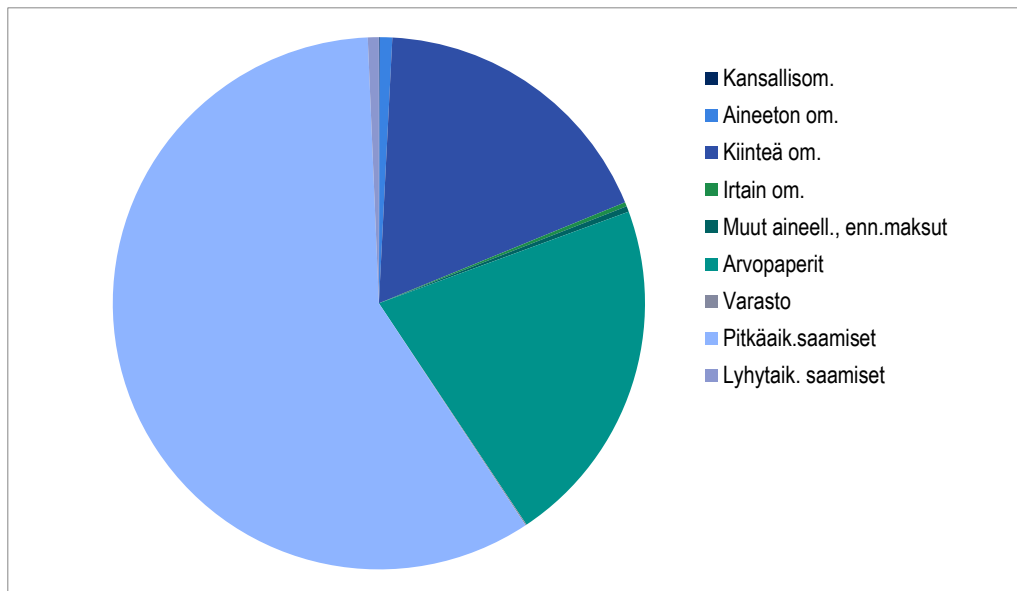
Rakennusten arvo maa-alueineen oli 236,6 milj. euroa (234,0 milj. euroa vuonna 2020).

Käyttöomaisuusarvopapereihin merkittiin lisäyksenä Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n (Finnfund) osakepääoman korotus 9 999 910 euroa. Käyttöomaisuusarvopaperien arvo 31.12.2021 oli 279,2 milj. euroa (269,2 milj. euroa vuonna 2020).

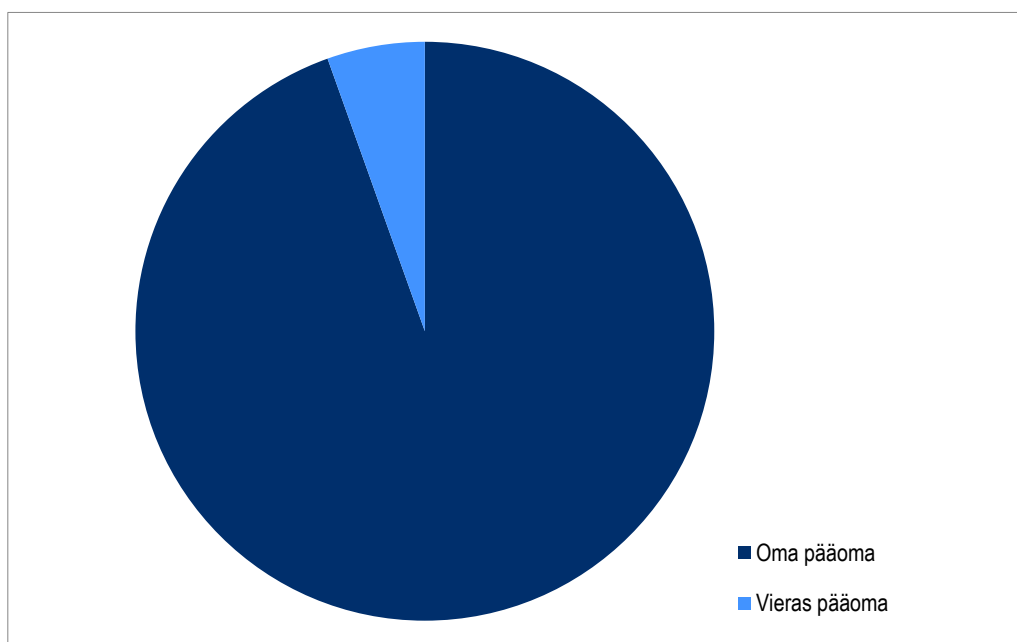
Vieraan pääoman pitkäaikaiset saamiset olivat tilikauden päättyessä 770,8 milj. euroa (511,3 milj. euroa vuonna 2020). Saldo muodostui pääosin myönnetyistä kehitysluotoista, ja saamisten lisäys johtui Afrikan kehityspankin (AfDB), Euroopan jälleensuoritus- ja kehityspankin (EBRD), Kansainvälisen maatalousrahaston (IFAD) ja Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n sopimusten mukaisten lainaerien (80 milj. euroa, 29,7 ja 10 milj. euroa, 60 milj. euroa sekä 15 milj. euroa ja 65 milj. euroa) nostoista.

Rahatilien saldot muodostuivat edustustojen ulkomaisilla pankkitileillä olleista katteista 31.12.2021, sekä käteisvaroista.

Taseen vastaavaa vuonna 2021, yhteensä 1 329 milj. euroa

Taseen vastattavaa vuonna 2021, yhteensä 1 329 milj. euroa

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ulkoministeriö on laatinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisen arviointi- ja vahvistuslausumansa osastojen ja eri palvelusektoreiden suorittaman arvioinnin pohjalta. Arviointi tehtiin käyttäen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa, jota on kehitetty ulkoasiainhallinnon tehtävien ja toimialueen asettamien vaatimusten mukaisesti. Arvioinneissa on huomioitu myös ulkomaanedustuksen toimipisteet ja niiden toiminta, riskit ja valvonta. Lisäksi lausumassa on otettu huomioon sekä sisäisten että muiden tarkastusten havainnot valvonnan ja riskienhallinnan tilasta. Arvioinneissa ei ole merkittäviä muutoksia viime vuoteen verrattuna.

Arvioinneissa keskeisimmät riskit liittyvät soveltuvan henkilöstön riittävyyteen ja tehtävien hoidon kannalta riittävään ammattitaitoon muuttuvien osaamisvaatimusten ja nopean henkilöstökierron oloissa samoin kuin tietojärjestelmien toimivuuteen, tietoturvaan, globaalin toimintaympäristön turvallisuus- ja terveyshaasteisiin, kiinteistöjen kunnossapitoon sekä monitoimitiloihin yleis- ja tietoturvallisuuden osalta sekä Covid-19 -pandemian vaikutuksiin työnkuormittavuuteen ja työhyvinvointiin. Riskinä nousee esiin myös valtioneuvoston yhteisten toimintatapojen ja järjestelmien osittainen soveltumattomuus ulkoasiainhallinnon olosuhteisiin.

Tavoitteiden asettaminen ja tehtävien priorisointi sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta ovat saaneet osastoilta edellisvuoden tapaan hyvän arvion. Sisäisen tarkastuksen arviot ovat näiltä osin osastoja kriittisempiä erityisesti tavoitteiden priorisoinnin ja tavoitteiden toteutumisen seurannan osalta. Lisäksi riskienhallintaan kaivataan systemaattisuutta, kokonaisvaltaisuutta, kytkemistä päivittäiseen toimintaan siihen kehitettyjen työkalujen avulla, vastuiden määrittämistä sekä dokumentoimista.

Varainkäyttöön ja taloushallintotehtävien hoitoon liittyvät keskeisimmät havainnot kohdistuvat osaamisen, ohjeiden ja määräysten noudattamisen puutteisiin. Nämä havainnot pätevät myös kehitysyhteistyöhön. Merkittävä osa taloushallintoon liittyvistä valvontatoimista jää edelleen sisäisen tarkastuksen toteuttamien osastojen ja edustustojen tarkastuskierroksen varaan. Edustustojen osalta riskejä pienennetään tehtävien aiempaa suuremmalla keskittämällä kotimaahan. Kokonaisuudessaan valvontaa on siirtynyt enemmän Palkeille ja tämä on aiheuttanut omat riskinsä ulkoasiainhallinnon osaamisen tasoon nähden. Eri muodoissa esiintyvä korruptio ja sille alttiimpi toimintaympäristö ovat myös merkittäviä riskejä ulkoasiainhallinnon ja edustustojen toiminnalle erityisesti Euroopan ulkopuolella.

Vaativa toimintaympäristö, suurehko apuvolyymit ja ulkopuolisten toimijoiden suuri osuus asettavat sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle kehitysyhteistyössä erityisiä haasteita. Kehitysyhteistyöhön liittyvät keskeisimmät riskit ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet on tiedostettu, ja kokonaisvaltaisen riskienhallintajärjestelmän kehittäminen on jatkuvaa.

Ulkoministeriö arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan olevan hallinnonalallaan kokonaisuutena kohtalaisella tasolla. Kehittämistoimia on aloitettu mm. kytkemällä riskianalyysi vuotuiseen toiminnan ja talouden suunnitteluprosessiin sekä riskienhallintapolitiikalla. Tätä kautta tietoisuus riskienhallinnasta osastoilla on lisääntynyt kiitettävästi, mutta edelleen siihen kaivataan lisää kokonaisvaltaisuutta, vastuiden määrittelyä ja kytkemistä käytännön työtehtäviin.

Seuraavassa on arviointikehikon luokitusta noudattaen esitetty ulkoasiainhallinnon keskeisimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet:

- keskeisissä tehtävissä olevan henkilöstön riittävyteen, sopivuuteen ja osaamiseen liittyvä riskienhallinta ja sisäisen valvonnan kehittäminen osana työtehtäviä;
- tietojärjestelmien toimivuuteen liittyvät riskit
- taloushallintoon ja sen menettelytapoihin liittyvä riskienhallinta ja sisäinen valvonta
- valtion kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvä riskienhallinta. Arviointien tulokset

Suomen tuki kumppanimaiden talouden vahvistamiseksi, työpaikkojen luomiseksi ja toimeentulon parantamiseksi

Evaluointi tarkasteli, miten Suomen antama tuki on vaikuttanut talouden vahvistamiseen, työpaikkojen luomiseen ja toimeentulon parantamiseen kumppanimaissa.

Evaluointi osoitti, että kehitysyhteistyö vastasi Suomen kehityspoliittisia tavoitteita ja kumppanimaiden tarpeita. Kehitysyhteistyön johdonmukaisuutta on edistänyt kehityspoliittikan painopisteiden määrittäminen ja maaohjelmien tavoitteiden linkittyminen niihin. Evaluointi totesi, että yhteistyö on tuottanut monia menestystarinoita tukien kumppanimaiden taloutta.

Edistymisestä huolimatta strategisen ohjauksen puutteet ja toiminnan hajanaisuus heikentävät tuloksellisuutta ja johdonmukaisuutta. Tavoitteet köyhyyden vähentämiseksi, naisten taloudelliselle voimaantumiseksi ja läpileikkaavien tavoitteiden toteuttamiseksi tulisi olla selkeämmät. Evaluoinnin mukaan yksityissektorin rahoitusmekanismeissa ja tukipalveluissa on epäjatkuvuutta, mikä rajoittaa yritysten, järjestöjen ja muiden yhteistyötahojen mahdollisuuksia luoda kehitysvaikutuksiltaan merkittävää liiketoimintaa. Innovaatiohankkeissa on paljon potentiaalia vastata tulevaisuudessa myös koronaviruspandemian aiheuttamiin maailmanlaajuisiin taloudellisiin seurauksiin.

Evaluointi suositteli laatimaan kokonaisvaltaisen talouden vahvistamisen ja yksityisen sektorin toimintalinjauksen sekä siihen liittyvän yksityissektorin instrumenttien ohjeistuksen. Toimintaa voisi kehittää kokonaisvaltaisempaan suuntaan omaksumalla ekosysteemiperustainen lähestymistapa, jossa luodaan tiivis, eri apukanavat kattava hanke- ja ohjelmakokonaisuus. Evaluointi suositteli myös jatkamaan investointeja

kahdenvälisiin hankkeisiin avainsektoreilla, joita ovat erityisesti metsäsektori, innovaatiot ja yksityisen sektorin vahvistaminen, sekä lisäämään yhteistyötä monenvälisten järjestöjen kanssa maatasolla.

Suomen kehitysyhteistyö Itä-Euroopassa ja Keski-Aasiassa

Evaluointi tarkasteli Suomen ulkoministeriön Itäosaston vuosina 2009-2021 harjoittamaa kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä Itä-Euroopassa ja Keski-Aasiassa. Tarkastelu käsitti kehitysyhteistyötoimet 11 maassa, joista Kirgisiaa, Tadžikistania ja Ukrainaa tarkasteltiin syvällisemmin.

Kehitysyhteistyö Itä-Euroopassa ja Keski-Aasiassa on ollut tarkoituksenmukainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Suomen kehityspoliittiset päämäärät on hyvin sisällytetty työhön alueella. Suomella on myös vahva maine avunantajana, joka on sitoutunut vastaamaan kumppanimaiden keskeisiin haasteisiin. Arviointi toteaa, että Suomi on kehitysyhteistyön avulla edesauttanut merkittävien muutosten aikaansäämistä kaikilla tukemillaan osa-alueilla, joita ovat erityisesti yhteiskunnallis-taloudellinen tilanne, ympäristö, ihmisoikeudet sekä oikeusvaltioperiaate. Evaluoinnin mukaan Suomen vahvuuksia on ollut pitkäaikainen sitoutuminen. Yhteistyön kestävyyttä on lisännyt paikallisen osaamisen vahvistaminen ja paikallinen omistajuus.

Evaluoinnin strategisen tason suosituksissa ehdotetaan, että ministeriö laatisi kehitysyhteistyötä koskevan kokonaisvaltaisen vision aluetta varten. Sidosryhmien osallistumisessa ohjelmointiin on myös parantamisen varaa. Tulosoikeuksien vahvistamiseksi tulisi osoittaa riittävät henkilöresurssit. Lisäksi kansalaisjärjestöt voisivat osallistua Suomen kehitysyhteistyön toteuttamiseen laajemmin. Seurannan ja raportoinnin käytännöissä on vielä kehitettävää niin, että oppivan organisaation toiminta toteutuisi paremmin.

Suomen ja Vietnamin välisen yhteistyön siirtymä vuosina 2008-2020

Evaluointi tarkasteli Suomen ja Vietnamin välisen yhteistyön siirtymää kehitysyhteistyöstä muunlaiseen yhteistyöhön vuosina 2008-2020.

Evaluointi totesi, että siirtymä johti julkisen kehitysyhteistyön vähenemiseen ja muunlaisen kuten kaupallisen yhteistyön kasvuun. Suomen ja Vietnamin välinen kauppa ja investoinnit ovat kasvaneet merkittävästi. Kaupasta ja investoinneista on tullut tärkeitä keinoja kehitystavoitteiden saavuttamiseksi ja molempia osapuolia hyödyttävän kumppanuuden luomiseksi. Evaluoinnin mukaan riskinä on kuitenkin toiminnan ja teemojen hajaantuminen, mikä voi heikentää kehitysvaikutuksia sekä läpileikkaavien tavoitteiden ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Haasteita oli siirtymän suunnittelussa sekä siirtymästä viestimisessä avoimesti eri sidosryhmille. Monenvälinen yhteistyö tarjoaa yhteistyöfoorumia, jotka säilyvät pitkään kehitysyhteistyöhankkeiden loppumisen jälkeenkin.

Evaluointi suositteli siirtymäprosessin saattamista virallisesti päätökseen. Lisäksi tulisi kehittää ilmastonmuutokseen liittyvää Suomen temaattista johtajuutta ja osaamista sekä jatkaa keskustelua ihmisoikeuksista Vietnamin kanssa. Evaluointi suositteli, että muiden siirtymävaiheessa olevien maiden kanssa Suomi pyrkisi uuteen kumppanuusjärjestelyyn heti siirtymän alusta alkaen ja viestisi siirtymästä avoimesti ja laajasti.

Vesi rauhanvälityksen lähtökohtana

Evaluointi tarkasteli Suomen vesidiplomatian tulevaisuuden tavoitteita ja mahdollisuuksia. Samalla kartoitettiin, mitä voidaan oppia menneestä yhteistyöstä, jossa poliittiset tavoitteet ja vesialan tekninen yhteistyö ovat nivoutuneet toisiinsa.

Evaluointi totesi, että Suomella on kaikki edellytykset tulla lähitulevaisuudessa yhdeksi vesidiplomatian johtavista maista. Tavoitteiden ja strategian välillä on kuitenkin vielä kuilu, joka tulisi kuroa umpeen. Haasteet liittyvät tunnettuuteen, kansainvälisten kumppanuuksien syventämiseen ja resurssien strategiseen kohdentamiseen. Suomen vahvuus on motivoitunut vesidiplomatiaverkosto, jonka kantavina voimina ovat viiden vesialan kansainväliseen strategiaan sitoutuneen ministeriön lisäksi tutkimuslaitokset ja kotimaiset kansalaisjärjestöt.

Evaluointiraportti sisältää suosituksia, jotka koskevat vesidiplomatian infrastruktuuria, toimenpiteitä diplomaattien ja vesialan asiantuntijoiden erilaisten ammattikulttuurien yhdistämiseksi ja valmiutta vastata vesidiplomatiiosaamisen kysyntään.

Katsaus Suomen ulkoministeriön rauhanprosesseja tukevaan yhteistyöhön

Kehitysevaluoinnin yksikön laatima katsaus tarkasteli Suomen ulkoministeriön rahoittamaa konfliktinesto-, rauhanvälitys- ja -rakennustyötä sekä sille asetettuja tavoitteita vuosina 2016-2020. Yleisluontoinen katsaus on tarkoitettu ulkoministeriön sisäiseen käyttöön.

Katsaus kuvaa poliittista viitekehystä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ja tarkastelee Suomen työtä kansainvälisen rauhanrakennusarkkitehtuurin hyväksi. Mukana on esimerkkejä Suomen tuesta monenkeskisille järjestöille. Katsaus kokoaa yhteen maa- ja aluetason esimerkkejä rauhanprosessien eri vaiheille annetusta tuesta. Lisäksi kuvataan tiiviisti suomalaisille ja kansainvälisille järjestöille annettua tukea sekä kansainvälisiä aloitteita, joiden toteutus tapahtuu kokonaan tai osittain Suomessa. Katsaus sisältää myös taulukon vuosina 2016-2020 kehitysyhteistyövaroista rahoitetuista hankkeista, joiden toimialaksi on määritelty ”Siviilikriisinhallinta ja konfliktin ehkäisy”.

Business to Government – alustapilotin kehittävä tarkastelu

Kehittävä tarkastelu arvioi Business to Government alustapilotin nykyistä toimintaympäristöä ja millainen toimintaympäristön tulisi olla, jotta B2G:hen mutta myös viennin

ja kansainvälistymisen edistämiseen kokonaisuudessaan kohdistetut odotukset voitaisiin lunastaa ja vaikuttavuus maksimoida.

Tarkastelu totesi, että ulkoministeriön VKE on hajautettu eri osastoille ja siitä johtuva VKE-toiminnan kokonaiskuvan puuttuminen heikentää toiminnan tehokkuutta. B2G-toimintamalli on nykyisellään konseptina sekava, vailla selkeää johtoa ja sen nimi on harhaanjohtava. Taustalla on kuitenkin oikeanlaista ajattelua. Globaalistuneessa maailmassa toimintamallille on selkeästi tarvetta ja tilausta varsinkin, kun kilpailijamaat ovat VKE-strategioissaan, fokusoinnissa ja ennakoivassa vaikuttamisessa Suomea selvästi edellä.

Tarkastelun mukaan toimintamalli ei voi olla yhden vaalikauden ponnistus vaan se tulisi institutionalisoida. Toimintamallille tulisi luoda strateginen viitekehys (tahtotila), jonka keskiössä on vaikuttavuuden maksimointi sekä pitkällä että lyhyellä tähtäimellä. Toimintamallin tulisi tarjota kiinnostava ja motivoiva paikka sinne nimitetyille suurlähettiläille. Nimitys tulisi kokea uralla edistymiseksi ja niin, että se antaa riittävästi vapausasteita ja mahdollistaa osallistumisen tulosten ja vaikuttavuuden aikaan saamiseksi.

1.8 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.8.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Vuonna 2021 tuli ilmi yhdeksän ulkoasiainhallintoon kohdistunutta väärinkäytöstä tai väärinkäyttösepäilyä; viisi tapausta on havaittu kansalaisjärjestöyhteistyössä, kaksi tapausta kohdistuu humanitaariseen apuun, yksi tapaus monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön sekä yksi tapaus maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön.

Lisäksi vuonna 2021 tuli ilmi kahdeksan ulkoasiainhallintoon kohdistuvaa rikosta, jossa tekijänä on ollut ulkopuolinen henkilö. Rikoksena ovat olleet mm. murto ja varkaus. Näistä on aiheutunut kohtalaiset rahalliset vahingot ulkoasiainhallinnon varoihin tai omaisuuteen.

Edellä mainittujen tapausten johdosta on tehty toimivaltaiselle tutkintaviranomaiselle ilmoituksia väärinkäytöksistä asemamaassa. Tapausten kohdalla on käytetty myös erilaisia hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi on jatkettu joidenkin edellisen vuoden toimintakertomuksessa kirjattujen tapausten käsittelyä.

1.8.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Kehitysyhteistyövaroihin kohdistuneiden väärinkäytösten seurauksena takaisinperinnässä on vuodelta 2021 yhteensä 106 170 euroa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	307 199,10	85 305	85 305,06	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	307 199,10	85 305	85 305,06	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	28 303 277,99	19 653 123	19 643 925,41	-9 197,40	100
12.24.20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttiinstituteistojen vuokratulot	975 795,80	987 000	977 802,60	-9 197,40	99
12.24.99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot	26 520 951,01	8 239 606	8 239 605,81	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	806 531,18	10 426 517	10 426 517,00	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	10 916,29	16 988	16 987,91	0,00	100
13.01.05. Korot muista lainoista	10 916,29	16 988	16 987,91	0,00	100
15. Lainat	246 630,90	455 270	455 269,81	0,00	100
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	246 630,90	455 270	455 269,81	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	28 868 024,28	20 210 686	20 201 488,19	-9 197,40	100

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös2020	Talousarvio2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös2021	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
23. Valtioneuvoston kanslia	75 496,41										
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2)	75 448,22										
23.01.03.1. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkausmenot	75 448,22										
23.01.29. Arvonlisäveromenot (A)	48,19										
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 288 653 611,52	1 294 700 836	1 021 983 667,73	269 815 222,70	1 291 798 890,43	2 901 945,26	369 577 272,99	1 647 237 272,99	1 326 760 736,47	309 666 929,52	
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (nettob) (S2)	239 721 000,00	251 655 000	202 741 209,75	48 913 790,25	251 655 000,00	0,00	32 910 428,09	284 565 428,09	235 651 637,84	48 913 790,25	
24.01.01.1. Ministeriön toimintamenot (KPY)	27 407 876,08	35 877 000	7 709 805,89	33 265 805,42	40 975 611,31	-5 098 611,31	3 743,29	35 880 743,29	7 713 549,18	33 265 805,42	
24.01.01.2. Henkilöstöhallinto (KPY)	131 011 000,00	140 334 000	133 105 573,43	0,00	133 105 573,43	7 228 426,57	0,00	140 334 000,00	133 105 573,43	0,00	
24.01.01.3. Taloushallinto (KPY)	1 561 000,00	700 000	-16 940,96	716 940,96	700 000,00	0,00	2 824 230,60	3 524 230,60	2 807 289,64	716 940,96	
24.01.01.4. Kiinteistöhallinto (KPY)	-450 000,00	550 000	-514 873,29	1 064 873,29	550 000,00	0,00	1 914 715,15	2 464 715,15	1 399 841,86	1 064 873,29	
24.01.01.5. Tietohallinto (KPY)	1 256 092,42	-3 193 000	-1 078 529,95	0,00	-1 078 529,95	-2 114 470,05	19 965 693,80	16 772 693,80	18 887 163,85	0,00	
24.01.01.6. Turvallisuus (KPY)	1 707 031,50	1 500 000	374 091,00	1 125 909,00	1 500 000,00	0,00	1 310 000,00	2 810 000,00	1 684 091,00	1 125 909,00	
24.01.01.7. Koulutus (KPY)	324 000,00	400 000	50 142,24	349 857,76	400 000,00	0,00	209 060,64	609 060,64	259 202,88	349 857,76	
24.01.01.8. Hankinta- ja tukipalvelut (KPY)	923 000,00	0	15 345,21	0,00	15 345,21	-15 345,21	736 462,55	736 462,55	751 807,76	0,00	
24.01.01.9. Edustustojen toimintamenot (KPY)	75 981 000,00	75 487 000	63 096 596,18	12 390 403,82	75 487 000,00	0,00	5 946 522,06	81 433 522,06	69 043 118,24	12 390 403,82	
24.01.20. Tiede- ja kulttuuri-instituutikiinteistöjen menot (S3)	2 978 000,00	2 987 000	0,00	2 987 000,00	2 987 000,00	0,00	3 917 035,58	6 904 035,58	448 975,47	5 918 977,30	
24.01.21. Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)	2 005 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	20 081,19	20 081,19	2 314,64	0,00	
24.01.29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	10 788 588,28	11 974 836	11 974 835,69		11 974 835,69	0,00					

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

24.01.29.1.	Ulkoasiainhallinnon arvonnalisäveromenot	6 666 111,63	7 100 560	7 100 560,12		7 100 560,12	0,00				
24.01.29.2.	Kehitysyhteistyön arvonnalisäveromenot	4 122 476,65	4 874 276	4 874 275,57		4 874 275,57	0,00				
24.01.74.	Talonrakennukset (S3)	12 300 000,00	17 485 000	7 238,40	17 477 761,60	17 485 000,00	0,00	22 313 303,83	39 798 303,83	8 421 723,23	25 341 580,60
24.10.20.	Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (A)	340 000,00	400 000	51 000,00		51 000,00	349 000,00	60 000,00	460 000,00	51 000,00	0,00
	24.10.20.09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin (EK)	340 000,00	400 000	51 000,00		51 000,00	349 000,00	60 000,00	460 000,00	51 000,00	0,00
24.10.21.	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (K)	947 590,13	1 521 000	1 319 076,98		1 319 076,98	201 923,02				
	24.10.21.01. Siviilikriisinhallinta (EK)	842 429,51	1 221 000	1 189 615,28		1 189 615,28	31 384,72				
	24.10.21.02. Vaalitarkkailijat (EK)	105 160,62	300 000	129 461,70		129 461,70	170 538,30				
24.10.22.	Rauhanvälitys (K)	1 355 607,94	3 000 000	1 814 372,65		1 814 372,65	1 185 627,35				
24.30.66.	Varsinainen kehitysyhteistyö (S3)	734 386 000,00	767 659 000	644 885 337,11	122 773 662,89	767 659 000,00	0,00	102 091 514,69	869 750 514,69	715 011 665,67	151 756 563,61
	24.30.66.1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö (EK)	227 933 000,00	245 713 000	238 926 034,68	6 786 965,32	245 713 000,00	0,00	10 922 460,97	256 635 460,97	243 999 541,48	12 635 918,86
	24.30.66.2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö (EK)	180 818 000,00	180 311 000	140 419 814,03	39 891 185,97	180 311 000,00	0,00	34 492 778,60	214 803 778,60	161 855 484,92	50 557 265,40
	24.30.66.2.1. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö (EK)	170 018 000,00	178 430 000	139 244 182,24	39 185 817,76	178 430 000,00	0,00	27 967 136,30	206 397 136,30	157 576 790,13	48 624 270,24
	24.30.66.2.5. Sitran yhteistoimintahankkeen menot (EK)	500 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00
	24.30.66.2.6. Euroopan komission yhteistoimintahankkeen menot (EK)	8 100 000,00	1 881 000	1 175 631,79	705 368,21	1 881 000,00	0,00	6 025 641,37	7 906 641,37	4 278 694,79	1 932 994,23

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

24.30.66.2.9. Finnfundin erityisriskirahoitus (EK) (enintään)	2 200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,93	0,93	0,00	0,93
24.30.66.3. Euroopan kehitysrahasto (EK)	67 800 000,00	62 100 000	56 843 141,03	5 256 858,97	62 100 000,00	0,00	211 032,75	62 311 032,75	57 054 172,03	5 256 859,91
24.30.66.4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö (EK)	41 235 000,00	75 320 000	29 400 033,66	45 919 966,34	75 320 000,00	0,00	30 957 231,56	106 277 231,56	54 163 171,91	51 649 367,65
24.30.66.5. Humanitaarinen apu (EK)	112 570 000,00	98 500 000	98 500 000,00	0,00	98 500 000,00	0,00	6 006 450,28	104 506 450,28	104 476 450,38	29 999,62
24.30.66.6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus (EK)	4 180 000,00	4 235 000	2 693 357,50	1 541 642,50	4 235 000,00	0,00	2 830 348,15	7 065 348,15	4 618 821,39	2 416 541,44
24.30.66.7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus (EK)	1 350 000,00	1 230 000	669 942,75	560 057,25	1 230 000,00	0,00	1 455 004,21	2 685 004,21	2 055 927,99	623 862,08
24.30.66.8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle (EK)	75 800 000,00	79 850 000	77 355 257,50	2 494 742,50	79 850 000,00	0,00	4 156 451,77	84 006 451,77	78 926 352,96	5 050 689,62
24.30.66.9. Korkotuki-instrumentti (EK)	22 700 000,00	20 400 000	77 755,96	20 322 244,04	20 400 000,00	0,00	11 059 756,40	31 459 756,40	7 861 742,61	23 536 059,03
24.30.67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (S2)	3 000 000,00	3 000 000	2 523 332,31	476 667,69	3 000 000,00	0,00	1 500 000,00	4 500 000,00	3 473 332,31	476 667,69
24.30.88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (S3)	60 000 000,00	10 000 000	9 999 910,00	0,00	9 999 910,00	90,00	200,00	10 000 200,00	9 999 910,00	200,00
24.30.89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (S3)	129 730 000,00	129 730 000	70 000 000,00	59 730 000,00	129 730 000,00	0,00	189 730 000,00	319 460 000,00	259 730 000,00	59 730 000,00
24.90.50. Eräät valtionavut (K)	1 741 000,00	1 641 000	1 607 000,00	1 607 000,00	1 607 000,00	34 000,00	45 304,68	1 686 304,68	1 637 000,00	0,00
24.90.51. Häädänalaisten avustaminen (A)	17 753,49	45 000	17 618,01	17 618,01	17 618,01	27 381,99				
24.90.66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (S2)	87 632 000,00	92 145 000	75 418 987,46	16 726 012,54	92 145 000,00	0,00	16 743 258,86	108 888 258,86	91 996 411,62	16 726 012,54
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)	235 000,00	658 000	227 672,27	430 327,73	658 000,00	0,00	246 146,07	904 146,07	336 765,69	503 137,53
24.90.87. Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (S3)	100 000,00	300 000	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00	0,00	300 000,00	0,00	300 000,00
24.90.95. Kurssivaihtelut (nettob)(A)	1 376 071,68	500 000	-603 922,90	-603 922,90	-603 922,90	1 103 922,90				
25. Oikeusministeriön hallinnonala		170 707	52 169,75	52 169,75	118 536,98					
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (A)		707	706,73	706,73	706,73	0,00				

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

25.50.20.	Vaalimenot (A)	170 000	51 463,02	51 463,02	118 536,98						
	25.50.20.4. Kuntavaalit (KPY)	120 000	48 380,55	48 380,55	71 619,45						
	25.50.20.7. Aluevaalit (KPY)	50 000	3 082,47	3 082,47	46 917,53						
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		21 873,00	1 136 151	1 065 904,54	70 246,26	1 136 150,80	0,00	0,00	1 111 000,00	1 040 753,74	70 246,26
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenot (A)	6 365	6 364,80	6 364,80	0,00						
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	21 873,00	18 786	18 786,00	18 786,00	0,00					
28.99.96.	Ennakoimattomat menot (S3)	1 111 000	1 040 753,74	70 246,26	1 111 000,00	0,00		1 111 000,00	1 040 753,74	70 246,26	
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		46 249,91									
29.01.01.	Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (nettob)(S2)	46 249,91									
	29.01.01.1. Toimintamenot (KPY)	46 249,91									
Määrärahatilit yhteensä		1 288 797 230,84	1 296 007 693	1 023 101 742,02	269 885 468,96	1 292 987 210,98	3 020 482,24	369 577 272,99	1 648 348 272,99	1 327 801 490,21	309 737 175,78

Ulkoministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 euroa ¹⁾)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 euroa)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2021 valtuudet				Uusittu v. 2022 TA:ssa	Talousarviomenot 2021	Määräraha-tarve 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
				Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä								
24.30.50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	268 188	0	268 188	0	268 188	0	0	0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet														
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet		268 188	0	268 188		268 188								
24.30.66. Varsinainen kehitysyhteistyö	4 498 879	821 193	0	821 193	499 237	321 956	0	414 604	481 762	346 976	298 448	610 835	1 738 021	
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta														
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	246 729							2 583	10 523	2 455	1 610	82 641	97 229	
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet, josta		821 193	0	821 193	499 237	321 956	0		154 139	137 021	128 231	79 846	499 237	
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		18 000	0	18 000	2 393	15 607	0		932	204	206	1 051	2 393	
24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset	0	129 730	0	129 730	0	129 730	0	0	0	0	0	0	0	
Aikaisempien vuosien valtuudet														
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet		129 730	0	129 730	0	129 730								
Yhteensä	4 498 879	1 219 111	0	1 219 111	499 237	719 874	0	414 604	481 762	346 976	298 448	610 835	1 738 021	

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	4 498 879						414 604	327 623	209 955	170 217	530 989	1 238 784
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	246 729						2 583	10 523	2 455	1 610	82 641	97 229
Vuonna 2021 käytettävissä olleet valtuudet, josta	1 219 111	0	1 219 111	499 237	719 874	0		154 139	137 021	128 231	79 846	499 237
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	18 000	0	18 000	2 393	15 607	0		932	204	206	1 051	2 393

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021-31.12.2021		1.1.2020-31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	9 991 831,80		10 440 855,32	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	2 060 166,49		2 075 819,99	
Muut toiminnan tuotot	<u>6 462 664,44</u>	18 514 662,73	<u>14 376 529,82</u>	26 893 205,13
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	6 363 134,95		5 791 574,72	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	39 421,76		-222 724,44	
Henkilöstökulut	129 243 331,21		126 752 365,13	
Vuokrat	20 288 218,34		18 756 801,07	
Palvelujen ostot	70 164 102,25		66 838 550,44	
Muut kulut	49 705 837,55		49 759 631,07	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-7 219 399,68		-4 794 028,96	
Poistot	<u>7 713 558,48</u>	<u>-276 298 204,86</u>	<u>9 337 953,98</u>	<u>-272 220 123,01</u>
JÄÄMÄ I		-257 783 542,13		-245 326 917,88
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	2 016 398,90		-460 845,35	
Rahoituskulut	<u>-14 419,59</u>	2 001 979,31	<u>16 912,95</u>	-443 932,40

4 Tase

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennusmaa- ja vesialueet	100 913,00		100 913,00	
Rakennukset	561 257,03	<u>662 170,03</u>	577 254,85	<u>678 167,85</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		662 170,03		678 167,85
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	80 235,42		70 806,25	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 517 349,07		2 166 313,88	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>8 348 943,67</u>	9 946 528,16	<u>12 170 043,19</u>	14 407 163,32
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennusmaa- ja vesialueet	88 225 691,74		88 225 691,74	
Rakennukset	148 416 403,15		145 802 868,72	
Koneet ja laitteet	3 374 561,74		3 126 136,30	
Kalusteet	12 221,83		20 623,24	
Muut aineelliset hyödykkeet	1 039 179,63		1 019 243,56	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>3 484 626,99</u>	244 552 685,08	<u>944 767,08</u>	239 139 330,64

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>279 174 223,21</u>	<u>279 174 223,21</u>	<u>269 174 313,21</u>	<u>269 174 313,21</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		533 673 436,45		522 720 807,17
VAIHTO- JA RAHOITUSOMaisuUS				
VAIHTO-OMaisuUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>872 581,68</u>	872 581,68	<u>912 003,44</u>	912 003,44
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>770 795 399,54</u>	770 795 399,54	<u>511 326 032,04</u>	511 326 032,04
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	942 918,13		2 231 027,36	
Siirtosaamiset	1 868 625,69		24 513 673,76	
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 367 824,13		1 175 355,97	
Ennakkomaksut	<u>4 600 813,32</u>	8 780 181,27	<u>13 122 743,79</u>	41 042 800,88
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	971 401,27		912 157,99	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-729,97		9 953,32	
Muut pankkitilit	13 651 409,88		11 539 261,14	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>-429 554,61</u>	<u>14 192 526,57</u>	<u>-1 000 000,00</u>	<u>11 461 372,45</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMaisuUS YHTEENSÄ		794 640 689,06		564 742 208,81
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>1 328 976 295,54</u>		<u>1 088 141 183,83</u>

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	396 279 798,62		396 279 798,62	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	623 873 593,91		423 742 035,07	
Pääoman siirrot	1 298 182 328,58		1 244 167 176,41	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-1 061 898 480,19</u>	1 256 437 240,92	<u>-1 044 035 617,57</u>	1 020 153 392,53
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	11 986 287,97		12 933 071,84	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	2 453 633,37		2 377 672,40	
Edelleen tilittävät erät	2 295 774,19		2 248 273,40	
Siirtovelat	23 356 808,33		22 547 337,08	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>32 446 550,76</u>	<u>72 539 054,62</u>	<u>27 881 436,58</u>	<u>67 987 791,30</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		72 539 054,62		67 987 791,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>1 328 976 295,54</u>		<u>1 088 141 183,83</u>

5 Liitetiedot

Sisältö

Liite 1	Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta
Liite 2	Nettoutetut tulot ja menot
Liite 3	Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7	Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8	Rahoitustuotot ja -kulut
Liite 9	Talousarvionaloudesta annetut lainat
Liite 10	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Liite 11	Taseen rahoituserät ja velat
Liite 12	Valtiontakaukset ja -takuut sekä monivuotiset vastuut
Liitteet 13-14	Taseeseen sisältyvät ja sisältymättömät rahastoidut varat
Liite 15	Velan muutokset
Liite 16	Velan maturiteettijakauma ja duraatio
Liite 17	Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot
Liite 17a	Hallinnonalan nettokäyttö 2019-2021

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

1) Ulkoministeriön budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuonna 2021.

Vuoden 2021 talousarvioon sisältyi hallituksen tulevaisuusinvestointeja yhteensä 70,527 milj. euroa momenteilla 24.01.01, 24.01.74, 24.10.22, 24.30.66 ja 24.90.68.

Toiminto-seurantakohde on ollut vuodesta 2016 pakollinen myös toimintamenojen kirjauksissa. Kiekun henkilöstöhallinnon osion käyttöönoton jälkeen toimintoa on käytetty myös työajankohdennuksessa ja hyödynnetty enenevässä määrin sekä tuloksellisuuden laskentatoimessa että kustannuslaskennassa. Työnajankohdennus on edelleen ulkoasiainhallinnossa puutteellista, ja siitä saatavia tietoja joudutaan täydentämään mm. tehtävien oletustoimintatiedoilla. Koronapandemia on myös vuonna 2021 vaikuttanut työajankohdentamiseen alentavasti johtuen mm. puutteellisista tietoliikenneyhteyksistä etätöissä edustustoissa.

2) Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) rooli on korostunut kirjanpidossa ja tilinpäätöstehtävissä sen jälkeen, kun valtion talousarviosta annettua lakia koskeva muutos astui voimaan 1.10.2017. Tehtävien ja vastuiden siirto on jatkunut ja laajentunut aiemman suunnitelman pohjalta taloushallinnon eri prosesseissa myös vuoden 2021 aikana, jolloin mm. edustustojen siirtymä M2 tarkastuspalvelun piiriin on saatu päätökseen.

Kirjanpidossa Palkeiden ja ulkoministeriön yhteistyönä jatkettiin edelleen vuonna 2021 taseessa olleiden aiempien tilikausien erien selvittelyä. Työn tuloksena kirjanpitoyksikön taseesta poistettiin päätösten perusteella kirjanpidon tileistä vanhentuneita saatavia, joihin ei ole ollut odotettavissa suorituksia. Virastoilla ei ole ollut suoraa pääsyä vanhaan kirjanpidon arkistomateriaaliin toukokuun 2020 jälkeen. Tämä on osaltaan hidastanut erien selvittelyä.

3) Valuuttamääräiset laskut ja muut tositteet muunnetaan tietojärjestelmissä euomääräisiksi käyttäen järjestelmiin luettua, Euroopan keskuspankin edelliselle päivälle noteeraamaa kurssia. Ellei valuutta kuulu EKP:n noteeraamiin eikä ole sisään luettavissa tietojärjestelmiin, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) henkilöstö hakee tiedon Nordean järjestelmästä. Kalenterikuukauden kerralla voimassa olevat kurssit tallennetaan manuaalisesti tietojärjestelmiin edellisen kuukauden 15. päivän kurssien mukaisina.

Valuuttakursseja tarvitaan myös järjestelmien ulkopuolisessa laskennassa, kuten henkilöstöhallinnossa ja edustustojen suoritteiden hinnoittelussa. Tähänkin käytetään

edeltävän kuukauden 15. päivän kurssia. Hallinnonalalle yhtenäinen ja kuukausikohmainen valuuttakurssiluettelo julkaistaan ministeriön intranetissä. Luettelo on jaettu kahteen taulukkoon, jossa toisessa on Euroopan keskuspankin noteeraamat valuutat ja toisessa Palkeiden välittämät tiedot muista valuutoista. Käytetyt valuuttakurssit arkistoidaan vuositason ministeriön sähköiseen Arkki-arkistoon.

Kiekun valuuttatileihin liittyvä arvostusajotoiminnallisuus on korjattu ja ministeriön vuoden 2021 tilinpäätökseen tehtiin valuuttamääräisten kassa- ja pankkitilien automaattinen arvostusajo. Arvostusajon lisäksi aikaisemmilta vuosilta kertyneiden muistiotositteilla kirjattujen kurssierojen saldot on jouduttu vielä nollaamaan manuaalisesti. Kursierot kirjautuvat tekniselle tulosityksikölle 1300000000 tositelajilla ZU. Vuoden 2021 tilinpäätökseen kirjatut summat ovat kassakirjan mukaisten saldojen ja kirjanpidon erotus huomioiden tilinpäätöshetken valuuttakurssit.

4) Suomesta maksettavat valuuttamääräiset laskut maksetaan Valtiokonttorin hallinnoimilta valuuttatileiltä seuraavissa valuutoissa: AUD, CAD, CHF, CZK, DKK, GBP, HUF, JPY, NOK, PLN, SEK ja USD. Valtiokonttorin Rahoitus-toimiala hankkii valuutat kirjanpitoyksiköiden Rahakas-ennusteiden perusteella ja kantaa valuutariskin.

Ministeriön Edustautumisen tavat ja mallit -hankkeen (TAMA) taloushallinnon projekteissa on keskitetty Euroopassa toimivien edustustojen maksuliikettä Suomeen ja vuonna 2021 maksettiin Bernin, Geneven, Kööpenhaminan, Lontoon, Oslon, Prahan ja Tukholman suurlähetysten paikallismaksut Valtiokonttorin valuuttatileiltä.

5) Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat pääosin vertailukelpoiset edellisvuoden tietoihin. Tuotannon tekijöiden hankintamenot ja suoritteiden myyntitulot ovat olennaisuuden periaatteen mukaisesti viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu liikekirjanpitoon suoriteperusteella. Omaan käyttöön valmistettujen hyödykkeiden hankintamenot on aktivoitu keskeneräisiin hankintoihin. Muut kuin edellä mainitut menot ja tulot on viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu liikekirjanpitoon varainhoitovuoden talousarviokirjanpidon mukaisesti. Talousarviomenot ja -tulot on viimeistään ennen tilinpäätöstä kirjattu talousarviokirjanpitoon varainhoitovuoden talousarvion perusteita noudattaen.

Aktivoituihin hankintamenoihin ei sisälly kiinteitä menoja.

6) Tilinpäätös vuoden tiedot ovat pääosin vertailukelpoisia edellisvuoden tietoihin.

7) Kiekun käyttöomaisuustoiminnallisuus sisältää sekä käyttöomaisuuden että irtaimistohallinnan, ja kummatkin ovat ulkoministeriössä käytössä. Vuokrattujen tilojen perusparannuksilla (lkp 1149) on Adeko-kirjanpitojärjestelmän ajalta edelleen Kiekusta poikkeavia poistoajkoja (4-20 v; vertaa liite 6, alaviite). Uusien kirjausten osalta

sovelletaan Kiekun poistoajoja. Poikkeaviin poistoihin ei ole tehty muutoksia vuoden 2021 aikana.

8) Taseeseen ei sisälly suurlähettiläs Cay Sundströmin vuonna 1959 Suomen valtiolle testamenttaamaa museoesinekokoelmaa, jota säilytetään Pekingin suurlähetystö virka-asunnossa.

Luettelo kokoelmasta on liitetty vuoden 1998 aloitettavaan taseeseen ja säilytetään pysyvästi. Vuoden 1998 jälkeen ei ole löytynyt muuta kansallisomaisuutta lisättäväksi luetteloon.

9) Tilinpäätösvouden jälkeisistä tapahtumista kirjanpitoyksikkö raportoi seuraavaa: Palkeiden tiliointipalvelun käyttöönotto aloitetaan keväällä 2022 ml. Palkeiden teköälyn tekemät tiliointiennusteet verkkolaskujen tiliöinnin tukena.

Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	250 154 000,18	251 668 510	216 094 446,80		265 008 237,05				249 004 816,72	
	Bruttotulot	10 433 000,18	13 510	13 353 237,05		13 353 237,05				13 353 178,88	
	Nettomenot	239 721 000,00	251 655 000	202 741 209,75	48 913 790,25	251 655 000,00	0,00	32 910 428,09	284 565 428,09	235 651 637,84	48 913 790,25
24.90.95. Kurssivaihtelut (nettob) (Arviomäärä- raha)	Bruttomenot	-39 828,77		7 995,56		7 995,56					
	Bruttotulot	1 415 900,45		611 918,46		611 918,46					
	Nettomenot	1 376 071,68	500 000	-603 922,90		-603 922,90	1 103 922,90				
29.01.01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimin- tamenot (nettob) (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	46 250,00									
	Bruttotulot	0,09									
	Nettomenot	46 249,91									

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Ulkoministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 3.

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoministeriön hallinnonala			10 426 517,00
Vuosi 2019			9 117 611,07
24.01.20.	Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (S3)	536 082,81	
24.01.74.	Talonrakennukset (S3)	6 035 000,00	
24.30.66.1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö (EK)	0,63	
24.30.66.2.1.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö (EK)	196 075,93	
24.30.66.2.6.	Euroopan komission yhteistoimintahankkeen menot (EK)	1 694 952,35	
24.30.66.3.	Euroopan kehitysrahasto (EK)	0,81	
24.30.66.4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö (EK)	464 692,00	
24.30.66.5.	Humanitaarinen apu (EK)	0,28	
24.30.66.6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus (EK)	29 985,32	
24.30.66.7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus (EK)	5 214,14	
24.30.66.8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle (EK)	29 409,19	
24.30.66.9.	Korkotuki-instrumentti (EK)	61 954,76	
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)	64 242,85	
Vuosi 2020			1 308 905,93
24.01.21.	Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2)	17 766,55	
24.10.20.09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämeneihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin (EK)	60 000,00	
24.30.66.2.5.	Sitran yhteistoimintahankkeen menot (EK)	500 000,00	
24.30.67.	Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (S2)	550 000,00	
24.90.50.	Eräät valtionavut (S2)	15 304,68	
24.90.66.	Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (S2)	165 834,70	
Pääluokat yhteensä			10 426 517,00
Vuosi 2019			9 117 611,07
Vuosi 2020			1 308 905,93

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	109 210 693,88	106 994 408,62
Palkat ja palkkiot	108 909 136,23	107 379 320,30
Tulosperusteiset erät	77 361,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	224 196,65	-384 911,68
Henkilösivukulut	20 032 637,33	19 757 956,51
Eläkekulut	15 123 331,64	15 376 030,21
Muut henkilösivukulut	4 909 305,69	4 381 926,30
Yhteensä	129 243 331,21	126 752 365,13
Johdon palkat ja palkkiot, josta	10 588 981,60	10 207 448,50
- tulosperusteiset erät	54 437,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	110 408,94	105 181,81
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	110 408,94	105 181,81

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä		Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo euroa tai %
Kansallisomaisuus					
102 Rakennukset					
	1010	Maa-alueet	ei poistoja		
	1025	Muut kulttuurirakennukset	tasapoisto	40 vuotta	2,5 0
Aineettomat hyödykkeet					
112 Aineettomat oikeudet					
	1120	Ostetut valmishjelmistot ja tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20 0
	1129	Muut aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta	20 0
114 Muut pitkävaikutteiset menot					
	1140	Itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät	tasapoisto	5 vuotta	20 0
	1149	Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3 vuotta	33,33 0
		Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	10 vuotta	10 0
		Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5 vuotta	20 0

119 Ennakkomaksut						
	1191	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoja			-
Aineelliset hyödykkeet						
121 Rakennusmaa- ja vesialueet						
	1210	Maa-alueet	ei poistoja			-
122 Rakennukset						
	1220	Asuinrakennukset	tasapoisto	30 vuotta	3,33	0
	1221	Toimistorakennukset	tasapoisto	40 vuotta	2,5	0
	1229	Muut rakennukset	tasapoisto	20 vuotta	5	0
125-126 Koneet ja laitteet						
	1250	Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
		Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	10 vuotta	10	0
	1254	Kevyet työkoneet	tasapoisto	7 vuotta	14,3	0
	1255	ICT-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	33,33	0
	1256	Toimistokoneet ja -laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1257	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1258	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1269	Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
127 Kalusteet						
	1270	Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
	1279	Muut kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0
128 Muut aineelliset hyödykkeet						
	1280	Taide-esineet	ei poistoja			-
129 Ennakkomaksut						
	1296	Keskeneräiset asuinrakennukset	ei poistoja			-

1297	Keskeneräiset muut rakennukset	ei poistoja	-
------	--------------------------------	-------------	---

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

130 Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

1301	Muut osakkeet	ei poistoja	-
------	---------------	-------------	---

1303	Muut osuudet	ei poistoja	-
------	--------------	-------------	---

Ulkoasiainhallinnossa on taseen ulkopuolista kansallisomaisuutta, josta ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Vuokrattujen tilojen perusparannusten (lkp 1149) kom-yksiköillä, jotka on siirretty AdeEko+ -järjestelmästä Kiekuun, on eri pituisia poistoajoja.

Uusien kom-yksiköiden osalta sovelletaan Kiekun poistoajoja.

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Kansallisuus	101 Rakennusmaa- ja vesialueet	102 Rakennukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	100 913,00	639 913,00	740 826,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2021	100 913,00	639 913,00	740 826,00
Kertyneet poistot 1.1.2021	0,00	-62 658,15	-62 658,15
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-15 997,82	-15 997,82
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00	-78 655,97	-78 655,97
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	100 913,00	561 257,03	662 170,03

Aineettomat hyödykkeet	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	110 500,00	5 474 843,23	12 170 043,19	17 755 386,42
Lisäykset	35 250,00	26 551,36	3 803 245,20	3 865 046,56
Vähennykset	0,00	0,00	-7 624 344,72	-7 624 344,72
Hankintameno 31.12.2021	145 750,00	5 501 394,59	8 348 943,67	13 996 088,26
Kertyneet poistot 1.1.2021	-39 693,75	-3 308 529,35	0,00	-3 348 223,10
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-25 820,83	-675 516,17	0,00	-701 337,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-65 514,58	-3 984 045,52	0,00	-4 049 560,10
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	80 235,42	1 517 349,07	8 348 943,67	9 946 528,16

Aineelliset hyödykkeet	121 Rakennusmaa- ja vesialueet	122 Rakennukset	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja keskenkäydyt hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	88 225 691,74	202 022 983,93	6 606 903,38	43 438,70	1 019 243,56	891 222,21	298 809 483,52
Lisäykset	0,00	8 506 339,43	1 522 998,94	0,00	19 936,07	3 490 094,55	13 539 368,99
Vähennykset	0,00	-172 067,68	-33 752,30	0,00	0,00	-897 409,77	-1 103 229,75
Hankintameno 31.12.2021	88 225 691,74	210 357 255,68	8 096 150,02	43 438,70	1 039 179,63	3 483 906,99	311 245 622,76
Kertyneet poistot 1.1.2021	0,00	-56 220 115,21	-3 480 767,08	-22 815,46	0,00	0,00	-59 723 697,75
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	26 264,00	0,00	0,00	0,00	26 264,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-5 720 737,32	-1 264 896,53	-8 401,41	0,00	0,00	-6 994 035,26
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	-2 188,67	0,00	0,00	0,00	-2 188,67
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00	-61 940 852,53	-4 721 588,28	-31 216,87	0,00	0,00	-66 693 657,68
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	88 225 691,74	148 416 403,15	3 374 561,74	12 221,83	1 039 179,63	3 483 906,99	244 551 965,08

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	130 Käyttöomaisuusarvopaperit	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	269 174 313,21	269 174 313,21
Lisäykset	9 999 910,00	9 999 910,00
Vähennykset	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2021	279 174 223,21	279 174 223,21
Kertyneet poistot 1.1.2021	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	279 174 223,21	279 174 223,21

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2021	2020	2021-2020
Korot euromääräisistä saamisista	1 371 115,26	935 012,01	436 103,25
Korot valuuttamääräisistä saamisista	33 423,35	20 043,09	13 380,26
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	611 918,46	-1 415 900,45	2 027 818,91
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelayritysten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	-58,17	0,00	-58,17
Rahoitustuotot yhteensä	2 016 398,90	-460 845,35	2 477 244,25
<hr/>			
Rahoituskulut			Muutos
	2021	2020	2021-2020
Korot euromääräisistä veloista	5 648,26	21 017,79	-15 369,53
Korot valuuttamääräisistä veloista	775,77	1 874,13	-1 098,36
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	7 995,56	-39 828,77	47 824,33
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	23,90	-23,90
Rahoituskulut yhteensä	14 419,59	-16 912,95	31 332,54
<hr/>			
Netto	2 001 979,31	-443 932,40	2 445 911,71

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma	Lisäys	Vähennys	Lainapääoma	Pääomamuutos
	31.12.2021	2021	2021	31.12.2020	2021-2020
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	356 000 000,00	80 000 000,00	0,00	276 000 000,00	80 000 000,00
Muut rahoituksen välittäjät	340 000 000,00	80 000 000,00	0,00	260 000 000,00	80 000 000,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	16 000 000,00	0,00	0,00	16 000 000,00	0,00
Ulkomaat	411 461 635,14	179 730 000,00	455 271,51	232 186 906,65	179 274 728,49
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	411 461 635,14	179 730 000,00	455 271,51	232 186 906,65	179 274 728,49
Yhteensä	767 461 635,14	259 730 000,00	455 271,51	508 186 906,65	259 274 728,49

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappalemäärä	Markkina-arvo	31.12.2021			31.12.2020	
			Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	1 506 579		256 553 966,67	0,00	0,00	0,00	246 554 056,67
Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)*	1 505 951		247 375 009,67	95,89			237 375 099,67
Inter-American Investment Corporation	628		9 178 957,00				9 178 957,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet	0		21 021 798,54	0,00	0,00	0,00	21 021 798,54
Ankara, virka-asunto			1 103 687,10				1 103 687,10
Buenos Aires, virka-asunto			1 265 933,30				1 265 933,30
Lontoo, huoneisto			499 518,14				499 518,14
Mexico, kanslia			671 585,85				671 585,85
Mexico, autotallipaikka			34 300,88				34 300,88
Murmansk, huoneisto			111 340,40				111 340,40
Murmansk, huoneisto			111 340,41				111 340,41
New York, virka-asunto			1 858 476,59				1 858 476,59
New York, huoneisto			794 687,95				794 687,95
New York, huoneisto			724 001,64				724 001,64
New York, virka-asunto			3 573 993,44				3 573 993,44
Pariisi, kanslia			7 880 148,54				7 880 148,54
Pariisi, huoneisto			248 918,13				248 918,13
Pariisi, huoneisto			273 448,24				273 448,24
Rooma, kanslia			1 870 417,93				1 870 417,93
Muut osuudet**			1 598 458,00				1 598 458,00

Ulkoministeriö
Tilinpäätös 2021

Parisin Instituutin säätiö, 60 Rue Des Écoles	1 395 960,00				1 395 960,00
Rooman Instituutin asunto, Via Falda 18	202 498,00				202 498,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä	279 174 223,21	0,00	0,00	0,00	269 174 313,21

*Finnfundilta tarkistettu osakkeiden arvo poikkeaa kirjanpitoarvosta ollen 8 636 660,33 euroa kirjanpitoarvoa suurempi.

** esim. kulttuuri- ja tiedeinstituuttien osakkeet/osuudet

(hallinnan siirrot)

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2021	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	500 000,00	2 000 000,00	764 961 635,14	767 461 635,14
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	14 192 526,57	0,00	0,00	14 192 526,57
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	14 692 526,57	2 000 000,00	764 961 635,14	781 654 161,71

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2021	Voimassa 31.12.2020	Voimassa Muutos 2021-2020	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2021
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	286 798 851,12	256 407 631,26	30 391 219,86	316 004 764,39
Teollisen yhteistyön rahasto Oy (Finnfund)	286 798 851,12	256 407 631,26	30 391 219,86	316 004 764,39
Laki Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä (291/79), vuoden 2018 ensimmäinen lisätalousarvio (526/2018) ja VNp 20.9.2018; tappiokorvaussitoumuksen piiriin kuuluvien sijoitusten ja luottojen pääoma	118 610 924,66	88 219 704,80	30 391 219,86	147 816 837,93
Laki Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä (291/79), vuoden 1993 kolmas lisätalousarvio ja VNp 16.7.1993; tappiokorvaussitoumuksen piiriin kuuluvien sijoitusten ja luottojen pääoma	168 187 926,46	168 187 926,46	0,00	168 187 926,46
Takuut yhteensä	286 798 851,12	256 407 631,26	30 391 219,86	316 004 764,39

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

	Valuutta	Vasta-arvo euroa	Jakauma	Tilinpäätös- päivän kurssi euroa
Euro		182 507 667,19	63,6 %	
Yhdysvaltojen dollari		104 291 183,93	36,4 %	1,1326
Yhteensä		286 798 851,12	100,0 %	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	20 600 858,00	23 341 531,00	24 550 169,00	25 405 544,00	41 839 316,00	115 136 560,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Euroa	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Aasian kehitys pankki AsDB (1)	0,00	0,00	0,00	0,00	424 026 029,00	424 026 029,00
Afrikan kehitys pankki AfDB (2)	0,00	0,00	0,00	0,00	820 775 272,61	820 775 272,61
Latinalaisen Amerikan kehitys pankki IDB (3)	0,00	0,00	0,00	0,00	232 534 749,00	232 534 749,00
Euroopan jälleenrakennus- ja kehitys pankki (4)	0,00	0,00	0,00	0,00	296 920 000,00	296 920 000,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	1 774 256 050,61	1 774 256 050,61
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	20 600 858,00	23 341 531,00	24 550 169,00	25 405 544,00	1 816 095 366,61	1 889 392 610,61

(1) Callable capital USD 480 251 881,00; valuuttakurssilla 1 EUR=1,1326 USD, Euroopan keskuspankki 31.12.2021.

(2) Callable capital UA 665.240.000; valuuttakurssilla EUR 1 = SDR 0,810502, IMF 3.1.2022

(3) Callable capital USD 263 368 857; valuuttakurssilla 1 EUR=1,1326 USD, Euroopan keskuspankki 31.12.2021

(4) Callable capital EUR

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ulkoministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 13.

Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Ulkoministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 14.

Liite 15 Velan muutokset

Ulkoministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 15.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Ulkoministeriöllä ei ole esitettävää liitteelle 16.

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Osuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

Kansainvälisten rahoituslaitosten osuudet ym., jotka on kirjattu kuluiksi eivätkä sisälly taseen omaisuuteen. Tästä on siksi jätetty pois kirjanpitoarvon sarake.

Rahoituslaitos	1 Merkitty 31.12.2021 mennessä yhteensä		2 Maksettu 31.12.2021 mennessä yhteensä		3 Maksettu 31.12.2021 valuuttakurssien mukaan euroa
	Valuutta		Valuutta		
Aasian kehityspankki, AsDB *)	USD	25 276 415,00	USD	25 276 415,00	22 317 159,63
Lat.Amerikan keh.pankki, IDB OC (**))	USD	20 209 926,00	USD	20 209 926,00	17 843 833,66
Lat.Amerikan sijoitusyhtiö, IIC *)***)	USD	14 665 089,37	USD	14 665 089,37	12 948 162,96
Afrikan kehityspankki, AfDB ****)	UA	47 000 000,00	UA	26 390 000,00	32 560 067,71
Euroopan jälleenrakennus ja -kehitys- tyspankki	EUR	78 260,00	EUR	78 260,00	78 260,00
Yhteensä					85 747 483,96

Summien selitykset

1. **Merkityt** osuudet laitokseen liittymisestä alkaen 2021 loppuun asti. Maksuja niistä voi aiheutua myöhemminkin, sitoumuksista riippuen.

2. **Maksetut** osuudet laitokseen liittymisestä alkaen 2021 loppuun asti.

3. **Maksettujen** osuuksien **kumulatiivinen arvo euroina** vuoden 2021 kurssien mukaan.

*) Valuuttakurssilla 1 EUR = 1,1326 USD, Euroopan keskuspankki 31.12.2021.

***) Latinalaisen Amerikan kehityspankkien kuvernöörin päätöksen AG-9/16 mukaisesti Latinalaisen Amerikan kehityspankin Fund for Special Operations -rahaston rahoituspanokset siirrettiin 1.1.2017 alkaen Latinalaisen Amerikan kehityspankin omaan pääomaan. Suomen laskennallinen osuus Latinalaisen Amerikan kehityspankin pääomasta kasvoi siten 1.1.2017 alkaen USD 10 583 307. Merkittyjen osakkeiden määrä pysyi kuitenkin samana.

****) Pitää sisällään IIC toisen pääomankorotuksen yhteydessä merkityt ja maksetut 628 osaketta, jotka raportoitu myös asiakirjassa Ulkoministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.

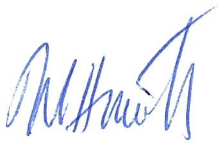
*****Valuuttakurssilla EUR 1 = SDR 0,810502, IMF 3.1.2022 (UA=SDR)

Liite 17a Hallinnonalan nettokäytöt vuosina 2019-2021

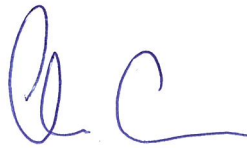
Toteuma euroina	2021	2020	2019
Ministeriön osastot ja palvelualueet			
Ministeriön johto	12 343 352	11 105 281	10 888 470
Poliittinen osasto	71 496 649	78 100 342	82 357 209
Kansainvälisen kaupan osasto	13 944 619	9 855 919	11 579 027
Kehityspoliittinen osasto	803 203 110	738 055 371	536 397 224
Eurooppa-osasto	34 886 219	37 238 349	39 863 744
Itäosasto	12 870 220	11 141 406	9 406 094
Amerikan ja Aasian osasto	49 758 328	54 196 411	41 006 701
Afrikan ja Lähi-idän osasto	97 328 776	98 130 404	85 708 848
Viestintäosasto	6 443 327	6 183 734	7 677 856
Hallintopalvelut	33 082 848	33 435 672	27 957 520
Oikeuspalvelu	5 057 210	6 485 680	5 871 942
Konsulipalvelut	6 880 976	7 232 700	7 050 017
Protokollapalvelut	1 314 138	1 078 506	1 396 757
Ministeriö yhteensä	1 153 609 771	1 092 239 775	867 161 409
Edustustot alueittain			
Eurooppa	50 831 497	41 614 627	59 321 974
Venäjä, Ukraina, Kazakstan ja Valko-Venäjä	10 355 704	8 350 472	-12 561 298
Amerikka ja Aasia	50 762 339	46 714 649	48 133 358
Afrikka ja Lähi-itä	32 603 351	27 197 641	26 112 580
Pysyvät edustustot kansainvälisissä järjes- töissä ja yhteisöissä	13 303 954	14 869 600	14 947 824
Edustustot yhteensä	157 856 845	138 746 989	135 954 437
Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt	-523 944	-533 534	-130 531
Yhteensä	1 310 942 671	1 230 453 230	1 002 985 495

6 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2022.

Pekka Haavisto
Ulkoministeri

Ville Skinnari
Kehitysyhteistyö-
ja ulkomaankauppa-
ministeri

Thomas Blomqvist
Pohjoismaisen yhteis-
työn ja tasa-arvon
ministeri

Matti Anttonen
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.